

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Γιώργος Φανουράκης

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΣΤΙΣ ΜΙΚΡΟ ΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ:
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εισηγητής: Φραγκίσκος Ξηρουχάκης, Εργαστηριακός Συνεργάτης

Ηράκλειο
Οκτώβριος 2009

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	2
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ	5
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	6
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	7
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
ΜΕΡΟΣ Ι.....	11
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΝΝΟΙΩΝ	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	12
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	12
1.1 Εισαγωγικά	12
1.2 Θεωρία του Michael	12
1.3 Θεωρία του Porter	13
1.4 Θεωρία του Kirton	13
1.5 Καινοτομία σε επιχειρηματικό επίπεδο	13
1.6 Κλασσική Θεωρία.....	14
1.7 Θεωρία του Schumpeter	14
1.8 Θεωρία του Drucker	14
1.9 Αρχές Καινοτομίας Drucker (1985)	15
1.10 Θεωρία του Edquist	15
1.11 Ο ρόλος των θεσμών.....	16
1.12 Καινοτομία και διεθνοποίηση του Ανταγωνισμού	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	18
ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	18
2.1 Ορισμός Καινοτομίας	18
2.2 Διακρίσεις Καινοτομίας.....	18
2.3 Τεχνολογικό νέο προϊόν και καινοτομία	19
2.4 Παραδείγματα Τεχνολογικής Καινοτομίας Προϊόντων, Υπηρεσιών και Διαδικασιών	19
2.5 Παραδείγματα μη Τεχνολογικής Καινοτομίας Προϊόντων, Υπηρεσιών και Διαδικασιών	20
2.6 Παραδείγματα μη Καινοτομίας	21
2.7 Διάφορες προσεγγίσεις της ανταγωνιστικότητας	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	22
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: 2007 – 2013	22
3.1 Γενικά για το ΕΠΑΕ	22
3.2 Στόχοι ΕΣΠΑ	22
3.3 Η «Φιλοσοφία» του ΕΠΑΕ.....	24
3.4 Άξονας Προτεραιότητας 1	24
3.5 Άξονας Προτεραιότητας 2	26
3.6 Άξονας Προτεραιότητας 3	28
3.7 Συμπερασματικά το ΕΠΑΕ.....	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	31
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΙΟΒΕ.....	31
4.1 Εισαγωγικά για το ΙΟΒΕ	31
4.2 Επιχειρηματικότητα ανάγκης και ευκαιρίας.....	31
4.3 Χαρακτηριστικά Επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων	32

4.4 Επιχειρηματικότητα και Δημογραφικά στοιχεία	34
4.5 Επιχειρηματικότητα και προσωπικά στοιχεία	34
4.6 Οι γνώμες των ειδικών για την Επιχειρηματικότητα.....	34
ΜΕΡΟΣ ΙΙ	35
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΦΟΡΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟΤΗΤΑ.....	35
ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	36
ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ.....	36
5.1 Φυσιογνωμικά στοιχεία	36
5.2 Γεωγραφικά χαρακτηριστικά.....	36
5.3 Δημογραφικά χαρακτηριστικά.....	36
5.4 Βασικές υποδομές.....	38
5.5 Γενικά συμπεράσματα μελέτης.....	39
5.6 Διαπιστώσεις από τη μελέτη.....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	42
ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ 2008.....	42
6.1 Δείκτες Καινοτομίας.....	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	44
ΑΡΘΡΟ ΜΕ ΘΕΜΑ: "ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΙ ΥΨΗΛΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ".....	44
7.1 Γενικές διαπιστώσεις σε εθνικό επίπεδο.....	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	47
ΑΡΘΡΟ ΜΕ ΘΕΜΑ «ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΥΠΟΧΩΡΗΣΕ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»	47
8.1 Από τη διεθνή έκθεση ανταγωνιστικότητας.....	47
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ.....	49
ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ.....	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	50
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΗΜΕΡΙΔΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ.....	50
9.1 Ημερίδα με θέμα: "Τόνωση της συνεργασίας στον κατασκευαστικό τομέα στην Περιφέρεια Κρήτης".	50
9.2 Ημερίδα με θέμα: "Διάχυση των ιδεών και των αποτελεσμάτων του Περιφερειακού Πόλου Καινοτομίας Κρήτης".	51
9.3 Ημερίδα με θέμα: "Υποστηρίζοντας την καινοτομία σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο".	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10	58
ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ	58
10.1 Έρευνα της ΕΤΑΜ ΕΠΕ.....	58
10.2 Συμπεράσματα Πρωτογενούς Τομέα.....	60
10.3 Συμπεράσματα δευτερογενούς τομέα.....	61
10.4 Συμπεράσματα στο κλάδο του εμπορίου.....	62
10.5 Συμπεράσματα κλάδου νέων μορφών τουρισμού	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11	65
ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ.....	65
11.1 Έρευνα του Επιμελητηρίου Ηρακλείου.....	65
11.2 Βαθμός επηρεασμού από την κρίση	65
11.3 Βαθμός επηρεασμού ανά κλάδο δραστηριότητας	65

11.4 Ποιους παράγοντες επηρέασε η κρίση ανά κλάδο	66
11.5 Επηρεασμός των κερδών ανά κλάδο	67
11.6 Τάση για περικοπή προσωπικού ανά κλάδο	68
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12	70
ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	70
12.1 Περιφερειακός Πόλος Καινοτομίας Κρήτης	70
12.2 ΙΤΕ	70
12.3 Περιφερειακό Δίκτυο Τεχνολογικής Προσφοράς (RENTS)	71
12.4 ΕΤΕΠ – Κ	71
12.5 Κέντρο Μεταφοράς Τεχνολογίας (ΚΜΤ)	71
12.6 Γραφείο Διαμεσολάβησης του ΤΕΙ Κρήτης	72
12.7 Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας (ΚΤΕ)	72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14	74
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	74
14.1 Virtual Trip ΕΠΕ	74
14.2 Megaplast ΑΕ	75
14.3 Cytech ΑΕ	75
14.4 Palmera ΕΠΕ	76
14.5 Infocharta ΕΠΕ	77
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	79
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	80

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1	17
Αύξηση ανταγωνισμού την πενταετία 1997 – 2002 σε σχέση με τον αριθμό εργαζομένων σε μια επιχείρηση	17
Πίνακας 2	23
ΑΠΑ (2004), ανά κλάδο δραστηριότητας στην περιφέρεια της Κρήτης	23
Πίνακας 3	33
Δείκτες Επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων	33
Πίνακας 4	33
Δείκτες επιχειρηματικότητας	34
Πίνακας 5	37
Δημογραφικά χαρακτηριστικά Κρήτης	37
Πίνακας 6	37
Γεωγραφική κατανομή πληθυσμού	37
Πίνακας 7	39
Συγκριτικά στοιχεία σε κλάδους υποδομής (Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες, Υγεία, Εκπαίδευση κ.α.)	39
Πίνακας 8	42
Δείκτες Παραγωγικού Συστήματος	42
Πίνακας 9	47
Διεθνής έκθεσης Ανταγωνιστικότητας	47

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1	23
Κατανομή ΑΠΑ ανά τομέα δραστηριότητας (2002 – 2004).....	23
Διάγραμμα 2	65
Βαθμός επηρεασμού από την παγκόσμια κρίση.....	65
Διάγραμμα 3	66
Βαθμός επηρεασμού κλάδων από την παγκόσμια κρίση.....	66
Διάγραμμα 4	67
Παράγοντες επηρεαζόμενοι από την παγκόσμια κρίση ανά κλάδο	67
Διάγραμμα 5	68
Βαθμός επηρεασμού των κερδών ανά κλάδο.....	68
Διάγραμμα 6	69
Τάση μείωσης προσωπικού ανά κλάδο	69

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΕΠΑΕ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας
ΕΤΑ	Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη
ΕΟΜΜΕΧ	Ελληνικός Οργανισμός Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας
ΕΤΕΠ-Κ	Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης
ΕΠΕΑΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΓΓΕΤ	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
Ε&Α	Έρευνα και Ανάπτυξη
ΤΠΕ	Τεχνολογία Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΙΟΒΕ	Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών
ΑΕΔΕΤΑ	Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη για Επιστημονική Έρευνα και Τεχνολογική ανάπτυξη
ΕΣΥΕ	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
ΠΠΚΚ	Περιφερειακός Πόλος Καινοτομίας Κρήτης
ΚΠΣ	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
ΚΤΕ	Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας
ΑΠΑ	Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία
ΑΠΠ	Ακαθάριστο Περιφερειακό Προϊόν
ΕΣΥΕ	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
ΕΤΑΜ ΕΠΕ	Εταιρεία Αναπτυξιακών Μελετών

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ολοκληρώνοντας την πτυχιακή εργασία μου, η οποία ήταν προϊόν ενός έτους προσπάθειας, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω τον Επιβλέποντα Καθηγητή μου Φραγκίσκο Ξηρουχάκη, Εργαστηριακό Συνεργάτη ΑΤΕΙ Κρήτης στις σχολές ΣΔΟ & ΣΤΕΦ, Οικονομολόγο ΒΑ MBA, για την συνεχή καθοδήγηση, την αμέριστη συμπαράσταση υλική και ηθική που μου παρείχε, σε ολόκληρη την πορεία της εργασίας, αλλά και για την πολύτιμη συμβολή του στην καλύτερη ανάδειξη της.

Για την τιμή που μου έκαναν να συμμετάσχουν στην Τριμελή Επιτροπή εξέτασης της πτυχιακής, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω τους κκ. Γαβριλάκη Νεκτάριο, Εργαστηριακό Συνεργάτη ΑΤΕΙ Κρήτης και τον Δρακωνάκη Χρήστο, Εργαστηριακό Συνεργάτη ΑΤΕΙ Κρήτης.

Ευχαριστώ αληθινά τον κ. Δρ. Μιχάλη Καθαράκη, Διευθυντή του τμήματος Ανάπτυξης και Κατάρτισης Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Ηρακλείου, για τον πολύτιμο χρόνο που διέθεσε, για τη συνεχή υποστήριξη και συμβολή οποτεδήποτε και αν του ζητήθηκε, καθ' όλη τη διάρκεια της προσπάθειας μου, καθώς και τον κ. Ιγνατιάδη Παναγιώτη από το τμήμα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Συνεργασιών, από το Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης για τις σημαντικές υποδείξεις και κατευθύνσεις που μου παρείχε και για τις ουσιαστικές επισημάνσεις του για τη βελτίωση της παρούσης εργασίας.

Η συμβολή όλων και ιδιαίτερα του καθηγητή μου, που χωρίς αυτή δεν θα ήταν εφικτό να ξεκινήσει η παρούσα προσπάθεια, ήταν σημαντική και θέλω να ευχαριστήσω ολόψυχα όλους που συμμετείχαν με το δικό τους τρόπο στην εργασία, χωρίς την συνεργασία των οποίων, δεν θα ήταν δυνατή η συγκέντρωση των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις μέρες μας, περισσότερο από ότι στο παρελθόν, εξαιτίας του αυξανόμενου ανταγωνισμού και των μεγάλων αναγκών των επιχειρήσεων ο ρόλος του λογιστή αλλάζει και μετεξελίσσεται. Ο σημερινός λογιστής οφείλει όχι μόνο να είναι πιστός στη καταγραφή, στη σωστή απεικόνιση και ισορροπία των λογαριασμών του ενεργητικού και του παθητικού της εταιρείας, αλλά και καλός γνώστης των λογιστικών προτύπων, των αλλαγών στην νομοθεσία, και του παγκόσμιου οικονομικού κλίματος που επικρατεί. Στη περιφέρεια της Κρήτης, όπου και θα επικεντρωθούμε, παρατηρούμε την τελευταία δεκαετία τη συρρίκνωση και το κλείσιμο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δίνουν σταδιακά τη θέση τους στις μεγάλες αλυσίδες καταστημάτων, ξένων πολλές φορές συμφερόντων. Στο σημείο αυτό αποκτά μεγάλη σημασία ο ρόλος του λογιστή, ιδιαίτερα όταν αναφερόμαστε σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις όπου ο λογιστής είναι εξωτερικός συνεργάτης και είναι εκείνος που καλείται να παίζει το ρόλο του χρηματοοικονομικού συμβούλου και του επιχειρηματία. Είναι εκείνος που καλείται να αποκωδικοποιήσει τις πληροφορίες των οικονομικών στοιχείων της επιχείρησης – πελάτη του, να τις συγκρίνει με εκείνες των ομοειδών επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου και να αποφασίσει για την πρόοδο και την ανάπτυξη της επιχείρησης. Μιας επιχείρησης που μπορεί να μην είναι δικιά του, όμως την διευθύνει όπως ο ίδιος ο επιχειρηματίας, αφού από αυτόν εξαρτάται η βιωσιμότητα της αλλά και η ίδια η δουλειά του. Γιατί, μια επιχείρηση που μένει στάσιμη και δεν αναπτύσσεται σύμφωνα με τις επιταγές του οικονομικού περιβάλλοντος, είναι αναγκασμένη να τεθεί εκτός αγοράς. Αυτός υπήρξε κατά τη γνώμη μου και ο σημαντικότερος λόγος που επέλεξα να ασχοληθώ με ένα αντικείμενο που από μια πρώτη ματιά φαίνεται έξω από τα καθήκοντα του λογιστή, αλλά στην πραγματικότητα θα αποτελέσει μελλοντική ανάγκη για να μπορέσει κάποιος να κατανοήσει όλα αυτά τα γεγονότα που συμβαίνουν στο μακροπεριβάλλον της επιχείρησης και την επηρεάζουν άμεσα..

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση της καινοτομίας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην περιφέρεια της Κρήτης και πως αυτή μετατρέπεται σε επιχειρηματικότητα και ανταγωνιστικότητα με τα μέγιστα οφέλη για την επιχείρηση. Δευτερεύων σκοπός είναι η διαπίστωση στις ημέρες μας της ύπαρξης καινοτομίας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην περιφέρεια της Κρήτης, ανά νομό και ανά κλάδο

δραστηριότητας, ώστε να διαπιστωθεί ποιοι κλάδοι ευνοούνται περισσότερο από την εφαρμογή καινοτομιών.

Επιχειρείται επίσης η διερεύνηση και της μη τεχνολογικής καινοτομίας, η οποία κρίνεται εξίσου σημαντική και δεν έχει ληφθεί στις μέχρι σήμερα έρευνες σοβαρά υπόψη, ώστε να δημιουργηθούν εξειδικευμένα προγράμματα ενίσχυσης της. Το τελικό συμπέρασμα θα αφορά τις προτεινόμενες λύσεις που θα διατυπωθούν προς βελτίωση των τωρινών συνθηκών και καλύτερη αξιοποίηση των ευκαιριών που υπάρχουν για την περιφέρεια της Κρήτης.

Η εργασία χωρίζεται σε τρία μεγάλα μέρη. Στο πρώτο γίνεται προσπαθούμε να ερμηνεύσουμε τους όρους, κάνοντας μια ιστορική αναδρομή ως είθισται, στο πρώτο κεφάλαιο. Στα επόμενα κεφάλαια αυτού του μέρους γίνεται αναφορά στο πρόγραμμα επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας που υλοποιείται αυτό το διάστημα και σε διάφορες μορφές του όρου επιχειρηματικότητα.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας συναντάμε κάποιες μελέτες και άρθρα, γύρω από τα εξεταζόμενα θέματα, τις οποίες θεωρήσαμε σημαντικό να τις αναφέρουμε γιατί θα μας βοηθήσουν να βγάλουμε στην πορεία χρήσιμα συμπεράσματα. Η πρώτη μελέτη έχει εκπονηθεί από το ΚΕΤΑ Κρήτης και αναφέρεται στην επιχειρηματικότητα και την καινοτομία στην Κρήτη, ενώ η δεύτερη έχει πραγματοποιηθεί από τον Περιφερειακό Πόλο Καινοτομίας Κρήτης να παρουσιάζει μόνο δείκτες καινοτομίας. Στη συνέχεια της μελέτης συναντάμε δυο άρθρα, το πρώτο για την καινοτομικότητα σε κλάδους πληροφορικής από το IOBE και το δεύτερο κάποιους δείκτες από την έκθεση διεθνούς ανταγωνιστικότητας.

Το τρίτο μέρος, όπου είναι και το πιο ενδιαφέρον ξεκινάει με την παρουσίαση κάποιων ημερίδων που είχαμε την τύχη να παρακολουθήσουμε με τον επιβλέποντα καθηγητή και σας μεταφέρουμε τις γνώσεις που αποκομίσαμε. Έπειτα από την μελέτη της ETAM ΕΠΕ μια καινοτόμα μελέτη για την Κρήτη, βγάζουμε κάποια σημαντικά συμπεράσματα ανά κλάδο δραστηριότητας. Στο Κεφάλαιο 11 διαγραμματοποιούμε τον αντίκτυπο της οικονομικής κρίσης για την περιφέρεια και σχολιάζουμε τα αποτελέσματα του. Στα επόμενα δυο κεφάλαια γίνεται παρουσίαση των φορέων που διαχειρίζονται την καινοτομία, καθώς και κάποιων σημαντικών καινοτόμων κρητικών επιχειρήσεων. Στη πλειοψηφία τους όλες, εκτός της Megaplast ΑΕ, έχουν σαν έδρα το Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης και προσφέρουν καινοτόμες λύσεις σε όλη την χώρα και στο εξωτερικό.

ΜΕΡΟΣ Ι
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
ΕΝΝΟΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

1.1 Εισαγωγικά

Όλες οι χώρες και οι επιχειρήσεις έχουν κατανοήσει, ότι για να αποκτήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις διεθνείς αγορές χρειάζεται να αποδεχτούν την έννοια της καινοτομίας ως πηγή αύξησης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Συμβούλιο της Λισαβόνας ήδη από το 2000 κινήθηκαν σε αυτή την κατεύθυνση διατυπώνοντας δύο κύριες προτεραιότητες. Την ανάπτυξη όσο το δυνατόν περισσότερων καινοτομικών δραστηριοτήτων από εθνικά αλλά και συλλογικά Ευρωπαϊκά ερευνητικά κέντρα και την προώθηση αυτών σε καινοτόμες επιχειρήσεις. Σημαντική βοήθεια προσφέρουν τα εθνικά και περιφερειακά συστήματα καινοτομίας που στηρίζουν την εφαρμογή και εξέλιξη καινοτόμων ιδεών στις επιχειρήσεις. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί υποδομές για μεταφορά της καινοτομίας και τεχνογνωσίας από τα ερευνητικά κέντρα απευθείας στις επιχειρήσεις και στηρίζει καθένα ξεχωριστά καινοτομικό σχέδιο δράσης. Πολλοί ερευνητές έχουν διατυπώσει απόψεις γύρω από την έννοια της καινοτομίας. Ενδεικτικά αναφέρονται ο Wolfe (1994) ο οποίος αναφέρει ότι τα ερευνητικά αποτελέσματα της καινοτομίας είναι πολύ ασαφή. Ο Porter (1990) θεωρεί την καινοτομία ως ουσιώδη παράγοντα για την απόκτηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, ενώ ο Ducker (1985) υποστηρίζει ότι οι έννοιες Επιχειρηματικότητα και καινοτομίες είναι στενά συνυφασμένες και ωθούν την επιχείρηση να κάνει την δική της επανάσταση για να ανανεωθεί και να βελτιώσει την πορεία της.

1.2 Θεωρία του Michael

Ο Michael (1990) πρώτος αναγνώρισε ότι η καινοτομία φέρει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε μια επιχείρηση με την ανακάλυψη νέων και βελτιωμένων τρόπων ανταγωνισμού σε μια βιομηχανία. Ο Porter όρισε τις 5 πιο σπουδαίες αιτίες καινοτομιών.

- Νέες τεχνολογίες, με νέες μεθόδους παραγωγής Παράδοσης
- Νέες ανάγκες των καταναλωτών γεννούν καινοτομίες που οδηγούν σε απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος
- Νέος τομέας σε μια βιομηχανία που οδηγεί σε νέους πελάτες και νέους τρόπους παραγωγής συγκεκριμένων προϊόντων

- Αλλαγή στις προστιθέμενες δαπάνες όπως εργασία, πρώτες ύλες μπορεί να βελτιώσουν κατά πολύ το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μιας επιχείρησης.
- Αλλαγή σε κυβερνητικούς κανονισμούς που αφορούν περιορισμούς εμπορίου, προστασία περιβάλλοντος, μπορούν να ευνοήσουν μικρές και ευέλικτες επιχειρήσεις να έχουν ένα πλεονέκτημα.

1.3 Θεωρία του Porter

Για τον Porter οι πληροφορίες κατέχουν εξέχουσα θέση στη διαδικασία καινοτομίας. Συχνό είναι το αποτέλεσμα σε E & A και άλλες ένας μη συμβατικός τρόπος σκέψης που βοηθάει να δει κανείς στη σωστή κατεύθυνση το σωστό χρόνο.. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του οι επιχειρήσεις που καινοτομούν είναι νέες επιχειρήσεις που εισέρχονται σε μια νέα βιομηχανική δραστηριότητα, έχοντας ήδη εδραιωθεί σε μια άλλη «Η καινοτομία είναι ο τρόπος με τον οποίο μια επιχείρηση κερδίζει και διατηρεί ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα» αναφέρει χαρακτηριστικά.

1.4 Θεωρία του Kirton

Ένας γνωστός ερευνητής, ο Kirton (1976) υποστήριξε ότι κάποιοι άνθρωποι από την φύση τους π... με τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας τους προσαρμόζονται, ενώ κάποιοι άλλοι καινοτομούν. Πολλοί μετέπειτα ερευνητές αμφισβήτησαν τη θεωρία του Kirton θεωρώντας ότι στους εργαζόμενους επιδρούν και διάφορα στοιχεία του οργανωσιακού περιβάλλοντος σε μια επιχείρηση. Όπως επίσης η συμμετοχικότητα και η επιβράβευση ενός εργαζομένου για τις ιδέες του, έστω και με ένα συμβολικό δώρο επιδρούν θετικά στην ανάπτυξη της καινοτομίας στην επιχείρηση.

1.5 Καινοτομία σε επιχειρηματικό επίπεδο

Η έρευνα για τη διάχυση της καινοτομίας στις επιχειρήσεις έχει εστιαστεί σε κάποια χαρακτηριστικά όπως στη δομή, στην επιχειρηματική γνώση, στην ηλικία, στη στρατηγική, στο περιβάλλον και στην κουλτούρα της κάθε επιχείρησης. Στη δομή, όπου έχει δοθεί μεγαλύτερη προσοχή από τους ερευνητές εξετάζονται ο συγκεντρωτισμός, η τυπικότητα στην τήρηση αρχών και κανόνων και η πολυπλοκότητα των διαδικασιών. Και τα τρία αυτά χαρακτηριστικά, φαίνεται να αποτελούν τροχοπέδη τόσο στην έναρξη, όσο και στην πορεία υλοποίησης μιας καινοτομικής διαδικασίας. Αντιθέτως η επιχειρηματική γνώση, δηλαδή η δυνατότητα της επιχείρησης καθώς και του προσωπικού της να εντοπίσει την καινοτομία αποτελεί ένα πολύ σημαντικό παράγοντα

για την απαρχή υλοποίηση μιας πρωτοπόρου ιδέας. Η ηλικία μιας επιχείρησης δεν έχει ιδιαίτερη σημασία, αφού στόχος όλων είναι να λειτουργήσουν καινοτομικά ώστε να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητα τους και το μερίδιο αγοράς που κατέχουν. Επομένως εξεταζόμενο χαρακτηριστικό αποτελεί η στρατηγική της κάθε επιχείρησης, η οποία επηρεάζει το βαθμό και το επίπεδο καινοτομίας.

1.6 Κλασική Θεωρία

Στην κλασική οικονομική θεωρία, η καινοτομία προσδιορίζεται ως ένα ανεξήγητο φαινόμενο, που επηρεάζει το μηχανισμό της λειτουργίας της αγοράς. Στη νεοκλασική ανάπτυξη της οικονομικής θεωρίας (2002), η καινοτομία προκαλείται από τεχνολογικές και οργανωτικές αλλαγές και διατηρεί την ισορροπία της αγοράς με αντικατάσταση του παράγοντα εργασίας από τον κεφαλαιακό παράγοντα.

Σύμφωνα με τη αυτή τη θεωρία η καινοτομία προκαλείται από εξωγενείς μεταβλητές και μηχανισμούς και σκοπός των στελεχών είναι η αναζήτηση των αιτιών που τη δημιουργούν ώστε να μπορέσουν να επηρεάσουν τον ρυθμό της.

Η εξελικτική οικονομική θεωρία (1942) είναι η πρώτη που συνδέει τις δύο κυρίαρχες έννοιες μεταξύ τους, την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

1.7 Θεωρία του Schumpeter

Ο Schumpeter (1942) προσεγγίζει την έννοια της καινοτομίας με πέντε περιπτώσεις:

- i. Εισαγωγή ενός νέου αριθμού
- ii. Εισαγωγή μιας νέας μεθόδου παραγωγής
- iii. Άνοιγμα μιας νέας αγοράς
- iv. Η κατάκτηση μιας νέας πηγής πρώτων υλών ή ημικατεργασμένων αγαθών
- v. Εισαγωγή νέας μορφής οργάνωσης

Ο Schumpeter από τότε είχε προβλέψει τους επενδυτές νέων καινοτόμων επιχειρημάτων τους λεγόμενους *venture capitalists*, οι οποίοι αναλαμβάνουν τον κίνδυνο και χρηματοδοτούν τέτοιες ιδέες.

1.8 Θεωρία του Drucker

Ο Drucker (1985) στην εργασία του “καινοτομία και επιχειρηματικότητα” αναφέρει ότι υπάρχουν επτά πηγές καινοτομίας στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Το απρόσμενο ή απροσδόκητο γεγονός μπορεί να οδηγήσει σε μια παραγωγική πηγή ευκαιρίας. Η δυσαρμονία στις ποιοτικές εκτιμήσεις και στις

οικονομικές εκθέσεις αποτελεί σύμπτωμα κάποιας αλλαγής και συνεπώς μιας καινοτόμου ευκαιρίας.

Η δημιουργία καινοτομίας βασίζεται σε λειτουργική ανάγκη, ώστε να τελειοποιηθεί η δουλειά που πρέπει να γίνει.

Αλλαγές στη δομή του κλάδου της οικονομικής δραστηριότητας (π.χ. κατασκευαστικός κλάδος) ή στη δομή της αγοράς δίνουν τη δυνατότητα σε μια επιχείρηση να πρωτοπορήσει και να ηγηθεί των άλλων.

Αλλαγές στα δημογραφικά στοιχεία όπως αριθμός κατοίκων, ηλικία, εκπαίδευση δημιουργούν καινοτόμες ευκαιρίες με το λιγότερο κίνδυνο μεταξύ των άλλων:

- Αλλαγές στις αντιλήψεις και τις διαθέσεις των στελεχών
- Καινοτομία που βασίζεται στη νέα γνώση επιστημονική ή μη-επιστημονική η οποία έχει μεγαλύτερο κίνδυνο αποτυχίας.

1.9 Αρχές Καινοτομίας Drucker (1985)

Η καινοτομία θα πρέπει να εστιάζεται σε ένα συγκεκριμένο τομέα, να είναι όσο το δυνατόν απλή στη σύλληψη της ιδέας και στο ξεκίνημα να έχει μικρό μέγεθος π.χ. μέτριο προϋπολογισμό. Θα πρέπει ακόμα να κατορθώνει να ηγείται σε μια εξειδικευμένη αγορά,. Βασικό χαρακτηριστικό είναι ότι απαιτείται γνώση και εστιασμένη εργασία γύρω από ένα συγκεκριμένο αντικείμενο μελέτης.

Η καινοτομία είναι το συγκεκριμένο εργαλείο με το οποίο εκμεταλλεύονται κάθε ευκαιρία να παράγουν ένα διαφορετικό προϊόν ή μια νέα υπηρεσία. Οι επιχειρηματίες από την πλευρά τους θα πρέπει να ψάχνουν για αυτή την ευκαιρία και να γνωρίζουν τον τρόπο όταν αυτή εμφανιστεί να την εφαρμόσουν.

1.10 Θεωρία του Edquist

Ο Edquist (1997) υποστηρίζει ότι δεν μπορούμε να ορίσουμε ένα ιδανικό "σύστημα καινοτομίας", διότι η καινοτομία ακολουθεί μια εξελικτική διαδικασία και συνεχώς μεταβάλλεται. Οι εταιρείες όταν καινοτομούν συνεργάζονται λίγο πολύ με άλλες οργανώσεις όπως πανεπιστήμια, σχολεία, ιδρύματα κατάρτισης και εξειδίκευσης, κυβερνητικά εργαστήρια, δημόσια και ιδιωτικά ερευνητικά ιδρύματα. Κατά τα λεγόμενα του:

« Η μακροπρόθεσμη καινοτομική επίδοση των εταιρειών σε βιομηχανίες που στηρίζονται σε επιστημονικές γνώσεις εξαρτάται από την αλληλεπίδραση αυτών των εταιρειών και των πανεπιστημίων».

Επομένως αποτελεί θέμα μεγάλης σημασίας η εξέταση και σκιαγράφηση των σχέσεων που απαρτίζουν τα "συστήματα καινοτομίας", διότι πρέπει να περιλαμβάνουν και την οργανωτική καινοτομία. Οι οργανωτικές αλλαγές για τα "συστήματα καινοτομίας" αποτελούν πηγές αύξησης της παραγωγικότητας, ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας και πολλές φορές είναι προϋπόθεση για να είναι επιτυχής μια τεχνολογική καινοτομία διαδικασία.

1.11 Ο ρόλος των θεσμών

Το πλέον κυρίαρχο χαρακτηριστικό, το οποίο έχουν μελετήσει όλοι σχεδόν οι ερευνητές τα τελευταία χρόνια, αφορά στο ρόλο των θεσμών στη διαδικασία της καινοτομίας. Οι Edquist και Johnson αναφέρουν το διπλό ρόλο των θεσμών, πρώτον ότι διαμορφώνουν αντιλήψεις, απόψεις και ενέργειες στους ανθρώπους και δεύτερον βοηθούν στη συμμόρφωση των αποφάσεων όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Τονίζουν επίσης τη σημασία και τον κεντρικό ρόλο των θεσμών στη διαδικασία της καινοτομίας και υποστηρίζουν ότι πρέπει ο ρόλος αυτός να εξεταστεί σε τοπικό, περιφερειακό και σε εθνικό ακόμη επίπεδο. Μέσα από τους θεσμούς συστήνονται δομές όπως σύλλογοι, οργανώσεις, δίκτυα κ.α., τα οποία εξυπηρετούν κάποιους σκοπούς και προάγουν στις ανάγκες των ανθρώπων.

Μια διαφορετική προσέγγιση¹ για να κατανοήσουμε την έννοια είναι να εστιάσουμε την προσοχή μας στις καινοτομίες προϊόντων και να δούμε την αλληλεπίδραση που μεταξύ παραγωγών και των καταναλωτών.

1.12 Καινοτομία και διεθνοποίηση του Ανταγωνισμού

Τα τελευταία χρόνια έχουν διατυπωθεί πολλές θεωρίες για την καινοτομία. Πολλοί ερευνητές στηρίχτηκαν πάνω στην υπόθεση του Schumpeter η οποία αναφέρει ότι τα χαρακτηριστικά και της επιχείρησης (μέγεθος, διάρθρωση ενεργητικού) και της αγοράς αποτελούν προσδιοριστικούς παράγοντες της καινοτομίας. Μια επιχείρηση για να μείνει ανταγωνιστική πρέπει συνεχώς να δημιουργεί νέα προϊόντα και νέες μεθόδους παραγωγής και διακίνησης αυτών.

Ακόμη μια έννοια που είναι στενά δεμένη με την καινοτομία είναι η "εξέλιξη του ανταγωνισμού" που σημαίνει την συνεχώς αυξανόμενη ανταγωνιστικότητα μεταξύ των επιχειρηματικών μονάδων. Η ΟΝΕ έδωσε τη δυνατότητα σε όλες τις επιχειρήσεις των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να δραστηριοποιηθούν στις υπόλοιπες χώρες

¹ Lundvall, 1995, σελ. 10

της ένωσης. Η διεθνοποίηση του ανταγωνισμού ή όπως την αποκαλούν "παγκοσμιοποίηση" όμως, προκάλεσε αύξηση των κινδύνων και των εξωτερικών απειλών από τις υπόλοιπες χώρες γεγονός που καθιστά πιο επιτακτική την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας μέσα από την καινοτομία. Με τη διεθνοποίηση τα κράτη – μέλη πέτυχαν τα εξής οφέλη:

1. Σημαντική μείωση του κόστους μεταφοράς των αγαθών.
2. Ταχύτατη ανάπτυξη στους τομείς των πληροφορικών και τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών και συστημάτων.
3. Ελαχιστοποίηση των περιορισμών του διεθνούς εμπορίου και της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων και χρήματος.

Συμπληρωματικά με τη διεθνοποίηση η Ε.Ε. προσπαθεί να επέλθει σταδιακή σύγκλιση όσο βέβαια αυτό είναι δυνατόν στα επίπεδα κατανάλωσης και μισθών των πολιτών με παράλληλη σύγκλιση και των επιχειρήσεων στις χώρες αυτές.

Σύμφωνα με στοιχεία του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου των ΜΜΕ για το 2002, το 20% των ΜΜΕ ασχολούνται με το εξαγωγικό εμπόριο.

Πίνακας 1

Αύξηση ανταγωνισμού την πενταετία 1997 – 2002 σε σχέση με τον αριθμό εργαζομένων σε μια επιχείρηση

Ποσοστό αύξησης ανταγωνισμού	Αριθμός εργαζομένων στην επιχείρηση		
	0 – 9	10 – 49	50 – 249
0 – 10	22		
10 -20			
20 – 30		28	
30 – 40			
40 – 50			44
50 - 60	51	50	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

2.1 Ορισμός Καινοτομίας²

Η Καινοτομία ορίζεται ως « η εφαρμοσμένη χρήση της γνώσης με σκοπό την παραγωγή ή παροχή νέων ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών που βρίσκουν άμεσης παραγωγικής και εμπορικής εφαρμογής». Μια δεύτερη γενικότερη προσέγγιση στην έννοια της καινοτομίας συνίσταται στην παραγωγή, την αφομοίωση και την εκμετάλλευση με επιτυχία των νέων επιτευγμάτων ή ιδεών στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα. Επομένως καινοτομία με απλά λόγια είναι ένα νέο προϊόν, μια νέα υπηρεσία, ένας νέος τρόπος παραγωγής, μια διαφοροποίηση στην τεχνολογία που χρησιμοποιείται, ακόμα και αλλαγή στη διοικητική δομή ενός οργανισμού (εσωτερικά ή εξωτερικά σε σχέση με τους πελάτες ή καταναλωτές). Συνεπώς καινοτομία δεν έχουμε μόνο σε επιστημονικά επιτεύγματα τεχνολογικού χαρακτήρα, έχουμε και σε μεταβολές στο οργανόγραμμα και σε διαδικασίες του σχετίζονται με τον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης.

2.2 Διακρίσεις Καινοτομίας

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής³ της 11^{ης} Μαρτίου 2003 καθώς και το εγχειρίδιο του Oslo η καινοτομία προϊόντων και διαδικασιών διακρίνεται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: Τεχνολογική Καινοτομία και μη Τεχνολογική Καινοτομία (οργανωτική καινοτομία και καινοτομία εμπορίας). Ως τεχνολογική καινοτομία ορίζεται η εισαγωγή στην αγορά ενός νέου ή σημαντικά βελτιωμένου σε σχέση με τα βασικά χαρακτηριστικά, τις τεχνικές προδιαγραφές, το ενσωματωμένο λογισμικό ή άλλα μη υλικά συστατικά, προτιθέμενες χρήσεις ή τη φιλικότητα προς το χρήστη προϊόντος. Τεχνολογική καινοτομία διαδικασίας είναι η εισαγωγή μιας νέας ή σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής, μεθόδου παροχής και διανομής ή διαδικασίας υποστήριξης για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες. Το αποτέλεσμα θα πρέπει να είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο της παραγωγής, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής και διανομής. Καθαρά οργανωτικές ή διοικητικές μεταβολές δεν περιλαμβάνονται στην τεχνολογική καινοτομία. Μη τεχνολογική καινοτομία

² Ο ορισμός είναι από το πρόγραμμα Επιχειρώ 2009 "Νεανική και Γυναικεία Επιχειρηματικότητα", στα παραρτήματα I & II της προκήρυξης. Το ίδιο ισχύει και για τις διακρίσεις καινοτομίας παρακάτω.

³ «Πολιτική για την καινοτομία: η αναφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση τη στρατηγική της Λισσαβώνας».

(οργανωτική καινοτομία) είναι η εφαρμογή νέων μεθόδων ή μεταβολών των μεθόδων, όσον αφορά τη δομή ή τη διοίκηση της επιχείρησης, που αποσκοπούν στη βελτίωση της χρήσης των γνώσεων στην επιχείρηση, της ποιότητας των αγαθών και των υπηρεσιών και της αποτελεσματικότητας των ροών εργασίας. Μη τεχνολογική καινοτομία εμπορίας είναι η εφαρμογή νέων ή βελτιωμένων σχεδίων ή μεθόδων πώλησης που αποσκοπούν στην αύξηση της ελκυστικότητας των αγαθών και των υπηρεσιών ή στην είσοδο σε νέες αγορές. Στην τεχνολογική καινοτομία αξιοποιούμε τεχνολογικές ανακαλύψεις και συνδυάζουμε διαθέσιμες τεχνολογίες ενώ στη μη τεχνολογική εφαρμόζουμε καινοτόμες ιδέες μη τεχνολογικού χαρακτήρα.

2.3 Τεχνολογικό νέο προϊόν και καινοτομία

Το τεχνολογικώς νέο προϊόν συνδυάζει ριζικά νέα τεχνολογία ή υπάρχουσα τεχνολογία για νέα χρήση.

Τεχνολογικώς βελτιωμένο προϊόν μπορεί να είναι ένα απλό προϊόν, το οποίο έχει αναβαθμιστεί ή ένα σύνθετο προϊόν που μπορεί να βελτιωθεί στα επιμέρους υποσυστήματα του.

Τεχνολογική καινοτομία παραγωγικής διαδικασίας (ΤΚΠΔ) είναι η υιοθέτηση νέων ή βελτιωμένων μεθόδων παραγωγής και παράδοσης προϊόντων υποκαθιστώντας τις παραδοσιακές μεθόδους.

2.4 Παραδείγματα Τεχνολογικής Καινοτομίας Προϊόντων, Υπηρεσιών και Διαδικασιών

Στη Βιομηχανική Παραγωγή χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι:

- Νέοι τρόποι παραγωγής προϊόντων και χρησιμοποίηση νέων πρώτων υλών
- Χρήση νέων ανακυκλώσιμων υλικών, φιλικών προς το περιβάλλον
- Παραδοσιακή διατροφή και βιοτεχνολογία αγροτικών προϊόντων
- Νέες ενεργειακές τεχνολογίες στον πρωτογενή τομέα
- Νέες διαγνωστικές μέθοδοι στην ιατρική και στην παραγωγή
- Ενσωμάτωση «πράσινης» ενέργειας στις παραγωγικές δυνάμεις του νησιού
- Εισαγωγή αυτοματοποιημένων μεθόδων με τη βοήθεια της ψηφιακής τεχνολογίας για την προώθηση της παραγωγής

- Τα πιστοποιητικά ISO ή η εισαγωγή συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου ποιότητας είναι τεχνολογική καινοτομία μόνο όταν συνδέονται άμεσα με την εισαγωγή νέων ή σημαντικά βελτιωμένων διαδικασιών

Στο Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο παραδείγματα είναι η:

- Εισαγωγή οικολογικών προϊόντων
- Εισαγωγή υπηρεσιών ελέγχου και πιστοποίησης αγαθών ή υπηρεσιών
- Ηλεκτρονική πώληση
- Αυτοματοποιημένη γραμμή παραγωγής προϊόντων
- Ηλεκτρονικοί κατάλογοι (π.χ. σε οπτικούς δίσκους)
- Κέντρα για εξυπηρέτηση πελατών – αγοραστών

Άλλες Περιπτώσεις Καινοτομίας, οι οποίες δεν εμπίπτουν στις δυο παρακάτω περιπτώσεις είναι όμως εξίσου σημαντικές και είναι η:

- Ανάπτυξη εφαρμογών λογισμικού για καινοτόμες εφαρμογές (π.χ. αυτόματα πότισμα καλλιέργειών με ηλεκτρονικό υπολογιστή)
- Ανάπτυξη εύχρηστου και φιλικού προς το χρήστη λογισμικού
- Ανάπτυξη και παροχή υπηρεσιών εξομοίωσης και μοντελοποίησης
- Εξ' αποστάσεως συντήρηση λογισμικού και παροχή συμβουλών
- Εφαρμογές τηλεματικής και ψηφιακών συστημάτων μετάδοσης
- Εφαρμογές τηλε-ιατρικής

2.5 Παραδείγματα μη Τεχνολογικής Καινοτομίας Προϊόντων, Υπηρεσιών και Διαδικασιών

- Αλλαγές στο οργανόγραμμα της επιχείρησης, ώστε κάθε εργαζόμενο να εκτελεί αυτό πραγματικά που τον εκφράζει ή όπως συνήθως εμφατικά αναφέρεται: « Ο σωστός άνθρωπος στη σωστή θέση».
- Όταν οι γνώσεις και οι εμπειρίες του επιχειρηματία, το λεγόμενο know how μετατρέπονται σε μεθόδους και στρατηγικές παραγωγής που βοηθούν το άνοιγμα σε νέες πελάτες και μεγαλύτερου μεριδίου αγοράς.
- Η δημιουργία μιας απλής ιστοσελίδας με πρωτότυπες υπηρεσίες
- Οι οργανωτικές καινοτομίες δεν θεωρούνται μη τεχνολογικές, όταν η εφαρμογή νέων μεθόδων στη διοίκηση της επιχείρησης επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην αύξηση της παραγωγικότητας ή στις πωλήσεις

2.6 Παραδείγματα μη Καινοτομίας⁴

1. Η διακοπή μιας δραστηριότητας σε επιχείρηση σε πολλές δραστηριότητες όπως μια μέθοδο εμπορίας ή οποία έχει μικρή σημασία .
2. Αλλαγές στην τιμή ενός προϊόντος και στις τιμές των συντελεστών παραγωγής.
3. Κατασκευές απλών ή σύνθετων προϊόντων κατόπιν παραγγελίας
4. Μικρές διαφοροποιήσεις σε ένα προϊόν ή γενικά αλλαγές στην αισθητική ή άλλες υποκειμενικές αλλαγές στις οποίες ο νεωτερισμός δεν αφορά τη χρήση
5. Ρούχα και υποδήματα που επανέρχονται στη μόδα μετά από ορισμένα χρόνια χωρίς καμιά αλλαγή στη σύνθεση τους (εγχειρίδιο του Oslo σελ. 70-72)

2.7 Διάφορες προσεγγίσεις της ανταγωνιστικότητας⁵

Η ανταγωνιστικότητα είναι έννοια συνυφασμένη με το επίπεδο παραγωγικότητας μιας χώρας. Το επίπεδο παραγωγικότητας είναι, μια έννοια που προσδιορίζει την ευημερία κάθε λαού και την απόδοση των επενδύσεων με μια οικονομία. Επομένως μια ανταγωνιστική χώρα είναι σε θέση να προσφέρει υψηλότερα εισοδήματα στους πολίτες της και μπορεί πιθανότατα να αναπτυχθεί σε ταχύτερο ρυθμό μακροπρόθεσμα (Ο ορισμός αυτός προέκυψε από το World Economic Forum 2007).

Ανταγωνιστικότητα σημαίνει υποστήριξη της ικανότητας των επιχειρήσεων, κλάδων, περιφερειών και χωρών να δημιουργήσουν υψηλά επίπεδα εισοδήματος και απασχόλησης των συντελεστών τους, ενώ παραμένουν εκτεθειμένες στο διεθνή ανταγωνισμό. (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, ΟΟΣΑ ή OECD, 1996).

Η ανταγωνιστικότητα περιέχει στοιχεία παραγωγικότητας, αποτελεσματικότητας και κερδοφορίας. Είναι ένα ισχυρό κίνητρο αύξησης του βιοτικού επιπέδου μιας χώρας, της απασχόλησης, των ανέργων και της εξάλειψης της φτώχειας σε ένα έθνος. (Συμβουλευτική Ομάδα Ανταγωνιστικότητας, 1995).

Σε μια ελεύθερη και ανοικτή αγορά η προσφορά αγαθών και υπηρεσιών καθώς και η διακίνηση τους μέσα σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, μπορεί να διατηρήσει ή ακόμα και να αυξήσει τα πραγματικά εισοδήματα των ανθρώπων.(Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, ΟΟΣΑ ή OECD, 1992).

⁴ Τα παραδείγματα είναι από το βιβλίου του κ. Π. Πιπερόπουλου " Επιχειρηματικότητα, Καινοτομίες & Business clusters".

⁵ Πηγή όλων των παρακάτω ορισμών είναι η ιστοσελίδα του Εθνικού Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας και Ανάπτυξης (Ε.Σ.Α.Α.) στη ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.competitive-greece.gr>.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: 2007 – 2013

3.1 Γενικά για το ΕΠΑΕ

Το ΕΣΠΑ (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Ανάπτυξης) αποτελεί το διάδοχο του 3^{ου} ΚΠΣ και χρησιμοποιεί ως βασικό του εργαλείο το ΕΠΑΕ. Το ΕΠΑΕ αποτελεί την έκφραση των διαρθρωτικών πολιτικών στο πλαίσιο δυο οικονομικών στρατηγικών που θα ακολουθήσει η χώρα μας με τις επιταγές της Ε.Ε. Πρώτον το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ), με στόχο τη βελτίωση της επιχειρηματικότητας και δεύτερον το ΕΣΠΑ με στόχο την ανάπτυξη και διάχυση της καινοτομίας μέσα στο επιχειρηματικό περιβάλλον. Σημαντική συμβολή στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας έχει επιτελέσει και το παρατηρητήριο επιχειρηματικότητας ΙΟΒΕ, μέσω ετήσιων ερευνών που πραγματοποιεί. Το ΙΟΒΕ έχει καταφέρει να εντοπίσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η επιχειρηματική δραστηριότητα και να διατυπώνει σαφείς λύσεις σε συγκεκριμένες δράσεις του Προγράμματος.

3.2 Στόχοι ΕΣΠΑ

Σύμφωνα με το ΕΣΠΑ (2007 – 2013) για την περιφέρεια Κρήτης έχουν τεθεί οι παρακάτω στόχοι:

1. Βελτίωση του δικτύου υποδομής με ολοκλήρωση του οδικού δικτύου και των λιμένων
2. Ενίσχυση καινοτόμου επιχειρηματικότητας
3. Προστασία περιβάλλοντος και προώθηση των επενδύσεων σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)
4. Προσέλκυση επενδύσεων υψηλής προστιθέμενης αξίας.
5. Ευρύτερη διάδοση και ανάπτυξη των ΤΠΕ για την βελτίωση της ποιότητας ζωής
6. Ανάδειξη της Κρήτης σε τηλεπικοινωνιακό κέντρο.
7. Ανάδειξη του Ηρακλείου σε εμπορευματικό κέντρο

Για την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013 το ΕΣΠΑ δίνει πολύ μεγάλη βαρύτητα σε δύο πυλώνες: α) τη σύγκλιση και β) την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόλησης. Ο συνολικός προϋπολογισμός για την Κρήτη και τα Νησιά του Αιγαίου ανέρχεται σε 871 εκ. ευρώ. Από αυτά 731 εκ. ευρώ θα διατεθούν υπέρ του πρώτου

πυλώνα της σύγκλισης και τα υπόλοιπα με στόχο την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση.

Στο παρακάτω πίνακα αναφέρονται κάποια αποσπασματικά στοιχεία για την ΑΠΑ⁶ των σημαντικότερων κλάδων στην περιφέρεια της Κρήτης, η οποία ανέρχεται στα 9.959 εκ. ευρώ. Όπως για παράδειγμα του ξενοδοχειακού κλάδου, ο οποίος συνεισφέρει το 19,9% της συνολικής ΑΠΑ της Κρήτης και του αγροτικού κλάδου με μόλις 8,7%. Οι κατασκευές είναι γύρω στο 9,9%, ενώ η μεταποίηση κυμαίνεται στο 2,5% της συνολικής ΑΠΑ.

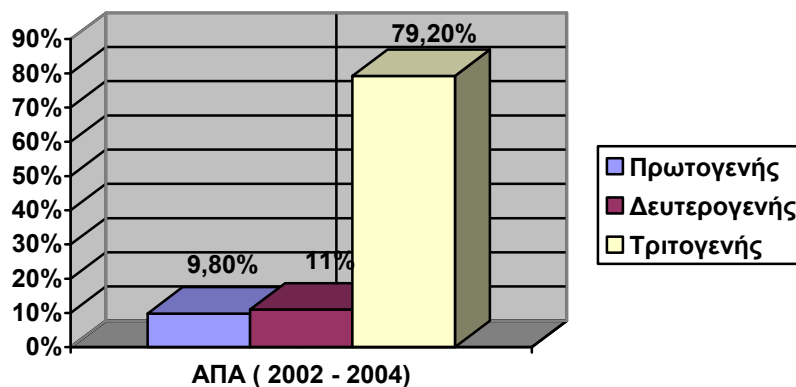
Πίνακας 2

ΑΠΑ (2004), ανά κλάδο δραστηριότητας στην περιφέρεια της Κρήτης

Κλάδος	Μερίδιο ΑΠΑ ⁷ ανά κλάδο (2004)	ΑΠΑ ανά κλάδο σε εκ. ευρώ (2004)
1. Γεωργία, Κτηνοτροφία	8,75%	871,48
2. Μεταποίηση	2,55%	254,39
3. Κατασκευές	9,99%	995,27
4. Ξενοδοχεία	19,89%	1.980,26
5. Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας	13,15%	1.390,46

Διάγραμμα 1

Κατανομή ΑΠΑ ανά τομέα δραστηριότητας (2002 – 2004)

⁶ ΑΠΑ : Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) είναι η αξία της παραγωγής, όταν αφαιρέσουμε την αξία των αγαθών και των υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται ως ενδιάμεσες εισροές.

⁷ Η ΕΣΥΕ δεν έχει άμεσα απογραφικά στοιχεία για την περιφέρεια Κρήτης και η ΑΠΑ υπολογίζεται αναλογικά με βάση μια σειρά περιφερειακών δεικτών (π.χ. δεικτών απασχόλησης, γεωργικής παραγωγής κ.λπ.)

3.3 Η «Φιλοσοφία» του ΕΠΑΕ

Τρία είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του ΕΠΑΕ: α) Η αποκομιδή σημαντικής εμπειρίας από το ΕΠΑΝ 2000-2006, β) Η στήριξη της Ε.Ε. σε προγράμματα βελτίωσης της επιχειρηματικότητας και γ) Εισαγωγή και διάχυση της καινοτομίας στις επιχειρήσεις. Το ΕΠΑΕ αποδίδει την ίδια βαρύτητα στην έννοια της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας, με τη διαφορά ότι στην επιχειρηματικότητα υπάρχει δυσκολία στη διατύπωση ενός γενικότερου ορισμού επειδή είναι έννοια πολύπλευρη. Αυτό έχει διαπιστωθεί και από τις έρευνες του IOBE και βάση των επιμέρους πλευρών της, σχεδιάζοντας και ανάλογες στα πλαίσια του προγράμματος.

Μια πλευρά της επιχειρηματικότητας, αποτελεί και η καινοτομία που θεωρείται κεντρικός στόχος του ΕΣΠΑ. Παρατηρείται δηλαδή μια μετάβαση από την έρευνα και την τεχνολογία του προηγούμενου σχεδίου, στην καινοτομία με υποστηρικτικές τις άλλες δύο έννοιες. Διότι καινοτομία δεν υπάρχει μόνο στην έρευνα και στην τεχνολογική εξέλιξη αλλά μπορεί να διαφανεί και μέσω κάποιων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Η προώθηση της καινοτομίας με το ΕΠΑΕ αναλύεται σε διάφορους στόχους, οι οποίοι αφορούν την ανάπτυξη της καινοτομίας, τη μετάβαση από τη κοινωνία της πληροφορίας, στη κοινωνία της γνώσης, στην αξιοποίηση και εφαρμογή της έρευνας και της νέας τεχνολογίας από τα ερευνητικά εργαστήρια απευθείας στις επιχειρήσεις και την εξωστρέφεια της Ελληνικής επιχειρηματικότητας.

Όταν αναφέρουμε για την εξωστρέφεια δεν εννοούμε μόνο την αύξηση των εξωτερικών συναλλαγών με άλλες χώρες αλλά την ανάπτυξη και διατήρηση μιας υγιούς εξωστρέφειας με θεσμικές και οργανωτικές δομές που θα επιτρέπουν την προσέλκυση μακροπρόθεσμων επενδυτών – πελατών με γνώμονα την αιεφόρο ανάπτυξη. Επίσης εξωστρέφεια εννοούμε και τη δικτύωση, τη σύνδεση των ελληνικών επιχειρήσεων με την ευρωπαϊκή και διεθνή αγορά με οργανωμένες ενέργειες, οι οποίες θα επιφέρουν ένα διαρκές αποτέλεσμα με ολοκληρωμένα δίκτυα παραγωγής και προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών.

3.4 Άξονας Προτεραιότητας 1

Κυρίαρχο ρόλο έχουν οι έννοιες έρευνα – τεχνολογία – καινοτομία, οι οποίες έχουν αλληλένδετη σχέση μεταξύ τους, όπου ξεκινώντας από την έρευνα καταλήγουμε τελικά στη δημιουργία καινοτομίας. Στην Ελλάδα παρόλο το υψηλό επίπεδο και αριθμό ερευνητών διαπιστώνεται χαμηλό ποσοστό μετάβασης από την έρευνα στην καινοτομία. Και εδώ ακριβώς αποκτά σημασία ο ρόλος του ΑΠ1 με τον υποάξονα

«Γνώση – Αριστεία», ο οποίος βοηθάει στη δικτύωση ανάμεσα σε ερευνητικούς φορείς και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ιδιωτικούς φορείς) και προωθεί συνειδητά τη διαμόρφωση συσσωματώσεων (clusters), τόσο σε περιφερειακό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο κλάδου. Άμεσα εμπλεκόμενοι – ενδιαφερόμενοι από τον ΑΠ1 είναι τα ερευνητικά εργαστήρια, το ΙΤΕ, φορείς που ασχολούνται με ΕΤΑ, επιμελητήρια, ερευνητές και clusters επιχειρήσεων.

Το πρόγραμμα προωθεί την περιφερειακή δικτύωση και σε επίπεδο Ελλάδας αλλά εξίσου τη δικτύωση με το διεθνή χώρο και συγκεκριμένους ερευνητικούς φορείς, τη δικτύωση με τη διαμορφούμενη Ευρωπαϊκή Περιοχή Έρευνας (European Research Area). Με αυτό τον τρόπο η περιφερειακή δικτύωση βοηθάει την ελληνική οικονομία διότι μπορεί να γίνουν ευκολότερα συγκρίσεις μεταξύ ομοειδών επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου και να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα. Στη χώρα μας η δικτύωση αυτού του είδους παρατηρείται ότι κάνει κάποια βήματα σε επίπεδο ερευνητικών φορέων, δεν συμβαίνει όμως το ίδιο σε επίπεδο παραγωγικών φορέων – επιχειρήσεων. Έρευνες του IOBE, για λογαριασμό του GEM απέδειξαν για την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα, ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποφεύγουν τις συνεργασίες, και ότι η επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα αποτελεί μοναχική υπόθεση για τον κάθε επιχειρηματία. Με βάση λοιπόν αυτή τη διαπίστωση έρχεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα να προτείνει δράσεις και να αλλάξει τη νοοτροπία και τη κουλτούρα που επικρατεί όλα αυτά τα χρόνια στο κράτος μας.

Ένα άλλο ζήτημα που διαπραγματεύεται ο ΑΠ 1 αφορά στη τριτοβάθμια εκπαίδευση και συγκεκριμένα στην έρευνα που παράγεται στα πλαίσια των Ανώτατων και Ανώτερων σχολών. Εδώ γίνεται μια βασική διάκριση ανάμεσα στη «βασική» και στην «εφαρμοσμένη» έρευνα. Όπου στη βασική έρευνα κατά ένα μέρος είναι το ΥΠΕΠΘ, ενώ στην εφαρμοσμένη το ΥΠΑΝ, χωρίς να υπάρχει κατάλληλο οριοθετημένο πλαίσιο για τις αρμοδιότητες των δυο υπουργείων. Γνωρίζουμε ωστόσο, ότι το κράτος επενδύει ελάχιστα στην έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη, παρόλο που διαθέτει ένα αξιόλογο ερευνητικό δυναμικό προσανατολισμένο στη βασική έρευνα αλλά με χαμηλά επίπεδα κατοχύρωσης ευρεσιτεχνιών. Ο ερευνητής θα πρέπει να μεταφέρει την γνώση που έχει αποκτηθεί από το εργαστήριο απευθείας στη παραγωγή αλλά κυρίως χαρακτηριστικό είναι η γνώση της λειτουργίας της επιχείρησης. Άρα τίθεται το ζήτημα της εκπαίδευσης σε θέματα επιχειρηματικότητας από τα υποχρεωτικά κιόλας χρόνια και μετέπειτα στο πανεπιστήμιο. Το ΥΠΕΠΘ προσπαθεί μέσω του προγράμματος ΕΠΕΑΚ να εισάγει τέτοια μαθήματα σε ΑΕΙ και ΤΕΙ. Διότι έρευνες του IOBE έχουν

αποδείξει ότι οι Έλληνες σε μεγαλύτερη ηλικία αποφασίζουν να ασχοληθούν με την επιχειρηματική δραστηριότητα διότι δεν υπάρχει ένα τέτοιο ερέθισμα μέσα από την τριτοβάθμια εκπαίδευση των νέων. Έχει αποδειχτεί πάντως ότι η εκδήλωση επιχειρηματικότητας από το νέο είναι περισσότερο εφικτή, όταν ο ίδιος έχει βιώσει την έννοια είτε μέσω των γονέων από μια ήδη υπάρχουσα επιχειρηματικότητα, είτε από την περίοδο των σπουδών στο πανεπιστήμιο. Επομένως η έμφαση στον ανθρώπινο παράγοντα και ιδιαίτερα η γνώση γύρω από την έννοια της επιχειρηματικότητας και της λειτουργίας της επιχείρησης μέσα από την τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι ένα κενό που έρχεται να καλύψει ο ΑΠ 1 μέσω του ΕΠΑΕ.

Το τρίπτυχο έρευνα –τεχνολογία-καινοτομία όπως είδαμε και προηγούμενος προϋποθέτει μια στενή σχέση μεταξύ των εννοιών, χωρίς όμως να είναι απαραίτητο αυτές οι έννοιες να συνδέονται. Για παράδειγμα καινοτομία μπορούμε να έχουμε και στον πρωτογενή τομέα παραγωγής, καθώς επίσης καινοτομία που για την ανάπτυξη να προϋποθέτει ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό της υπάρχουσας τεχνολογίας. Για την ενθάρρυνση όμως των επιχειρηματιών στην εφαρμογή μιας καινοτομικής ιδέας θα πρέπει να υπάρξουν κατάλληλοι μηχανισμοί π.χ. ΚΕΤΑ, που θα προωθήσουν την ιδέα. Είναι γεγονός ότι πολλές από αυτές τις ιδέες, αν και ενδιαφέρουσες λόγω μη ύπαρξης συμβατικών υπηρεσιών, είτε από δημόσιου είτε από ιδιωτικούς φορείς τελικά δεν υλοποιούνται. Στην περίπτωση που υλοποιούνται γίνονται με λάθος μεθόδους με αποτέλεσμα να μην έχουν τα επιθυμητά αποτελέσματα.

3.5 Άξονας Προτεραιότητας 2

Γενικός Στόχος του ΑΠ 2 είναι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, η αύξηση των εισροών ξένων άμεσων επενδύσεων και η αναβάθμιση των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών σε όλους τους κλάδους και τομείς της οικονομίας. Δευτερεύων στόχος του άξονα είναι η διασύνδεση της χώρας με τα διεθνή ολοκληρωμένα συστήματα παραγωγής και η ανάπτυξη μόνιμων συνεργασιών ελληνικών και διεθνών επιχειρήσεων. Επιπροσθέτως ο ΑΠ 2 συμπεριλαμβάνει δράσεις για άτομα από ειδικές κοινωνικές ομάδες, ιδιαίτερα από περιοχές της χώρας που πλήττονται από υψηλά ποσοστά ανεργίας και η επιχειρηματικότητα στη γενική της μορφή βαίνει μειούμενη από έτος σε έτος. Το γεγονός της ενίσχυσης μέσω κρατικών προγραμμάτων για την λεγόμενη «κοινωνική επιχειρηματικότητα» ατόμων για ίδρυση νέων επιχειρήσεων και τη δημιουργία καινοτόμων δραστηριοτήτων αποτελεί πρωτόγνωρο χαρακτηριστικό για την Ελλάδα.

Οι έρευνες του GEM, μέσω του IOBE στην Ελλάδα για την επιχειρηματικότητα ευκαιρίας και ανάγκης, έχουν αποδείξει την αύξηση της επιχειρηματικότητας ανάγκης τα τελευταία χρόνια, γεγονός που έχει αντιληφτεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και το οποίο προσπαθεί να αναστρέψει. Τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο αγροτικός τομέας στην περιφέρεια της Κρήτης έχουν ωθήσει ένα μεγάλο μέρος του νέου, κυρίως αγροτικού πληθυσμού, να εγκαταλείψει την ύπαιθρο και να αναζητήσει νέες μορφές επιχειρηματικότητας. Πρόκειται όμως για νέα άτομα που επιθυμούν κάποια επιχειρηματική δραστηριότητα εξ ανάγκης, χωρίς να έχουν την δυνατότητα να διακρίνουν τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που αναφύονται, πόσο μάλλον να οδηγηθούν σε πρωτοβουλίες "υψηλών δυνατοτήτων". Η βοήθεια του Προγράμματος πραγματοποιείται σε δύο κατευθύνσεις. Στη πρώτη κατεύθυνση επιχειρείται συστηματική προσπάθεια αναβάθμισης των επιχειρηματικών ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού με βελτίωση των γνώσεων και δεξιοτήτων γύρω από το συγκεκριμένο αντικείμενο. Η δράση που προτείνεται αφορά στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού και συγκεκριμένα αγροτο-τουρισμού, χωρίς να θεωρείται ότι αυτό λύνει το πρόβλημα στο σύνολο του. Τέτοιες προσπάθειες, όλοι έχουμε δει τα τελευταία χρόνια στην Κρήτη με πολύ ελπιδοφόρα μηνύματα για το μέλλον της επιχειρηματικότητας υψηλών δυνατοτήτων. Στη δεύτερη κατεύθυνση προσπαθείτε η υπόδειξη νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, οι οποίες θα ήταν αδύνατο να επιλεγθούν από αυτόνομα άτομα. Εδώ επιχειρούνται συγκεκριμένες δράσεις σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες, οι οποίες στερούνται των απαραίτητων επιχειρηματικών ικανοτήτων και χρήζουν βοήθειας, ώστε να μπορέσουν να αποδεκτούν μια επιχειρηματική ιδέα. Το IOBE έχει καταγράψει ότι ποσοστό μεγαλύτερο από 50% των νέων εγχειρημάτων αφορούν στην παροχή προϊόντων και υπηρεσιών. Για το λόγο αυτό έχει χαρακτηρίσει την επιχειρηματικότητα στη χώρα μας ως δραστηριότητα με «ρηχό» χαρακτήρα εξαιτίας δύο σημαντικότερων λόγων. Ο πρώτος αφορά στη φιλοσοφία πάνω από των μισών νέων επιχειρηματιών που ξεκινούν την ανάληψη μιας επιχειρηματικής πρωτοβουλίας σκεπτόμενοι, και οι ίδιοι ως καταναλωτές. Με άλλα λόγια, οι περισσότεροι δεν σκέφτονται επιχειρηματικές ευκαιρίες για προμήθεια των μεγαλύτερων επιχειρήσεων, παρά μόνο για εξυπηρέτηση των αναγκών των καταναλωτών. Ο δεύτερος λόγος, ο οποίος θα λέγαμε ότι αποτελεί μια συνέχεια του πρώτου αφορά, σύμφωνα με τη διαπίστωση του IOBE στην έκθεση για την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα καταλήγει ότι ζητούμενο είναι το άνοιγμα των δραστηριοτήτων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην παροχή προϊόντων και

υπηρεσιών προς τις μεγαλύτερες. Το βάρος λοιπόν πρέπει να δοθεί στο κατά πόσο το Επιχειρησιακό πρόγραμμα έχει συγκεκριμένο σχεδιασμό δράσεων για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος. Όστε να υπάρξει μια περισσότερο ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη για τη χώρα μας και οι επιχειρηματικές πρωτοβουλίες να διαχέονται σε όλα τα στάδια της παραγωγικής δραστηριότητας και όχι να εμφανίζεται το μεγαλύτερο ποσοστό μόνο στην τελική φάση της εμπορίας.

3.6 Άξονας Προτεραιότητας 3

Γενικός στόχος του Άξονα είναι η βελτίωση της επιχειρηματικότητας και η ενίσχυση του ανταγωνισμού με σκοπό την προστασία του καταναλωτή. Ειδικοί στόχοι του ΑΠ 3 είναι: 1) Η αναβάθμιση και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου και των θεσμών που διέπουν την επιχειρηματική δραστηριότητα. Έμφαση κυρίως δίνεται στην ανάπτυξη συστημάτων χαρτογράφησης των αγορών και στην αξιοποίηση των εφαρμογών πληροφορικής για την καλύτερη εξυπηρέτηση μεταξύ των επιχειρήσεων.(internet, extranet κ.τ.λ.). Μέτρα για τη συγκεκριμένη δράση δεν προτείνονται στο πρόγραμμα διότι οι αρμοδιότητες άπτονται σε άλλους φορείς. Στην έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας για την επιχειρηματική δραστηριότητα αναφέρεται ότι η Ελλάδα βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις όσο αναφορά στις διαδικασίες έναρξης μιας επιχείρησης, στην απασχόληση, και στην προστασία των επιχειρηματιών. Ωστόσο, για τα δύο τελευταία πολύ σοβαρά ζητήματα δεν γίνεται καθόλου λόγος στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ενώ η απλούστευση των διαδικασιών έναρξης αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, 2) Η ανάπτυξη σύγχρονων χρηματοδοτικών εργαλείων διοίκησης (leasing, factoring κ.τ.λ.), 3) Η ανάπτυξη ενός ενιαίου και δικτυακού συστήματος στήριξης της επιχειρηματικότητας με στόχο την παροχή έγκυρων και αποτελεσματικών πληροφοριών στον επιχειρηματία. Τέτοιες προσπάθειες γίνονται από τα Επιμελητήρια, το ΚΕΤΑ, το παρατηρητήριο ΜΜΕ, το Εθνικό Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας κ.λπ.). Εδώ διαπιστώνεται και η ανάγκη μέσα από τη στήριξη των επιχειρήσεων να μειωθεί το κόστος και ο χρόνος για την έναρξη μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Επιπλέον θα πρέπει να γίνει απαιτούμενος διαχωρισμός των νεοϊδρυθέντων, με τις υφιστάμενες επιχειρήσεις, ώστε να υπάρξει διαφορετικός τρόπος στήριξης σε κάθε περίπτωση. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν έρευνες του IOBE, οι οποίες αναφέρουν ότι η ανάληψη επιχειρηματικής ευθύνης συνδέεται άμεσα με την ευκολία ή μη υλοποίησης της. Επομένως η διευκόλυνση για την έναρξη μιας επιχείρησης θα είχε σημαντική αύξηση στις επιχειρηματικές πρωτοβουλίες που θα

εκδηλώνονταν. Άλλη έρευνα του IOBE σκιαγραφεί το φόβο της αποτυχίας όπου οι Έλληνες εμφανίζουν τα υψηλότερα ποσοστά παγκοσμίως για την εκκίνηση μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Με όσο περισσότερο κίνδυνο να εμφανίζει το εγχείρημα, τόσο περισσότερο να αποφεύγεται τελικά η υλοποίησή του. Για την καταπολέμηση αυτού του φόβου συζητούνται τελευταία δυο θεσμικές ρυθμίσεις που αφορούν την αναμόρφωση του πτωχευτικού δίκαιου και τη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος με ευκολότερη μετάβαση από τη μισθωτή σχέση εργασίας στην αυτοαπασχόληση.

Ο ΑΠ 3 θέτει το ζήτημα της χρηματοδότησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας κυρίως σε δράσεις ίδρυσης, εκσυγχρονισμού και επέκτασης υφιστάμενων επιχειρήσεων. Η χρηματοδότηση αυτή επιτυγχάνεται μέσα από χρηματοδοτικά εργαλεία (venture capital, seed capital κτλ), μέσα από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και ταμεία εγγυοδοσία όπως το ΤΕΜΠΕ. Ο ρόλος του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε αυτή τη περίπτωση αφορά στην περαιτέρω ενίσχυση των αποφάσεων των επιχειρήσεων, για ένα ζήτημα που είναι καίριας σημασίας για την λειτουργία τους. Στη χώρα μας από έρευνες του IOBE έχει αποδειχτεί ότι το μεγαλύτερο μέρος του κεφαλαίου εκκίνησης προέρχεται από την αποταμίευση του επίδοξου επιχειρηματία και το 50% του υπολοίπου από το στενό οικογενειακό περιβάλλον. Αυτό με άλλα λόγια χαρακτηρίζεται και ως «άτυπη επένδυση», με τον άτυπο επενδυτή να χρηματοδοτεί περισσότερο μέλη της οικογένειάς του, τα οποία θεωρεί φερέγγυα και ικανά να πετύχουν το στόχο τους και λιγότερο άτομα με τα οποία δεν τον συνδέει προσωπική σχέση και πιστεύει ότι δεν θα πάρει πίσω τα χρήματά του. Οι διαπιστώσεις αυτές καταδεικνύουν δυο προβλήματα στο ζήτημα της χρηματοδότησης στην Ελλάδα. Πρώτον, ότι ο νέος επιχειρηματίας έχει περιορισμένες πηγές χρηματοδότησης, αφού καμιά τράπεζα δεν εμπιστεύεται σε αυτόν τα χρήματά της για ένα νέο εγχείρημα, και έτσι ως μόνη διέξοδος καταλήγει στην οικογενειακή χρηματοδότηση. Και δεύτερον, οι άτυποι επενδυτές «εξαναγκάζονται» πολλές φορές να χρηματοδοτήσουν μέλη της οικογένειάς τους, μόνο και μόνο από υποχρέωση χωρίς και οι ίδιοι να γνωρίζουν, αν θα πάρουν ποτέ πίσω τα χρήματά της επένδυσής τους. Στο πλαίσιο του ΑΠ 3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος εξετάζεται το ζήτημα της χρηματοδότησης όχι μόνο για την ίδρυση μιας νέας επιχείρησης, αλλά για την εξαγορά μιας ήδη λειτουργούσας. Η εξαγορά κυρίως μικρομεσαίων επιχειρήσεων αποτελεί σημαντική προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο μιας πολιτικής ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη. Το πρόβλημα της διαδοχής είναι πολύ συχνό σε

περίπτωση συνταξιοδότησης ή αλλαγής επαγγελματικού προσανατολισμού του επιχειρηματία. Για να διασφαλιστεί η συνέχεια της λειτουργία των ΜΜΕ, θα πρέπει να υπάρξουν μέτρα διευκόλυνσης, διότι από εμπειρικές παρατηρήσεις υπάρχουν μεγαλύτερες πιθανότητες επιβίωσης μιας ΜΜΕ, όταν εξαγοράζεται, παρά όταν ξεκινά για πρώτη φορά την λειτουργία της. Με δεδομένη λοιπόν την αβεβαιότητα για τη συνέχιση της λειτουργίας στο πρόσωπο του νέου ιδιοκτήτη, στο σχέδιο δράσης του Προγράμματος προβλέπει διαμεσολαβητικούς θεσμούς (χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, ΤΕΜΠΕ), οι οποίοι παρεμβαίνουν και εγγυώνται ανάμεσα στον αγοραστή και στον πωλητή.

3.7 Συμπερασματικά το ΕΠΑΕ

Συμπερασματικά το ΕΠΑΕ περιλαμβάνει τέσσερις Άξονες Προτεραιότητας, αν και ο τέταρτος που αναφέρεται σε ζητήματα ενέργειας δεν αναφέρθηκε γιατί βασικός στόχος είναι η μελέτη του προγράμματος από την σκοπιά της ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας. Το IOBE, βάση των ερευνών που πραγματοποιεί και στα πλαίσια συνεργασίας με το GEM, διατυπώνει τα συμπεράσματα του και αξιολογεί θετικά τρία χαρακτηριστικά του προγράμματος. Το πρώτο σχετίζεται με την αποτίμηση του ΕΠΑΕ 2000-2006, και το σχεδιασμό των τωρινών δράσεων με γνώμονα τις προηγούμενες εμπειρίες και τα αποτελέσματα που επετεύχθησαν. Το δεύτερο αφορά στην Ευρωπαϊκή εμπειρία που έχει εφαρμοστεί στο σχεδιασμό πολιτικών ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και στην υιοθέτηση τους με βάση τις ιδιαιτερότητες της χώρας μας. Και το τρίτο και σημαντικότερο επιχειρεί να εισαγάγει την καινοτομία, είτε ως έννοια ανεξάρτητη από την τεχνολογία, είτε σε συνδυασμό με την έρευνα και τεχνολογία, ώστε να προωθηθεί η επιχειρηματικότητα. Επομένως η συμβολή του IOBE κρίνεται επιτακτική διότι συνδέει την θεωρητική προσέγγιση του Προγράμματος, με την πρακτική εμπειρία της εφαρμογής του ώστε να γίνονται οι απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις σε κάθε περίπτωση και να προχωρά απρόσκοπτα η υλοποίησή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΙΟΒΕ

4.1 Εισαγωγικά για το ΙΟΒΕ

Η δημιουργία του παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας από το ΙΟΒΕ το 2007 στοχεύει στην ενίσχυση στις επιχειρηματικότητας λαμβάνοντας υπόψη τη συσσωρευμένη εμπειρία όλων των προηγούμενων εκθέσεων.

Η έρευνα του ΙΟΒΕ χρησιμοποιεί δείκτες επιχειρηματικότητας και αναλύει την τάση των νέων επίδοξων επιχειρηματιών για ανάληψη επιχειρηματικότητας. Η έρευνα επικουρείται από ειδικούς εμπειρογνώμονες, ώστε να είναι περισσότερο εμπειριστατωμένη και σαφής. Έρευνες του ΙΟΒΕ στα πλαίσια του GEM (Global Entrepreneurship monitor) δείχνουν ότι το 16% του ενεργού πληθυσμού έχουν κάποια επιχειρηματική δραστηριότητα. Συγκεκριμένα το 8,24% ήταν καθιερωμένοι (εδραιωμένοι) επιχειρηματίες, το 7,9% ήταν στα αρχικά στάδια έναρξης κάποιας επιχείρησης, και το 5,6% ήταν επίδοξοι επιχειρηματίες που σκόπευαν στο προσεχές διάστημα να ιδρύσουν δική τους επιχειρηματική δραστηριότητα. Ενδιαφέρον παρουσιάζει για το 2006 ότι ένα 2,3% των νέων επιχειρηματιών υλοποιεί το εγχείρημα του και διευθύνει δική του επιχείρηση σε σχέση με το 2005 που το ποσοστό αυτό κυμαινόταν στο 1,6%. Σε αυτό ουσιαστική συμβολή έχει ο ρόλος των άτυπων επενδυτών που ανέρχεται σε 3,07%, ποσοστό το οποίο ξεπερνάει και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Σύμφωνα με την ίδια έρευνα ο δείκτης αναστολής της επιχειρηματικής δραστηριότητας κυμαίνεται σε ποσοστό 2,7%, εμφανώς υψηλότερος από εκείνο της Ευρώπης (2,1%). Παρατηρείται δηλαδή στη χώρα μας αυξημένος αριθμός νέων επιχειρηματιών και περισσότερες ως εκ τούτου αποτυχημένες προσπάθειες.

4.2 Επιχειρηματικότητα ανάγκης και ευκαιρίας

Η χώρα μας ωστόσο βρίσκεται στη 9η θέση στην επιχειρηματικότητα ανάγκης ανάμεσα σε 21 ευρωπαϊκές χώρες με 20% των νέων επιχειρηματιών να δηλώνου επιχειρηματίες από ανάγκη. Επομένως έχουμε μια αύξηση κατά 5,8% της επιχειρηματικότητας ανάγκης το 2006 σε σχέση με το 2005 και όχι της επιχειρηματικότητας ευκαιρίας, η οποία έχει περισσότερες προοπτικές και μπορεί να αποδειχθεί πιο κερδοφόρα μελλοντικά. Όμως στην Ελλάδα μόνο το 63% των νέων εκκινήσεων επιχείρησης έχει διαφανή σκοπό την επιχειρηματικότητα ευκαιρίας. Ο κύριος σκοπός από την ευκαιρία

που επιθυμούν να αξιοποιήσουν είναι να αυξήσουν το προσωπικό τους εισόδημα και όχι την απόκτηση μεγαλύτερης ανεξαρτησίας και καλύτερον μελλοντικών απολαβών όπως συμβαίνει στις ευρωπαϊκές χώρες. Ο νέος Ευρωπαίος επιχειρηματίας αναζητά εργασιακή ανεξαρτησία και αυτοαπασχόληση με δυναμική μακροπρόθεσμα σε αντίθεση με τον Έλληνα νέο επιχειρηματία που απογοητευμένος από το ετήσιο εισόδημα του αναλαμβάνει επιχειρηματικά ρίσκα με σκοπό τη βελτίωση αυτού. Η έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας δεν εκδηλώνεται σ' ολόκληρη την «αλυσίδα αξίας», παρά μόνο σε προϊόντα που απευθύνονται στον τελικό καταναλωτή με ποσοστό 67%. Υπάρχει επομένως ανισοκατανομή στην επιλογή του είδους της επιχειρηματικής δραστηριότητας, με ποσοστό γύρω στο 13% των νέων εγχειρημάτων να αφορούν εξειδικευμένες υπηρεσίες σε επιχειρήσεις από νέους επίδοξους ανθρώπους οι οποίοι μεταφέρουν την τεχνογνωσία τους στα νέα εγχειρήματα.

4.3 Χαρακτηριστικά Επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων

Οι νέοι επιχειρηματίες που ξεκινούν επιχείρηση χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες και τις καινοτόμες λύσεις, γεγονός που κατατάσσει τη χώρα μας στη 2η υψηλότερη θέση παγκοσμίως. Όμως παρόλη την τεχνολογική αναβάθμιση, που βελτιώνει την επιχειρηματικότητα στις νέες επιχειρήσεις, στις παλιές η τεχνολογική εξέλιξη παρατηρείται ότι εισρέει πολύ λιγότερο ή σχεδόν καθόλου. Όσο αφορά την καινοτομία προϊόντος στη χώρα μας υπολείπεται πολύ αυτής των ευρωπαϊκών χωρών, λόγω του ότι δεν υπάρχει διάχυση καινοτομίας στις επιχειρήσεις.

Μια άλλη παράμετρος που οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τους οι νεοεισερχόμενοι επιχειρηματίες αφορά στο βαθμό ανταγωνισμού στο κλάδο που θα δραστηριοποιηθούν. Το 75% των νέων εγχειρημάτων εισέρχονται σε αγορές με πολλούς ανταγωνιστές και μόλις το 2,8% σε εντελώς νέα αγορά. Την ίδια στιγμή, που ποσοστό 9% των ευρωπαϊκών εγχειρημάτων αφορούν νέες αγορές χωρίς κανένα ανταγωνιστή και εδώ εμφανίζεται η μεγαλύτερη διαφορά τρόπου σκέψης στους ευρωπαίους επιχειρηματίες. Γενικό συμπέρασμα της παραπάνω έρευνας του GEM είναι ότι παρόλο που εμφανίζεται καινοτομία, αυτή από μόνη της δεν οδηγεί σε νέες αγορές, αλλά προσανατολίζεται με μικρές διαφοροποιήσεις στον ήδη υπάρχοντα ανταγωνισμό.

Στα πλαίσια των ερευνών του GEM, αναλύεται ο δείκτης της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων, ο οποίος περιλαμβάνει δύο κατηγορίες ατόμων, τους επίδοξους και τους νέους επιχειρηματίες. Οι επίδοξοι επιχειρηματίες αφορούν άτομα 18 – 64 ετών που έχουν ξεκινήσει μια επιχειρηματική δραστηριότητα, όχι περισσότερο από τρεις

μήνες είτε μόνοι τους είτε σε συνεργασία με κάποιον άλλον είτε για λογαριασμό κάποιου άλλου. Οι νέοι επιχειρηματίες είναι και αυτοί ηλικίας 18 – 64 ετών, όμως αφορούν άτομα που κατέχουν μια επιχείρηση για τουλάχιστον 3 – 42 μήνες. Το 2006, ο δείκτης αυτός ήταν στο 7,9% ελαφρώς αυξημένος από το 2005 που κυμάνθηκε στο 6,5%.

Πίνακας 3

Δείκτες Επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων

	2004	2005	2006
Δείκτης Επιχειρηματικότητας Αρχικών Σταδίων	5,8%	6,5%	7,9%

Το γεγονός ότι το 2006 αυξήθηκε το ποσοστό των νέων επιχειρηματιών υποδηλώνει ότι οι χαρακτηριζόμενοι επίδοξοι πέρυσι, πέρασαν φέτος στη φάση της πραγματοποίησης του σκοπού τους. Η Ελλάδα το 2006 κατείχε την 4^η θέση στην Ευρώπη στην νέα επιχειρηματικότητα ξεπερνώντας πολλές ανεπτυγμένες χώρες όπως τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία και το Βέλγιο. Αυτό αποδεικνύει ότι η οικονομική στενότητα αποτελεί τον κυριότερο παράγοντα εμφάνισης νέας επιχειρηματικότητας μικρού όμως μεγέθους επιχειρήσεων. Επομένως τα πρώτα 3,5 χρόνια θεωρούνται κρίσιμα για τη βιωσιμότητα ενός νέου εγχειρήματος. Μετά το κρίσιμο στάδιο που η επιχείρηση καθιερώνεται η έρευνα του GEM κατατάσσει την Ελλάδα στην 1^η θέση της Ευρωπαϊκής επιχειρηματικότητας.

Το GEM εξετάζει δύο δείκτες συμπληρωματικά που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα. Ο πρώτος αφορά την πρόθεση επιχειρηματικότητας, με ένα ποσοστό 14,2% το 2006 να δηλώνει ότι σκοπεύει να ξεκινήσει μια νέα επιχείρηση μέσα στην επόμενη τριετία. Ο δεύτερος δείκτης αναφέρεται στην αναστολή της επιχειρηματικής δραστηριότητας και κυμαίνεται στο 2,66% το 2006, των επιχειρηματιών που δηλώνει ότι διέκοψε ή ανέστειλε τη λειτουργία της επιχείρησής του. Εδώ ερευνήθηκαν και οι λόγοι που οδήγησαν στην διακοπή της επιχειρηματικής δραστηριότητας με το 33% να δηλώνει ότι η αιτία ήταν λόγοι οικονομικής φύσεως, το 30% προσωπικούς λόγους και το 25% να αποχωρεί για μια μισθωτή εργασία.

Πίνακας 4

Δείκτες επιχειρηματικότητας

	2005	2006	Ευρωπαϊκός Μ.Ο.
Δείκτης Πρόθεσης Επιχειρηματικότητας	15,4%	14,2%	11%
Δείκτης αναστολής επιχειρηματικής δραστηριότητας	2,9%	2,66%	2,1%

4.4 Επιχειρηματικότητα και Δημογραφικά στοιχεία

Η γυναικεία επιχειρηματικότητα αυξάνεται και αφορά το 2006 το 4,69% του πληθυσμού, ενώ πρόκειται για επιχειρηματικότητα ανάγκης. Ο μέσος όρος ηλικίας για έναρξη επιχείρησης από κάποιο άτομο ανέρχεται στα 38 έτη, ενώ η επιχειρηματικότητα σε μικρότερες ηλικίες είναι περιορισμένη. Η πλειονότητα των νέων / επίδοξων επιχειρηματιών είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και οι οποίοι διαχρονικά προέρχονται από το ανώτερο εισοδηματικό κλιμάκιο.

4.5 Επιχειρηματικότητα και προσωπικά στοιχεία

Η χώρα μας βρίσκεται σε πολύ χαμηλή θέση, όσο αφορά την εκτίμηση του πληθυσμού για επιχειρηματικές ευκαιρίες έναρξης μιας επιχείρησης. Αν και κατέχουμε την πρώτη θέση σε αίσθημα αυτοπεποίθησης και ικανότητας για μια νέα επιχείρηση, εντούτοις η απαισιοδοξία και το αίσθημα φόβου της αποτυχίας εμφανίζεται σε αρκετά μεγάλο βαθμό.

4.6 Οι γνώμες των ειδικών για την Επιχειρηματικότητα

Οι ειδικοί υποστηρίζουν ότι η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα παρουσιάζει μια κάμψη και συνοψίζεται στα ακόλουθα τρία συμπεράσματα.

Πρώτον η γραφειοκρατία κατά τη διαδικασία έναρξης μιας επιχείρησης και οι χρονοβόρες διαδικασίες αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα. Δεύτερον παρόλα τα προγράμματα και τις ευρωπαϊκές ενισχύσεις για την τόνωση της επιχειρηματικότητας και τη στήριξη των επιχειρήσεων, υπάρχουν εμπόδια υλοποίησης τους λόγω μη εύρυθμης λειτουργίας των αρμόδιων υπηρεσιών. Τρίτον η ελλιπής εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα σε όλες σχεδόν τις βαθμίδες της εκπαίδευσης αποτρέπει τους νέους να ανακαλύψουν τις τυχόν κλίσεις τους και να έρθουν σε επαφή με την ιδέα της επιχειρηματικότητας.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ
ΜΕΛΕΤΕΣ ΦΟΡΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟΤΗΤΑ
ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

5.1 Φυσιογνωμικά στοιχεία

Η περιφέρεια Κρήτης αποτελεί κομβικό σημείο, το οποίο ενώνει την Ευρώπη με την Ασία και την Αφρική. Έχει πλούσιο πολιτιστικό παρελθόν και αποτελεί ιδανικό τουριστικό προορισμό εδώ και 3 δεκαετίες. Σημαντικό χαρακτηριστικό της φυσιογνωμίας αποτελεί και η ανισόροπη ανάπτυξη βορρά και νότου, με αποτέλεσμα η συντριπτική πλειοψηφία επιχειρήσεων καθώς και το σύνολο των υποδομών να βρίσκονται στο βόρειο τμήμα του νησιού. Ένα από τα κυριότερα προβλήματα αφορά στο υψηλό κόστος μεταφορών που επηρεάζει άμεσα την επιχειρηματική δραστηριότητα. Ο τουρισμός αποτελεί τον κυριότερο κλάδο οικονομικής στήριξης για το νησί, όμως το μέλλον ειδικά τη φετινή σαιζόν παρουσιάζεται ιδιαίτερα δυσοίωνο με αποτέλεσμα αρκετοί επιχειρηματίες να σκέφτονται το ενδεχόμενο να στραφούν σε άλλους κλάδους δραστηριότητας, όπως για παράδειγμα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

5.2 Γεωγραφικά χαρακτηριστικά

Η περιφέρεια Κρήτης είναι μια από τις 13 περιφέρειες της Ελλάδας και αποτελείται από τους νομούς Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρεθύμνης και Χανίων. Στην περιφέρεια ανήκουν και αρκετά μικρά νησιά, όπως η Γαύδος, το Κουφονήσι, κ.α. που όμως τα περισσότερα είναι ακατοίκητα. Σχεδόν το μισό του νησιού, το 49,4% της συνολικής επιφάνειας καλύπτεται από ορεινές οροσειρές με πολλούς μικρούς οικισμούς. Οι οροσειρές διασχίζουν κατά μήκος το νησί από την μια άκρη έως την άλλη δημιουργώντας αναπτυξιακή ανισότητα μεταξύ βορρά, ενδοχώρας και νότου. Έτσι το βόρειο τμήμα του νησιού λόγω κυρίως και του μεγαλύτερου πεδινού τμήματος της έκτασης του συγκεντρώνει περίπου τα τρία τέταρτα του συνολικού πληθυσμού της Κρήτης και της οικονομικής δραστηριότητας.

5.3 Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Σύμφωνα με την ΕΣΥΕ την 1^η Ιανουαρίου 2005 οι μόνιμοι κάτοικοι της Κρήτης ήταν 601.263 (βλ. πίνακα 1), περίπου το 5,4% του συνολικού πληθυσμού της χώρας

μας. Ο πληθυσμός ηλικίας μέχρι 15 ετών ήταν το 16,5%, ηλικίας από 15 μέχρι 64 ετών 66,3%, ενώ τα αντίστοιχα μεγέθη για την Ελλάδα ήταν 14,4% και 67,5%. Στην Κρήτη έχουμε αυξημένη θετική φυσική μεταβολή του πληθυσμού (γεννήσεις μείον θάνατοι) κατά 2,49 μονάδες ανά 1000 άτομα σε σχέση με την Ελλάδα.

Πίνακας 5

Δημογραφικά χαρακτηριστικά Κρήτης

Διάφορα Χαρακτηριστικά	Κρήτη	Ελλάδα
Αριθμός μόνιμων κατοίκων	601.263	11.082.751
Ηλικία κατοίκων μέχρι 15 ετών	16,5%	14,4%
Ηλικία κατοίκων από 15 μέχρι 64 ετών	66,3%	67,5%
Φυσική μεταβολή πληθυσμού (%)	2,58	0,09

Ο αριθμός των κατοίκων ανά νομό στην περιφέρεια, απλώς επαληθεύει τον κανόνα της συγκέντρωσης του πληθυσμού στις πρωτεύουσες των νομών της Κρήτης και σε κάποια δευτερεύοντα αστικά κέντρα όπως η Ιεράπετρα, η Σητεία, η Μοίρες και πολλά άλλα. Όπως φαίνεται και από τον πίνακα

Πίνακας 6

Γεωγραφική κατανομή πληθυσμού

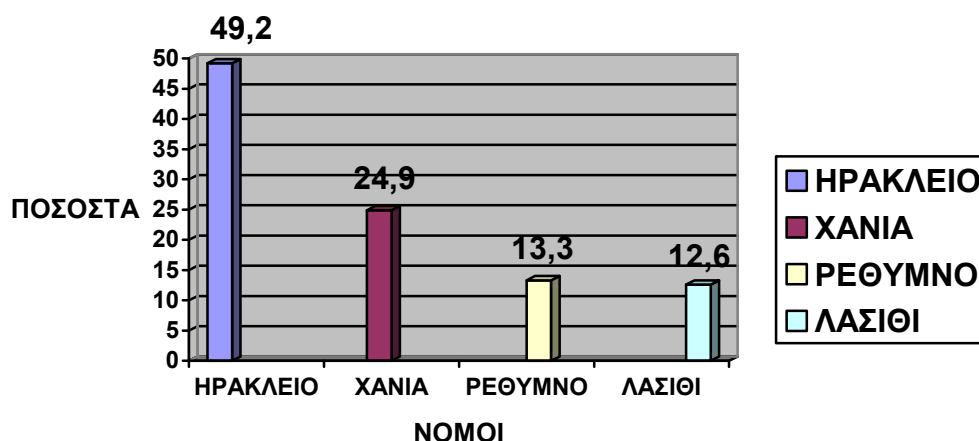
Νομοί	Ποσοστά
Ηράκλειο	49,2%
Χανιά	24,9%
Ρέθυμνο	13,3%
Λασιθί	12,6%

Διάγραμμα 1⁸

Γεωγραφική κατανομή πληθυσμού Κρήτης

⁸ Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΡΗΤΗΣ (ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ 01/01/2005)

5.4 Βασικές υποδομές

Οι πύλες εισόδου και εξόδου αποτελούν σημαντικό κομμάτι υποδομής για την Κρήτη που βοηθούν στην ανάπτυξη όλων των κλάδων δραστηριότητας. Τα λιμάνια που υπάρχουν είναι του Ηρακλείου, της Σούδας, της Κισσάμου, του Ρεθύμνου, του Αγ. Νικολάου, της Σητείας και της Ιεράπετρας, ενώ αεροδρόμια είναι στο Ηράκλειο, στα Χανιά και στη Σητεία. Το οδικό δίκτυο της Κρήτης είναι ανεπτυγμένο μόνο κατά μήκος του βόρειου οδικού άξονα με κάθετες οδικές αρτηρίες να συνδέουν το νότο με το βορρά εξαιτίας των ορεινών όγκων που διασχίζουν κατά μήκος το νησί.

Ο παρακάτω πίνακας συγκρίνει τη θέση της Κρήτης σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα σε διάφορους βασικούς κλάδους υποδομής όπως των Μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών, της υγείας και της εκπαίδευσης. Το 2000 στην περιφέρεια Κρήτης για κάθε 1000 κατοίκους αντιστοιχούσαν 486,9 κύριες τηλεφωνικές συνδέσεις ποσοστό 93,8%⁹. Στον κλάδο της υγείας η Κρήτη με τις πολύ καλές υποδομές στις νοσοκομειακές μονάδες και με τη βοήθεια των ιατρικών σχολών φαίνεται να υπερτερεί του μέσου όρου και να κυμαίνεται στο 103,5%. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει με την εκπαίδευση όπου και εκεί σε κάθε διδάσκοντα αντιστοιχούν 10,6 μαθητές και το ποσοστό του Μ.Ο. είναι στο 105,3%. Ο αριθμός των επιβατικών ανά 1.000 κατοίκους το 2005 ήταν 353,1 δηλαδή στο 91,7% του πανελλαδικού μέσου όρου. Χαμηλότερος

⁹ Με την απλή μέθοδο των τριών υπολογίζουμε τι ποσοστό επί του Μ.Ο. της χώρας κατέχει η Κρήτη. Π.χ. $\psi = 100 \times 486,90 / 519,00 = 93,8$, όπου ψ = οι κύριες τηλεφωνικές γραμμές ανά 1.000 κατοίκους της χώρας μας.

είναι και ο αριθμός των ταξί Δ.Χ. ανά 1.000 κατοίκους και κυμαίνεται στο 77,4% ενώ ο αριθμός των φορτηγών είναι πολύ πάνω από το Μ.Ο. στο 170,3%.

Πίνακας 7¹⁰

Συγκριτικά στοιχεία σε κλάδους υποδομής (Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες, Υγεία, Εκπαίδευση κ.α.)

A/A	ΚΛΑΔΟΙ	ΚΡΗΤΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ Μ.Ο. ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
	ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ (2000)			
1	ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ / 1.000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ	486,90	519,00	93,8%
	ΥΓΕΙΑ (2004)			
2	ΙΑΤΡΟΙ / 1.000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ	5,1	4,9	103,5%
	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (2004/5)			
3	ΜΑΘΗΤΕΣ / ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ	10,6	10,1	105,3%
	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ (2005)			
4	ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ ΙΧ/1000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ	353,1	385,2	91,7%
5	ΤΑΞΙ Δ.Χ. / 1.000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ	2,3	3,0	77,4%
6	ΦΟΡΤΗΓΑ / 1.000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ	182,3	107,1	170,3%

Στη μελέτη που εκπονήθηκε από την ICAP ΑΕ, πραγματοποιήθηκε δειγματοληπτική έρευνα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Κρήτης με σκοπό να προσδιοριστεί η τωρινή κατάσταση της καινοτομίας και να προταθούν λύσεις για την περαιτέρω προώθηση της. Ακόμη διερευνήθηκαν ανά κλάδο και ανά νομό το επίπεδο καινοτομικής δραστηριότητας και ερευνήθηκαν από τους φορείς της Κρήτης η δυναμική και οι προοπτικές ανάπτυξης.

5.5 Γενικά συμπεράσματα μελέτης

Η τεχνολογική εξέλιξη φαίνεται να έχει υιοθετηθεί από τις περισσότερες κρητικές επιχειρήσεις, πολλές από τις οποίες διαθέτουν e-mail, σελίδα στο διαδίκτυο και ασκούν ένα μέρος της δραστηριότητας τους μέσω αυτού. Αρκετές επιχειρήσεις την τελευταία ζετία ενδιαφέρονται να επενδύσουν, αν δεν το έχουν κάνει ήδη, σε συστήματα διασφάλισης ποιότητας (π.χ. HACCP, ISO κ.τ.λ.), τόσο στον πρωτογενή τομέα, όσο και στο εμπόριο, τη μεταποίηση, και τις κατασκευές. Η περιφέρεια, τα τελευταία χρόνια κάνει αγώνα δρόμου να βελτιώσει το συγκοινωνιακό δίκτυο που θεωρείται προϋπόθεση ανάπτυξης, για το νησί και να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να εκμεταλλευτούν το

¹⁰ Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2004), ³¹ Αναφορά της Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής, Φεβρουάριος, Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ.

ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που διαθέτουν και να μπορέσουν να επιβιώσουν σ' αυτό το περιβάλλον.

Από τη μελέτη της ICAP, προέκυψαν κάποια γενικά συμπεράσματα για την πορεία των κλάδων τα επόμενα χρόνια στη Κρήτη, τα οποία είναι:

- ✓ Ο πρωτογενής τομέας και συγκεκριμένο η γεωργία και η κτηνοτροφία έχουν αρνητικές προοπτικές όχι μόνο στη Κρήτη αλλά και στην υπόλοιπη χώρα.
- ✓ Η μεταποίηση, ως κλάδος δεν παρουσιάζει κανένα ενδιαφέρον στην Κρήτη, μόνο ο υποκλάδος της, των τροφίμων και ποτών έχει σημαντική συνεισφορά στην οικονομία .
- ✓ Ο τουρισμός είναι ο κυριότερος κλάδος οικονομικής ανάπτυξης του νησιού, όμως τα τελευταία χρόνια επειδή παρουσιάζει σημαντική κάμψη θα πρέπει να παρθούν αποφάσεις κυρίως στην κατεύθυνση της αύξησης των εσόδων ανά επισκέπτη και λιγότερο την αύξησης του αριθμού των επισκεπτών.
- ✓ Ο τομέας των υπηρεσιών δεν φαίνεται ικανοποιητικά ανεπτυγμένος στην Κρήτη, αν και έχει θετικές προοπτικές ανάπτυξης με πολλά οφέλη στα εισοδήματα των αυτοαπασχολούμενων και των εργαζομένων. Οι υποκλάδοι των υπηρεσιών που παρουσιάζουν σημαντικό ενδιαφέρον για τη Κρήτη είναι: οι μεταφορές, οι υπηρεσίες σε επιχειρήσεις και οι υπηρεσίες εκπαίδευσης και υγείας.
- ✓ Η Κρήτη έχει ενεργειακό έλλειμμα, αλλά και μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης σε ανανεώσιμες πηγές λόγω της εκτεταμένης ηλιοφάνειας και των ανέμων. Ο κλάδος αυτός χαρακτηρίζεται ο δεύτερος σημαντικότερος στη Κρήτη, μετά του τουρισμού και πολλές επιχειρήσεις ακόμη και με διαφορετικό αντικείμενο δραστηριότητας επιθυμούν να εγκαταστήσουν μονάδες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

5.6 Διαπιστώσεις από τη μελέτη

Με βάση τα παραπάνω συμπεράσματα για την πορεία των κλάδων θα μπορούσαν να δοθούν και κάποιες κατευθύνσεις με σκοπό την οικονομική ανάπτυξη των επιχειρήσεων και της Κρήτης, ως περιφέρειας γενικότερα:

- ✓ Δημιουργία μεγαλύτερων σε μέγεθος μονάδων με καλύτερη οργάνωση και με τελειότερες μεθόδους παραγωγής. (δημιουργία οικονομίας κλίμακας, δημιουργία clusters επιχειρήσεων)

- ✓ Προώθηση και διαφήμιση της μοναδικότητας των παραδοσιακών προϊόντων της Κρήτης με τη βοήθεια του μάρκετινγκ και των νέων τεχνολογιών σε παγκόσμιο επίπεδο.
- ✓ Προβολή των αρετών και των πλεονεκτημάτων του νησιού από τους φορείς σε συνεργασία με τους tours operators για την προσέλκυση ποιοτικότερου και υψηλότερου εισοδηματικού επιπέδου τουρισμό. Εναλλακτικές μορφές τουρισμού θα βοηθήσουν και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.
- ✓ Βελτίωση των υποδομών του νησιού (αεροδρόμια, λιμάνια, οδικό δίκτυο, διαχείριση αποβλήτων και απορριμμάτων, μαρίνες, ευρυζωνικά δίκτυα κ.λπ.) από τους φορείς και κυρίως από την περιφέρεια.
- ✓ Συνεργασία επιχειρήσεων με χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής για την προώθηση του εμπορίου και των εξαγωγών.
- ✓ Εφαρμογή πολεοδομικού σχεδιασμού στις ευρύτερες περιοχές των μεγάλων αστικών κέντρων, ώστε να αποσαφηνιστούν οι βιομηχανικές ζώνες από τις κατοικήσιμες περιοχές και να δημιουργηθούν περισσότεροι χώροι πρασίνου και αναψυχής.
- ✓ Στενή σχέση των ερευνητικών φορέων με τους επιχειρηματικούς φορείς και για την διάχυση της καινοτομίας στην παραγωγή και στη συνέχεια στα προϊόντα.
- ✓ Εκπαιδευτικά προγράμματα κατάρτισης των εργαζομένων στις νέες τεχνολογίες και στους τρόπους παραγωγής, ώστε να γίνουν αποδοτικότεροι και χρήσιμοι για την επιχείρηση και να μην έρθουν στην δυσάρεστη θέση να παραγκωνισθούν και να χάσουν την εργασία τους.

Η Κρήτη εμφανίζει και κάποια θετικά στοιχεία στη δυναμική της που θα την βοηθήσουν μελλοντικά να διευρύνει την καινοτομία της:

- Η Κρήτη έχει μια πολύ καλή δυναμική και είναι η τρίτη περιφέρεια της χώρας σε αριθμό νέων επιχειρήσεων το 2006.
- Υπάρχουν μεγαλύτερα ποσοστά σε νέες ηλικίες από την υπόλοιπη χώρα και η φυσική μεταβολή του πληθυσμού είναι περισσότερο θετική.
- Στο τομέα της E&A η Κρήτη κατέχει το υψηλότερο ποσοστό της χώρας στο δείκτη Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη για Επιστημονική Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη.

Η μελέτη εκπονήθηκε από τη ICAP A.E. για λογαριασμό του Επιμελητηρίου Ηρακλείου, της Περιφέρειας Κρήτης και του ΤΕΙ Κρήτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ 2008

6.1 Δείκτες Καινοτομίας

Ο Περιφερειακός Πόλος Καινοτομίας Κρήτης στην έκθεση του, το 2008 με τη βοήθεια των Ευρωπαϊκών Πινάκων Αποτελεσμάτων για την Καινοτομία (European Innovation Scoreboards), τον οδηγό του Όσλο (Oslo Manual) με τον οποίο πραγματοποιούνται οι Κοινοτικές Έρευνες για Καινοτομία (Community Innovation Survey, CIS) και άλλων επιστημονικών εργασιών συγκέντρωσε και παρουσίασε του Ποσοτικού Δείκτες Καινοτομίας για την Περιφέρεια Κρήτης. Τους Δείκτες αυτούς τους κατέταξε σε 4 μεγάλες κατηγορίες: α) Δείκτες Παραγωγικού Συστήματος, β) Δείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού, γ) Δείκτες Δημιουργίας Γνώσης και δ) Δείκτες Ανάπτυξης Καινοτομίας. Είναι σημαντικό επομένως να δούμε τη θέση της Κρήτης και το επίπεδο καινοτομικότητας σε σχέση με το μέσο όρο της Ελλάδας.

Σύμφωνα με την ΕΣΥΕ, ο καταγεγραμμένος πληθυσμός της περιφέρειας Κρήτης το 2003 έφθανε τις 601.263 χιλιάδες, περίπου δηλαδή το 5,4% του συνολικού πληθυσμού της χώρας τοποθετώντας την Κρήτη στην 7^η θέση των 13^{ων} περιφερειών της χώρας. Μελέτη της Eurostat έδειξε ότι το βιοτικό επίπεδο των Κρητικών εμφανίζεται σχεδόν όμοιο με το μέσο όρο της χώρας, όμως υπολείπεται πολύ του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης η απασχόληση στην Κρήτη αγγίζει το 42,1% του συνολικού πληθυσμού και η ανεργία είναι η χαμηλότερη της Ελλάδας στο 7,7% ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού. Το γεγονός ότι η περιφέρεια της Κρήτης κατέχει το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης στη χώρα και έχει σημαντικά χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας και το μισό περίπου του μέσου όρου στην Ελλάδα των μακροχρόνια ανέργων προκαλεί εντυπωσιασμό αν και αναμενόμενο αφού διαθέτει μεγάλες υποδομές στο κλάδο του τουρισμό και της γεωργίας.

Πίνακας 8

Δείκτες Παραγωγικού Συστήματος

ΔΕΙΚΤΕΣ		ΚΡΗΤΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ	601.263	-

ΔΕΙΚΤΕΣ		ΚΡΗΤΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΕΚΦΡΑΣΜΕΝΟΣ ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ		
ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (100)	99	100
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	42,1%	38,8%
ΑΝΕΡΓΙΑ	ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	7,7%	10,5%
ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑ (>12 ΜΗΝΕΣ)	ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ	28,6%	53,06%
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	5,5%	100%
ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ	ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΚΛΑΔΟ	6,2%	9,6%
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΣΕ ΕΚ.€	43	16.138
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΣΕ ΕΚ.€	33	6.222

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΑΡΘΡΟ ΜΕ ΘΕΜΑ: “ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΙ ΥΨΗΛΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ”¹¹

7.1 Γενικές διαπιστώσεις σε εθνικό επίπεδο

Το παρακάτω δελτίο τύπου του IOBE αποτυπώνει τη σχέση της καινοτομίας με τους κλάδους υψηλής τεχνολογίας, και τονίζει τη συνεισφορά αυτής της σχέσης γενικότερα στην οικονομία της χώρας μας.

Σύμφωνα με το European Innovation Scoreboard 2007, η Ελλάδα υπολείπεται πολύ του μέσου όρου και βρίσκεται στη 20^η θέση ανάμεσα στις 27 χώρες της Ε.Ε. στη καινοτομική δραστηριότητα. Στους περισσότερους δείκτες καινοτομίας, η χώρα μας καταλαμβάνει τις τελευταίες θέσεις, με εξαίρεση τις οργανωτικού τύπου καινοτομίες. Ικανοποιητικό είναι το ποσοστό σε δείκτες εισροών όπως δημόσια χρηματοδότηση επιχειρήσεων για καινοτομία και ποσοστό μικρομεσαίων επιχειρήσεων με οργανωτικές καινοτομίες και πωλήσεις νέων προϊόντων. Αρνητικές επιδόσεις εμφανίζονται στις δαπάνες των επιχειρήσεων για E&A.

Σε επίπεδο κλάδων, στη χώρα μας πρώτος είναι ο τομέας Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), με βάση τα αποτελέσματα της 4^{ης} Κοινοτικής Έρευνας για την καινοτομία. Την περίοδο λοιπόν 2002 – 2004 ένα ποσοστό της τάξης του 35% των ελληνικών επιχειρήσεων εισήγαγε κάποια μορφή τεχνολογικής καινοτομίας, κυρίως σε καινοτομία διαδικασίας και λιγότερο σε καινοτομία προϊόντος.

Ωστόσο καινοτομία δεν εμφανίζεται μόνο σε κλάδους με τεχνολογικό περιεχόμενο, αλλά και σε παραδοσιακούς κλάδους (πρωτογενής τομέας, τομέας τροφίμων κ.α.), όπου η γνώση και η εμπειρία πολλών ετών μετατρέπεται με τη βοήθεια νέων ιδεών σε καινοτόμα προϊόντα. Σε τέτοιου είδους κλάδους συχνά διαφοροποιείται ο τρόπος παραγωγής και επεξεργασίας των αγαθών ή ακόμη σχεδιάζεται μια διαφορετική οργανωτική δομή στη διαδικασία της παραγωγής. Η πολύπλευρη, επομένως φύση της καινοτομίας, δεν μας επιτρέπει να έχουμε γνωστά «μονοπάτια», αλλά να ανακαλύπτουμε κάθε φορά και καινούργια. Οι παραδοσιακοί κλάδοι, σύμφωνα με τη μελέτη, αν και έχουν φτωχούς δείκτες καινοτομίας συνεισφέρουν εξίσου σημαντικά μαζί με τις εκάστοτε πολιτικές και κινητοποιούν πόρους σε άλλους κλάδους που βοηθούν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

¹¹ ΠΗΓΗ: www.iobe.gr/media/delttyp/kainotomia.doc. Από τον κ. Άγγελο Τσακανίκα τηλ.2109211265

Η Ελλάδα εμφανίζει δύο αντιφατικές πλευρές, από τη μία χαμηλές επιδόσεις σε βασικούς δείκτες της καινοτομίας, από όπου φαίνεται ότι η χώρα υστερεί σε σχέση με τις άλλες αναπτυγμένες χώρες και από την άλλη ένα ικανοποιητικό ποσοστό επιχειρήσεων, οι οποίες βάσει στατιστικών φαίνεται να καινοτομούν. Αυτές οι αντιφατικές πλευρές, εξηγούνται από την τακτική των ελληνικών επιχειρήσεων να λαμβάνουν και να χρησιμοποιούν την καινοτομία έτοιμη από το εξωτερικό, χωρίς να ξοδεύουν χρήματα για έρευνα και ανάπτυξη. Εξάλλου το κόστος για την ανάπτυξη μιας καινοτομίας και η δέσμευση πόρων για δραστηριότητες, οι οποίες δεν είναι σίγουρο ότι θα αποδώσουν θα λέγαμε ότι αποτελεί έναν από τους ανασταλκότερους παράγοντες. Συνεπώς οι επιχειρήσεις στηρίζονται στη μεταφορά τεχνογνωσίας και καινοτομιών από το εξωτερικό, μιας και το εθνικό σύστημα καινοτομίας βρίσκεται σε πολύ αρχικά στάδια και δεν είναι σε θέση να ενισχύσει ενδογενώς την καινοτομία.

Στο κλάδο της υψηλής τεχνολογίας δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, πάνω από 26.000 επιχειρήσεις, με τις περισσότερες να ξεκίνησαν τη λειτουργία τους τα τελευταία 15 χρόνια, και να απασχολούν πλέον πάνω από 80.000 εργαζόμενους. Ο κλάδος αυτός έχει σημαντική συνεισφορά στο ΑΕΠ, αφού το 2006 αποτελούσε περίπου το 3,8% αυτού. Παρατηρούμε λοιπόν ότι η υψηλή τεχνολογία αποτελεί νέα πηγή ανάπτυξης συνολικά για την ελληνική οικονομία και ότι χρόνο με το χρόνο προσφέρουν στους καταναλωτές προϊόντα και υπηρεσίες υψηλού επιπέδου. Με όρους καινοτομίας, οι ΤΠΕ βρίσκονται στο υψηλότερο σκαλί του βάρθρου και συνεισφέρουν στη βελτίωση και των υπολοίπων κλάδων της οικονομίας.

Η εφαρμογή των άμεσων πολιτικών τα τελευταία χρόνια από πλευράς δημόσιας διοίκησης δεν έφεραν τα αναμενόμενα αποτελέσματα παρόλο που ήταν σύμφωνες και συμμορφώνονταν με τις Ευρωπαϊκές Κοινοτικές οδηγίες. Το ερώτημα που πλανάτε είναι κατά πόσο αυτές οι άμεσες πολιτικές αξιοποιούν αποτελεσματικά τους πόρους και δεν περιορίζονται μόνο στην απορρόφηση τους. Οι χαμηλές επιδόσεις στους βασικούς δείκτες καινοτομίας δείχνουν ότι δεν έχουν κατορθώσει όλες αυτές οι πολιτικές να διαχειριστούν τους πόρους προς όφελος της δημιουργίας και διάχυσης της καινοτομίας. Και ενώ ως χώρα εμφανίζουμε καλές επιδόσεις σε δείκτες εισροών, δε συμβαίνει το ίδιο στις εκροές, όπου εκεί θα πρέπει να στραφεί η προσοχή μας, ώστε να επιβραβεύσουμε και να αναδείξουμε το έργο μας.

Όσο αφορά τις έμμεσες πολιτικές (επιχειρηματική πολιτική, εκπαιδευτική πολιτική κ.τ.λ.), θα πρέπει σύμφωνα με το IOBE, να εστιάζονται σε δύο σημεία: την αποδοχή των νέων γνώσεων από την παγκοσμιοποιημένη οικονομία και την διάθεση

για εφαρμογή νέων στρατηγικών πάνω σε αυτή τη γνώση. Ο συνολικός λοιπόν προσανατολισμός όλων των πολιτικών θα είναι η διαμόρφωση ενός ευνοϊκού κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος, το οποίο θα προωθεί την καινοτομία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΑΡΘΡΟ ΜΕ ΘΕΜΑ «ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΥΠΟΧΩΡΗΣΕ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ¹²»

8.1 Από τη διεθνή έκθεση ανταγωνιστικότητας

Με βάση τη διεθνή έκθεση ανταγωνιστικότητας 2009 - 2010 του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, μεταξύ 133 κρατών που συμμετέχουν η Ελλάδα κατατάσσεται 71η στον δείκτη ανταγωνιστικότητας. Πολύ χαμηλές επιδόσεις παρουσιάζει η Ελλάδα σε ότι έχει να κάνει σχέση με την ποιότητα του επιχειρείν. Εμπόδια για την επιχειρηματικότητα είναι καταρχήν η γραφειοκρατία, η ανελαστική αγορά εργασίας σε συνδυασμό με τη διαφθορά, το φορολογικό σύστημα, η αστάθεια στη χάραξη πολιτικής και η δυσκολία πρόσβασης στη χρηματοδότηση

Απογοητευτική είναι η εικόνα στους επιμέρους δείκτες, όπως η καινοτομία (101η θέση, από 89η πέρσι), ο αριθμός των απαιτούμενων διαδικασιών για την έναρξη επιχείρησης (120η θέση, σταθερή σε σχέση με πέρσι), οι εταιρικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη (101η θέση, από 85η), η συνεργασία πανεπιστημίων - αγοράς (90ή θέση, σταθερή). Βελτίωση καταγράφηκε στον χρόνο για την έναρξη μίας επιχείρησης (56η θέση από 89η), ενώ σχετικά καλές επιδόσεις έχουμε στις υποδομές. Καλή κατάταξη κερδίζει επίσης στο σκέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Πίνακας 9

Διεθνής έκθεση Ανταγωνιστικότητας

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΦΕΤΙΝΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΠΕΡΥΣΙΝΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ
Καινοτομία	101	89
Αριθμός απαιτούμενων διαδικασιών για έναρξη επιχείρησης	120	120
Εταιρικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη	101	85

¹² Πηγή: Ημερησία 09/09/2009 Της Ελευθερίας Αρλαπάνου στο site <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=12336&subid=2&pubid=15757142>

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΦΕΤΙΝΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΠΕΡΥΣΙΝΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ
Συνεργασίες πανεπιστημίων - αγοράς	90	90
Χρόνος για έναρξη νέας επιχείρησης	56	89
Ποιότητα δρόμων	52	47
Ποιότητα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης	65	63

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ
ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΗΜΕΡΙΔΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

9.1 Ημερίδα με θέμα: "Τόνωση της συνεργασίας στον κατασκευαστικό τομέα στην Περιφέρεια Κρήτης".

Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε μέσω του REG CON¹³, ένα πρόγραμμα διάρκειας δύο ετών 2008 -2010, το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή από το 7^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη (2007 – 2013). Η κύρια ιδέα του Reg Con είναι η προώθηση σε γεωγραφικές περιοχές της Ευρώπης της ιδέας της συστοιχίας (clustering) βασιζόμενης σε Έρευνα και Ανάπτυξη στη θεματική ενότητα των κατασκευών. Το πρόγραμμα βασίζεται στην εμπειρία δύο εν ενεργεία συστοιχιών (clusters) του κατασκευαστικού τομέα στη Φιλανδία και στη Σλοβενία, οι οποίες θα έχουν συμβουλευτικό ρόλο για τη δημιουργία στην περιφέρεια μας, μιας τέτοιας συστοιχίας.

Στην ημερίδα συμμετείχαν διακεκριμένοι επιστήμονες του χώρου, με κύριο υπεύθυνο του έργου, το ΚΤΕ του ΤΕΙ Κρήτης, τη συμμετοχή καθηγητών του ΤΕΙ Κρήτης, καθηγητών από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, τη συμμετοχή του Επιμελητηρίου Ηρακλείου και υπεύθυνων από συναφείς εταιρείες του κλάδου.

Στην περιφέρεια Κρήτης έγινε την περίοδο Ιουνίου – Σεπτεμβρίου 2008 μια έρευνα πεδίου ανάμεσα σε 150 επιχειρήσεις του τομέα των κατασκευών. Σε ποσοστό 95% οι εταιρίες ήταν άμεσα κατασκευαστικές ενώ ένα μικρό ποσοστό 5% αφορούσε προμηθευτές κλπ.

Τα Βασικότερα συμπεράσματα επιγραμματικά αφορούν:

1. Στην εσωστρέφεια των κρητικών επιχειρήσεων σε ποσοστό 84,7%. Ένα ποσοστό της τάξης του 30% δηλώνουν διάθεση για διερεύνηση νέων αγορών.
2. Σε χαμηλή απορρόφηση καινοτομίας (οργανωτικές καινοτομίες, έρευνα, νέα προϊόντα κ.λπ) καταδεικνύουν την απόσταση που συνεχίζει να χαρακτηρίζει τον κατασκευαστικό τομέα στην Κρήτη από την πολιτική της καινοτομίας.
3. Σημαντικό ποσοστό των επιχειρήσεων της τάξης του 67,6% ενδιαφέρεται για συνεργασία με ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα. Πολλές εταιρίες μάλιστα ενδιαφέρονται να προσλάβουν φοιτητές στα πλαίσια της πρακτικής τους άσκησης.

¹³ Περισσότερες λεπτομέρειες για το έργο "Στήριξη δράσης για καινοτομικά καθοδηγούμενες συστοιχίες στην κατασκευή", θα βρείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.regcon.org και www.building-21.net.

4. Σημαντικό ενδιαφέρον για νέες υπηρεσίες όπως σεμινάρια εξειδίκευσης (76,1% των επιχειρήσεων), πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες (66,5%), εφαρμογές αναζήτησης στελεχών στη Κρήτη (64%), εφαρμογές αναζήτησης συνεργατών για κοινές προσφορές (53,1%) και ερευνητική συνεργασία (39%).
5. Το 40% των επιχειρήσεων αποφεύγει τη συνεργασία με τον Πόλο Καινοτομίας εξαιτίας του ανταγωνισμού που υφίσταται μεταξύ των μελών.

Τα αποτελέσματα της έρευνας κρίνονται πολύ σημαντικά για τον εντοπισμό των αδύνατον σημείων και την εξεύρεση λύσεων που θα βοηθήσουν προς αυτή την κατεύθυνση. Τέτοιες λύσεις θα πρέπει να είναι η τόνωση της καινοτομίας και της συνεργασίας με την προσθήκη νέων υπηρεσιών καινοτομίας. Η πληροφόρηση των επιχειρήσεων για την τεχνική και εμπορική επικαιρότητα των επισκευών, για νέα προϊόντα και υπηρεσίες. Και ας μην ξεχνάμε την συνεργασία ή αλλιώς τη δικτύωση των επιχειρήσεων και την εξωστρέφεια με τη βοήθεια του Πόλου Καινοτομίας.

9.2 Ημερίδα με θέμα: "Διάχυση των ιδεών και των αποτελεσμάτων του Περιφερειακού Πόλου Καινοτομίας Κρήτης".

Ο ΠΠΚΚ στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του πραγματοποίησε 3ήμερο «Φεστιβάλ Καινοτομίας», το οποίο περιελάμβανε έκθεση με τα νέα επιτεύγματα της επιστημονικής έρευνας και ημερίδες στις εγκαταστάσεις του ΙΤΕ στην περιοχή των Βουτών από τις 9-11 Οκτωβρίου 2008. Στην ημερίδα της πρώτης ημέρας παρουσιάστηκαν ξεχωριστά οι οριζόντιες και οι κάθετες δραστηριότητες του ΠΠΚΚ.

Στις οριζόντιες δραστηριότητες συνοπτικά αναφέρθηκαν οι δράσεις που γίνονται για:

- α) Την προώθηση και τις στρατηγικές ανάπτυξης και διεύρυνσης του ΠΠΚΚ.
- β) Την δημιουργία Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Καινοτομίας (Technology Foresight) καθώς και τρόπους συγκριτικής αξιολόγησης των διάφορων καινοτομιών.
- γ) Συγκέντρωση και καταγραφή ιδεών φοιτητών από όλα τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα (University Student Entrepreneurship- UNISTEP PLUS¹⁴). Το Πανεπιστήμιο Κρήτης μέσω του γραφείου διαμεσολάβησης υλοποιεί την παραπάνω δράση με πολύ μεγάλη επιτυχία και συμβάλλει στην ανάπτυξη της καινοτομίας από το μετερίζι του στο νησί μας.

Στις κάθετες ενέργειες του ΠΠΚΚ περιλαμβάνονται:

¹⁴ Περισσότερες πληροφορίες ο αναγνώστης μπορεί να βρει στην ιστοσελίδα του Γραφείου διαμεσολάβησης του Πανεπιστημίου Κρήτης www.Liaison.uoc.gr

- α) Μελέτη εφαρμογής της τεχνολογίας του όζοντος (O₃) που θα βοηθήσει στη συντήρηση νωπών αγροτικών προϊόντων με τη βοήθεια σύγχρονων μονάδων συσκευασίας και τυποποίησης. (π.χ. ντομάτες, σταφύλια κτλ)
- β) Προηγμένες ευρυζωνικές υπηρεσίες και Ηλεκτρονικό Επιχειρείν.
- γ) Πιλοτικές δράσεις έρευνας στην Ιατρική τεχνολογία.
- δ) Περιφερειακή τεχνολογική πλατφόρμα ευρυζωνικών υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας με τη δημιουργία ηλεκτρονικού φακέλου ασθενούς με την καταγραφή ολόκληρου του ιστορικού του.
- ε) Ο κρητικός αμπελώνας και κατά πόσο επηρεάζουν οι κλιματολογικές συνθήκες, οι ποικιλίες φυτών και οι τρόποι καλλιέργειας το τελικό προϊόν που αποτελεί μια πολύ σημαντική πηγή εσόδου στον αγροτικό τομέα.
- ζ) Ένα ολοκληρωμένο σύστημα ταυτοποίησης, ελέγχου και προώθησης του κρητικού ελαιολάδου, το οποίο μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα από ολοκληρωμένα προγράμματα ονομασίας προέλευσης προϊόντος και σωστή διαδικασία τυποποίησης που διασφαλίζει την αυθεντικότητα των χαρακτηριστικών του.
- η) Καινοτόμες εφαρμογές για την παρακολούθηση του στόλου των οχημάτων σε περιπτώσεις ενώσεων μεταφορικών μέσων (ταξί, λεωφορεία, φορτηγά κτλ) και της διαχείρισης της κυκλοφορίας. Λύσεις οι οποίες βελτιώνουν την ποιότητα ζωής στις μεγάλες σύγχρονες αστικές πόλεις και εξυπηρετούν τις καθημερινές ανάγκες των πολιτών.

Στη συνέχεια επιχειρείτε μια αναλυτικότερη παρουσίαση κάποιων κάθετων ενεργειών από το ΤΕΙ Κρήτης τα οποία θεωρούμε σκόπιμο να αναφερθούν ως μια πολύ καλή προσέγγιση των καινοτόμων ενεργειών στη περιφέρεια Κρήτης.

1. Ανάπτυξη πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεόρασης.

Το τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής και Πολυμέσων ΤΕΙ Κρήτης με τη χρήση ειδικής συσκευής δίνει τη δυνατότητα στο τηλεθεατή να επιλέγει στον τηλεοπτικό του δέκτη τα προγράμματα που ο ίδιος επιλέγει μέσω δικτύου.

2. Η Σχολή Τεχνολόγων Γεωπόνων προσπαθεί να συλλέξει σπάνιες και απειλούμενες ποικιλίες καλλιεργούμενων ειδών στη Κρήτη και να της καταγράψει σε μια τράπεζα δεδομένων.

3. Η επόμενη ενέργεια είναι από το τμήμα Ηλεκτρονικής του ΤΕΙ Κρήτης και αφορά στην κατασκευή ενός ζεύγους συσκευών που λειτουργούν με σήματα ραδιοσυχνότητας και ειδοποιούν το χρήστη σε περίπτωση απομάκρυνσης αντικειμένου σε ακτίνα μεγαλύτερη των 10μ.

4. Το τμήμα Μηχανολογίας του ΤΕΙ Κρήτης υλοποιεί ένα σύστημα ελέγχου της κατάστασης του οχήματος και μόλις αυτό εμπλακεί σε ατύχημα στέλνει αυτόματα SMS ειδοποίησης σε ένα κέντρο λήψης σημάτων.

5. Στο φωτοβολταϊκό πάρκο της ΣΤΕΦ ΤΕΙ Κρήτης έχει αναπτυχθεί μια καινοτομία σε σχέση με τα φωτοβολταϊκά με την ονομασία «Καινοτομικό Αζιμουθιακό Ηλιοτρόπιο (ΚΑΗ). Η καινοτομία στους συλλέκτες ηλιακής ακτινοβολίας έγκειται στην αλλαγή κλίσης κατά τη διάρκεια της περιστροφικής της κίνησης με τη βοήθεια κατάλληλων οδηγών. Το καινοτομικό ηλιοτρόπιο μπορεί να κατασκευαστεί με δύο τρόπους:

α) Με δύο ανοίγματα – οδηγούς με δυνατότητα εποχικής ρύθμισης (θερινή – χειμερινή) λειτουργία και β) με ένα άνοιγμα – οδηγό καθόλη τη διάρκεια του έτους. Από μετρήσεις έχει βρεθεί ότι η ενεργειακή απολαβή είναι αυξημένη κατά 50 % σε σχέση με τους παραδοσιακούς συλλέκτες που έχουν σταθερή γωνία κλίσης και είναι νότια προσανατολισμένοι.

Το Εργαστήριο Πολυμέσων του τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής και Πολυμέσων έχει δημιουργήσει δύο παιχνίδια εικονικής πραγματικότητας σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές με τη χρήση νέας τεχνολογίας όπου στο ένα ο χρήστης χειρίζεται ένα ελικόπτερο πάνω από μια πόλη και στο άλλο οδηγεί ένα αυτοκίνητο σε πραγματικούς αυτοκινητόδρομους. Το εργαστήριο ασχολείται με δύο κυρίως τομείς: α) τη διαδραστική εικονική πραγματικότητα και β) την τρισδιάστατη απεικόνιση χώρων και αντικειμένων. Μια εφαρμογή, η οποία βρίσκεται στο στάδιο της ανάπτυξης αφορά το λεγόμενο "Γάντι εικονικής πραγματικότητας" μέσω του οποίου ο χρήστης μπορεί να κινείται σε ένα εικονικό κόσμο, να μετακινεί αντικείμενα και να εκτελεί καθορισμένες κινήσεις. Η τρισδιάστατη απεικόνιση βρίσκει εφαρμογή σε αναπαραστάσεις αρχαιολογικών και ιστορικών μνημείων της ευρύτερης περιοχής της Κρήτης όπως το παλάτι της Κνωσού, το Φραγκοκάστελλο κ.α.

Ένα άλλο εργαστήριο αυτό της ποιότητας τροφίμων ιδρύθηκε και δραστηριοποιείται στην Ιεράπετρα Κρήτης εξαιτίας του μεγάλου αριθμού θερμοκηπιακών μονάδων που υπάρχουν στην περιοχή με σκοπό την επιστημονική τεκμηρίωση της ποιότητας μέσω συστημάτων διασφάλισης ποιότητας (HACCP, ISO κτλ) καθώς και με βοήθεια εργαστηριακών αναλύσεων.

9.3 Ημερίδα με θέμα: "Υποστηρίζοντας την καινοτομία σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο".

Μεγιστοποιώντας τον αντίκτυπο της πολιτικής για καινοτομία με την ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων.

Η πρώτη μέρα του Ετήσιου Συνεδρίου ήταν ημέρα γνωριμιών και εγγραφών, μια και εκείνη την ημέρα αφίχθηκαν οι περισσότεροι σύνεδροι από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να συμμετάσχουν στο συνέδριο. Το πρωινό είχε μικρής κλίμακας άτυπες συζητήσεις υπό την μορφή ανταλλαγής απόψεων, μέχρι το απόγευμα που έγιναν τα επίσημα εγκαίνια του συνεδρίου στο Επιμελητήριο Ηρακλείου. Το πάνελ των ομιλητών άνοιξε ο πρόεδρος του Επιμελητηρίου Ηρακλείου δηλώνοντας ότι χρειάζεται ανάγκη για επέκταση και εμβάθυνση της υφιστάμενης καινοτομίας. Ο Διευθυντής του τμήματος Ανάπτυξης της Καινοτομίας δήλωσε ότι «δεν υπάρχει ανάγκη για μεγαλύτερη υποστήριξη της καινοτομίας – αυτό που απαιτείται είναι η καλύτερη υποστήριξη της καινοτομίας, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την αύξηση της απασχόλησης και καλύτερες πολιτικές αντιμετώπισης των παγκόσμιων προκλήσεων».

Η δεύτερη μέρα της Ετήσιας Συνεδριακής Εκδήλωσης για την Ευρωπαϊκή Καινοτομία 2009 ξεκάρθαρα ξεπέρασε τις προσδοκίες πολλών συμμετεχόντων. Η συνολική εντύπωση ήταν ότι οι συζητήσεις είχαν συνεισφέρει σημαντικά στη τρέχουσα ανοικτή συζήτηση στο πως θα αυξηθεί ο πιθανός αντίκτυπος της πολιτικής για την Ευρωπαϊκή Καινοτομία. Η ημέρα επίσης παρείχε την μοναδική ευκαιρία να συμεριστούν εμπειρίες ανάπτυξης και εξέτασης νέων εργαλείων που βοηθούν τις επιχειρήσεις να καινοτομήσουν.

Το πρόγραμμα ξεκίνησε με μια παρουσίαση, πως η Ελλάδα έχει χρησιμοποιήσει Ευρωπαϊκά κονδύλια παρέμβασης για την καταπολέμηση της ανεργίας. Σύμφωνα με την άποψη του κ. Κώστα Κοκκινοπλίτη, Υπεύθυνο του προγράμματος « Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα 2007 – 2013 », του Υπουργείου Ανάπτυξης, οι αναπτυξιακές επενδύσεις δεν πρέπει να είναι τα μοναδικά όργανα ανάπτυξης. Πιστεύει ότι υπάρχει ακόμη η ανάγκη να εγκατασταθεί πλαίσιο τέτοιων όρων που θα προάγει τις καινοτομικές δραστηριότητες και θα υποστηρίζει πρωτίστως της βιομηχανίες, οι οποίες έχουν τη μεγαλύτερη δυνατότητα να καινοτομήσουν.

Επισημάνθηκε ότι η πλειοψηφία των Ευρωπαϊκών επιχειρήσεων επενδύουν στην απόκτηση μηχανολογικού εξοπλισμού και λογισμικού. Αν και οι τελευταίες προβλέψεις δείχνουν ότι πολλές επιχειρήσεις σκοπεύουν να μειώσουν τις επενδύσεις στην καινοτομία. Σύμφωνα με την Henriette van Eijl, από τη μονάδα ανάπτυξης πολιτικής για τη καινοτομία, υπάρχουν ακόμη σημαντικά κενά. Επίσης αναγνωρίζει τα κενά αυτά, από την έλλειψη Ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και το κατακερματισμένο

πλαίσιο της τυποποίησης στη καινοτομία. Η Henriette δήλωσε ότι « πάνω από όλα, μια επανεστίαση για πολιτικές της καινοτομίας στις παγκόσμιες αλλαγές απαιτεί ισχυρότερους δεσμούς συνεργασίας.

Η επόμενη ομιλήτρια Jenny Tooth, Διευθύντρια επιχειρηματικής ανάπτυξης, εστίασε την παρουσίαση της στο ρόλο του τομέα των υπηρεσιών. Επεσήμανε ότι χρειάζεται μια καλύτερη κατανόηση στις υπηρεσίες καινοτομίας. Ανάπτυξη του θεσμού των θερμοκοιτίδων (Business clusters) και ειδικά της ευκαιρίας για συνεργασία, ήταν το θέμα της επόμενης συνεισφοράς από Emiliano Duch από το επιχειρηματικό σχολείο IESE στην Ισπανία. Κατά την άποψη του, το κλειδί της επιτυχίας περιλαμβάνει εγκαθίδρυση μονοπωλιακών αγορών στις υπηρεσίες και τη δημιουργία θερμοκοιτίδων, οι οποίες θα συνεργάζονται με διαφορετικές επιχειρήσεις. Επίσης θεώρησε σημαντικό να συστήσει την ιδέα της καθοδηγούμενης καινοτομίας.

Ο τελευταίος ομιλητής αυτής της ενότητας ήταν ο Fabio Irlando, Αναπληρωτής Καθηγητής Διοίκησης και Καινοτομίας, στο προχωρημένο πανεπιστήμιο Sant'Anna και Ταχυδρομείων Laurem με σπουδές στην Ιταλία. Το κύριο σημείο της ομιλίας του ήταν ότι αν και υπάρχουν στοιχεία που δείχνουν την οικονομική υποστήριξη για ανάπτυξη της οίκο - καινοτομίας είναι πολύ σημαντικό να βάλουμε σε προτεραιότητα τι ακριβώς θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν».

Μια κοινή απειλή που αναδεικνύεται από όλες αυτές τις τρεις παρουσιάσεις ήταν η ανάγκη να προσαρμόσουμε τις πολιτικές καινοτομίας στις συνεχείς εξελισσόμενες παγκόσμιες προκλήσεις. Αυτό επίσης αντανάκλαται στη συνέχεια στη συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, με ποιους τρόπους θα πρέπει να υποστηριχτεί η καινοτομία σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο.

Το λόγο στο σημείο αυτό παίρνει ο Διευθυντής του τμήματος Ανάπτυξης της Καινοτομίας δρ.Reinhard Büscher, αναγνωρίζοντας τρεις κύριες προκλήσεις:

1. Να βελτιώσουμε τη συνολική αποδοτικότητα της υποστηριζόμενης καινοτομίας;
2. Να υποστηρίξουμε καλύτερα την καθοδηγούμενη καινοτομία; και
3. Να χρησιμοποιήσουμε καλύτερα την καινοτομία σε απάντηση των κοινωνικών προκλήσεων;

Κατά την άποψη του « η οικονομική κρίση έχει δημιουργήσει την ευκαιρία για αλλαγή και για διατήρηση της παγκόσμιας ηγεσίας, αλλά η Ευρώπη χρειάζεται να αντιδράσει τώρα».

Συνολικά, η Ετήσια Συνεδριακή Εκδήλωση 2009, συνείσφερε στη συνεχιζόμενη συζήτηση για το πώς θα προσαρμοστεί η στήριξη της καινοτομίας σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο. Το θέμα είναι τόσο επίκαιρο και σημαντικό καθώς η Ευρώπη βρίσκεται σε ένα σταυροδρόμι και νέοι κανόνες για το 8^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο και τα διαρθρωτικά ταμεία είναι στο στάδιο της προετοιμασίας. Αυτή δεν ήταν μόνο έκκληση για σταδιακή βελτίωση των υφιστάμενων μέσων, αλλά για πρωτότυπους και ριζικά νέους τρόπους υποστήριξης της καινοτομίας. Η Ευρωπαϊκή Καινοτομία έχει διαδραματίσει καίριο ρόλο σε αυτό.

Ο Κώστας Κοκκινοπλίτης δηλώνει ότι θεωρείται μια από τις βασικές προκλήσεις που πρέπει να βελτιωθεί, η επίδραση των μέτρων υποστήριξης της καινοτομίας. Ενώ η Jenny Tooth τόνισε τη σημασία της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα σε μια τέτοια συζήτηση, λόγω της γνώσης των πιθανών ευκαιριών της αγοράς. Στη συνέχεια, ο Anne Lidgard, Διευθυντής Καινοτομίας στην εταιρεία Hthoποιό Division, στη Vinnova έκανε την υπόθεση για τις δημόσιες συμβάσεις ότι μπορούν να γίνουν ένα ισχυρό εργαλείο για την τόνωση της καινοτομίας που θα ανταποκρίνεται στις κοινωνικές προκλήσεις.

Μετά το γεύμα, ο Reinhard Buscher παρουσιάζει την περίοδο για την αναγνώριση των εργαλείων και μέσων που θα πρέπει να αναπτυχθούν από την Ευρωπαϊκή Καινοτομία. Εξήγησε ότι η πρώτη γενιά της Ευρωπαϊκής Καινοτομίας ασχολείται κατά κύριο λόγο με τη δικτύωση. Τώρα θα ήταν ζωτικής σημασίας για την περαιτέρω ανάπτυξη, η εμπειρία του παρελθόντος και η ανάπτυξη νέων εργαλείων και μέσων. Τα πέντε χαρακτηριστικά ή οι αρχές του σχεδίου της Ευρωπαϊκής Καινοτομίας συνοψίζονται στα παρακάτω:

1. Καινοτομία – Αναπτύσσοντας νέες προσεγγίσεις που δεν έχουν προηγουμένως ελεγχθεί.
2. Χρησιμότητα – Διασφαλίζοντας ότι τα εργαλεία μπορούν να υλοποιηθούν.
3. Αναρριχητικότητα – μετακινούμενος από μια πειραματική φάση σε μια πλήρης κλίμακα εφαρμογή.
4. Πανομοιότυπα - επιτρέποντας σε άλλους ενδιαφερόμενους φορείς να αναλάβουν παρόμοια δράση.
5. Προσαρμοστικότητα – παρέχοντας ευέλικτα εργαλεία που μπορούν να προσαρμοστούν στις πραγματικές ανάγκες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Οι αρχές παρέχουν ένα πλαίσιο για συζήτηση στις ακόλουθες τρεις παράλληλες συνεδρίες για:

- Ανάπτυξη νέων εργαλείων και μέσων
- Τη συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις δοκιμές των εργαλείων και μέσων
- Την προώθηση νέων μορφών θερμοκοιτίδων

Ο Christophe Guichard στην ουσία, στην ομιλία του ανέφερε ότι η ανάπτυξη νέων μέσων με βάση την εμπειρία από ορισμένα εν εξελίξει έργα της Επιτροπής Ευρωπαϊκής Καινοτομίας έχει ήδη συμβεί. Εντούτοις για να είναι σε θέση να επιλέξουν τη βέλτιστη λύση θα πρέπει να βασίζονται σε υπάρχοντα εργαλεία και να αναπτύξουν μια μεθοδολογία για την μόχλευση αυτών και νέα εργαλεία στην Ευρώπη. Αυτό είναι το αντικειμενικό στο νέο ορίζοντα σχέδιο, γνωστό ως « Εγκαθίσταμαι », το οποίο επιχειρεί να θεσπίσει ένα είδος κατάταξης όσον αφορά την ποιότητα των εργαλείων. Υπήρχαν ένα πλήθος από βασικά μηνύματα που προέκυψαν από το συνέδριο για τη συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις δοκιμές. Το πιο σημαντικό ήταν να κινητοποιήσει τις εταιρείες να λάβουν μέρος στο στάδιο της δοκιμής, αποδεικνύοντας καθαρά τα οφέλη από τα νέα μέσα.

Παρ' όλα αυτά η Ευρωπαϊκή Καινοτομία δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ως μια πλατφόρμα για να προσφέρουν άμεσα νέες υπηρεσίες σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αλλά μάλλον ως εργαστήριο δοκιμών για την ανάπτυξη των νέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

10.1 Έρευνα της ETAM ΕΠΕ

Το ΚΕΤΑ Κρήτης σε συνεργασία με την ETAM ΕΠΕ, πριν από 4 χρόνια ακριβώς χρόνια στο πλαίσιο του περιφερειακού προγράμματος CRINNO¹⁵ και της δράσης αυτού με την ονομασία OBINNE¹⁶, εκπόνησε την εργασία με τίτλο «Μελέτες Καινοτομικότητας σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας της Κρήτης: α) Τρόφιμα και ποτά, β) Νέες μορφές τουρισμού, γ) Εμπόριο και δ) Προϊόντα πρωτογενούς τομέα. Από την εμπειρία της ETAM ΕΠΕ, η οποία γνωρίζει ότι ένας πολύ μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων της Κρήτης ασχολείται με αντικείμενα όπως πωλήσεις, διαχείρισης και πάγιου εξοπλισμού και ως εκ τούτου θέματα καινοτομίας και οργάνωσης έρχονται σε δεύτερη μοίρα. Για το λόγο αυτό κρίθηκε σκόπιμο να γίνει καταρχήν μια τηλεφωνική έρευνα στην οποία θα διαφανούν οι καινοτόμες και οι εν δυνάμει καινοτόμες επιχειρήσεις, στις οποίες έπειτα θα εκτελεστεί η κύρια αναλυτική έρευνα.

Τα γενικά συμπεράσματα από την παρούσα μελέτη δείχνουν τη μελλοντική εξέλιξη των επιχειρήσεων πρώτα από όλα με ρεαλισμό αλλά και συγκρατημένες προσδοκίες.

Η καινοτομία που έχει επιτευχθεί συναντάτε σε πολύ μικρές, μικρές και σπανιότερα σε μεσαίες επιχειρήσεις και ονομάζεται οριακή καινοτομία διότι αφορά μόνο οργανωτικές καινοτομίες και καινοτομίες διαδικασιών και προϊόντων.

Από την άλλη μεριά τα χρονίζοντα επιχειρηματικά προβλήματα διαφόρων φύσεων όπως οικονομικά, θεσμικά - νομοθετικά, γραφειοκρατικά κ.α. αποτελούν τροχοπέδη στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και στην απόκτηση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων. Πόσο μάλλον η εφαρμογή θεμάτων ανάπτυξης καινοτομίας που παραμένει από τα τελευταία θέματα στην ημερήσια επιχειρηματική «ατζέντα», και έτσι η επιχείρηση να κλείνει την πόρτα στην ανάπτυξη και στον εκσυγχρονισμό προς το μέλλον.

Τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά και ιδιαίτερα των πολύ μικρών επιχειρήσεων παρεμποδίζουν την ανάπτυξη της καινοτομίας και εμφανίζουν μια εικόνα μάλλον επιβίωσης για την επιχείρηση. Μέσα από την έρευνα για παράδειγμα αναδείχτηκε ότι

¹⁵ CRINNO: Crete Innovation Region, «Κρήτη Καινοτόμος Περιφέρεια

¹⁶ OBINNE: Observatory Business Innovation Enterprise, « Παρατηρητήριο Καινοτομίας & Επιχειρηματικότητας Επιχειρήσεων».

δυο στις πέντε επιχειρήσεις δεν απασχολούν προσωπικό και τρεις στις 4 απασχολούν προσωπικό κάτω των 5 ατόμων.

Η αποσπασματική λειτουργία καθώς και η απουσία συντονισμού υπεύθυνων, αρχών, φορέων, μηχανισμών που να ευνοούν την επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη της καινοτομίας θεωρείται από τους σημαντικότερους παράγοντες ενθάρρυνσης, υποστήριξης, και παρακίνησης των επιχειρηματιών να καινοτομήσουν.

Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού Πανεπιστημιακών και Ερευνητικών Ιδρυμάτων στην Κρήτη δεν έχει βοηθήσει την πρόοδο της επιχειρηματικότητας και κατ' επέκταση της καινοτομίας και ο λόγος είναι ότι δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ της επιχειρηματικής και της ερευνητικής κοινότητας. Είναι σαν να έχουμε μια πηγή, η οποία τρέχει πόσιμο νερό και εμείς δεν έχουμε τον τρόπο να πάρουμε σε κάποιο δοχείο το νερό να το πούμε αργότερα παρά μονάχα το βλέπουμε από απόσταση να τρέχει. Το ίδιο ακριβώς πράγμα συμβαίνει και στην Κρήτη, όπου εδρεύουν σημαντικά ερευνητικά κέντρα και εμείς δεν μπορούμε να αξιοποιήσουμε επιχειρηματικά προς όφελος μας τα ερευνητικά τους αποτελέσματα.

Η εφαρμογή της καινοτομίας επίσης προϋποθέτει την καλλιέργεια κουλτούρας ακόμα και από τα μαθητικά μας χρόνια. Θα πρέπει να ακολουθούμε το παράδειγμα άλλων προηγμένων στον τομέα αυτό χωρών όπως Αυστρία, Φιλανδία, Ιταλία, ΗΠΑ κ.α., οι οποίες από τις πρώτες κιόλας βαθμίδες της εκπαίδευσης εισάγουν στον τρόπο σκέψης των μαθητών τις έννοιες της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας. Περαιτέρω καλλιέργεια των εννοιών με μεγαλύτερη ένταση πραγματοποιείται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ώστε να γίνει συνείδηση η σπουδαιότητα και η σημασία για τη βιωσιμότητα και την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης.

Το πολύ μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων στην Κρήτη θέτουν επιτακτικά την αναγκαιότητα δικτύωσης, πράγμα στο οποίο οι Έλληνες επιχειρηματίες δεν αρέσκονται να συμμετέχουν. Όμως στις ημέρες μας είναι περισσότερο αναγκαίο από ποτέ η καλλιέργεια «κουλτούρας» σύμπραξης, τα λεγόμενα στην παγκόσμια ορολογία clusters. Με αυτό τον τρόπο επιχειρήσεις ομοειδείς με αρκετή προσπάθεια και θέληση συμπράττουν μεταξύ τους με πολλαπλά οφέλη για αυτές,

Οι πολλές μορφές καινοτομίας (προϊόντος, διαδικασίας, οργάνωσης, εμπορίας κ.α.), μας αναγκάζει να ιεραρχήσουμε τις προτεραιότητες στις διάφορες καινοτομίες ώστε να οι συγκεκριμένες να λειτουργήσουν περισσότερο αποδοτικά. Βάση ερευνών έχει βρεθεί ότι πιο πολύ εφαρμογή στις επιχειρήσεις έχουν οι οργανωτικές καινοτομίες και στη συνέχεια ακολουθούν οι καινοτομίες διαδικασιών και προϊόντων. Εδώ θα ήταν

εποικοδομητικότερο να προταθεί μια «νέα γενιά» συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ενίσχυσης της καινοτομίας, της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης περισσότερο εστιασμένων στην ενίσχυση της ανάπτυξης οργανωτικών καινοτομιών και διαδικασιών με επιλέξιμες ενέργειες, τεχνικές αξιολόγησης, μελέτες σκοπιμότητας, έξοδα marketing που σχετίζονται με τον τεχνολογικό σχεδιασμό, κατάρτιση σε θέματα σύγχρονης διοίκησης, επιχειρηματικότητας και εμπορίας και υπηρεσίες παροχής συμβουλών. Για τον τελευταίο παράγοντα γίνεται πολύς λόγος στις ημέρες μας, καθώς θεωρείται ότι αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κλειδιά της επιτυχίας στις ενέργειες προώθησης και εφαρμογής των καινοτομιών.

Στη περιφέρεια της Κρήτης υπάρχουν αρκετές αξιόλογες παλαιές και νέες¹⁷ επιχειρήσεις πρωτοπόρες στο αντικείμενο εργασιών τους και σ' αυτές πρέπει να υπάρξει σταθερή ενθάρρυνση ώστε να συνεχίσουν να εφαρμόζουν την καινοτόμα ανταγωνιστική πορεία τους και να αυξήσουν το μερίδιο αγοράς. Επίσης στήριξη θα πρέπει να υπάρχει και κατά τη δημιουργία και ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων που βρίσκονται στην φάση της έναρξης των δραστηριοτήτων τους, μια και αυτές αποτελούν την ελπίδα και το μέλλον της επιχειρηματικότητας για την Κρήτη.

Το επιστέγασμα όλων των μελετών και ερευνών γύρω από την καινοτομία επιβάλλει μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και κεφαλαιοποίηση εμπειριών – επιτευγμάτων, τόσο εκ μέρους της πολιτείας όσο και εκ μέρους των περιφερειακών φορέων καθώς χρειάζεται όραμα και στρατηγική σε μέσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα για να επιτευχθεί ο στόχος για καινοτόμα ανάπτυξη.

10.2 Συμπεράσματα Πρωτογενούς Τομέα¹⁸

Η έρευνα για τον πρωτογενή κλάδο δραστηριότητας και συγκεκριμένα για τις αγροτοκτηνοτροφικές δραστηριότητες που αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι της περιφέρειας συνοψίζεται στα εξής:

- Κάτω από το 20% του συνολικού αριθμού των εργαζομένων έχει ανώτερο ή ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης.
- Το 89% και το 76% των επιχειρήσεων χρησιμοποιούν Η/Υ και Internet αντίστοιχα, ενώ μόνο ένα ποσοστό της τάξης του 40% έχουν πιστοποιητικό διαχείρισης ποιότητας ISO.

¹⁷ Νέες επιχειρήσεις θεωρούμε αυτές που έχουν κάνει έναρξη την τελευταία πενταετία

¹⁸ Τα στοιχεία βασίζονται σε τηλεφωνική έρευνα σε γεωργοκτηνοτροφικές επιχειρήσεις όπως προϊόντων φυτικής παραγωγής και εκτροφής πουλερικών απασχολούμενου προσωπικού άνω των 10 ατόμων

- Σε όρους καινοτομίας μόνο το 10% έχει εισαγάγει ή σκοπεύει να εισαγάγει νέα προϊόντα ή οργανωτικές καινοτομίες και αυτό το ποσοστό φαίνεται να ανέπτυξε επαφές με ερευνητικά ιδρύματα και φορείς για δραστηριότητες ανάπτυξης καινοτομιών.
- Οι καινοτόμες επιχειρήσεις έχουν ιδιαίτερα υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης των πωλήσεων στο 31% περίπου εντός της περιφέρειας, ενώ σε εξαγωγές ο ρυθμός αυτός είναι κατά πολύ χαμηλότερος.
- Στις καινοτόμες επιχειρήσεις το 67% αυτών εφαρμόζουν καινοτόμες δραστηριότητες, ενώ πολύ μικρότερο ποσοστό εμφανίζουν για την δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών.
- Η μέση ετήσια χρηματοδότηση για καινοτομία ανέρχεται στις 110.000€ στην πλειοψηφία χωρίς δημόσια χρηματοδότηση.
- Οι σημαντικότερες πηγές πληροφόρησης για καινοτομία είναι από εσωτερικές πηγές δηλαδή μέσα από την ίδια την επιχείρηση και ακολουθούν οι προμηθευτές, οι ανταγωνιστές, οι άλλες επιχειρήσεις και οι εμπορικές εκθέσεις.
- Η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού πρωτίστως και το υψηλό κόστος καινοτομίας αποτελούν τους σημαντικότερους παράγοντες παρεμπόδισης της καινοτομίας.
- Αρνητικό κλίμα επικρατεί στην ανάληψη οργανωτικών καινοτομιών και καινοτομιών εμπορίας, όπου μόλις το 30% δηλώνει ότι έχει αναλάβει σχετικές πρωτοβουλίες

10.3 Συμπεράσματα δευτερογενούς τομέα¹⁹

- Το 34% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων δεν απασχολεί προσωπικό και οι ανθρώπινοι πόροι είναι αποκλειστικά ιδιοκτήτες και τα μέλη των οικογενειών τους.
- Το 10% των εργαζομένων είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Όντας ευαισθητοποιημένες από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις το 31% αυτών διαθέτει κάποιο σύστημα διασφάλισης – διαχείρισης ποιότητας.

¹⁹ Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω τηλεφώνου και το 75% του δείγματος αποτελούνταν από πολύ μικρές επιχειρήσεις κάτω από 10 εργαζομένους.

- Εμφανέστατη είναι και η έλλειψη επικοινωνίας των επιχειρήσεων τροφίμων και ποτών με τα ακαδημαϊκά – ερευνητικά ιδρύματα καθώς μόνο το 8,13% διατηρεί μια τέτοια επαφή.
- Μόλις το 2% των εργαζομένων στις καινοτόμες επιχειρήσεις του κλάδου Τροφίμων και Ποτών απασχολούνται στα τμήματα έρευνας και ανάπτυξης
- Όσο αφορά την εξωστρέφεια στον κλάδο, τα ποσοστά είναι πολύ καλύτερα αφού το 60% των επιχειρήσεων είναι εξαγωγικές και το 66% περίπου απευθύνονται στην εγχώρια αγορά.
- Περίπου το 50% των επιχειρήσεων και αυτό αρκετά χαμηλό ποσοστό, έχουν αναπτύξει συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις ή ερευνητικά ιδρύματα.
- Οριακά υψηλότερο στο 57% το ποσοστό των επιχειρήσεων που πραγματοποιεί καινοτομίες διαδικασίας. Σημαντική θέση κατέχουν η αγορά μηχανημάτων, εξοπλισμού και λογισμικού, η κατάρτιση και η εσωτερική έρευνα και ανάπτυξη και κατά μέσο όρο η ετήσια δαπάνη τους ανέρχεται στα 450.000€.
- Η εικόνα στις οργανωτικές καινοτομίες είναι καλύτερη συγκριτικά με τις καινοτομίες προϊόντος και τις καινοτομίες διαδικασιών.
- Τέλος εμπόδια εφαρμογής της καινοτομίας αξιολογήθηκαν από τις επιχειρήσεις το υψηλό κόστος καινοτομίας και η έλλειψη χρηματοδότησης από εξωτερικές πηγές.

10.4 Συμπεράσματα στο κλάδο του εμπορίου

- Η συντριπτική πλειοψηφία των εμπορικών επιχειρήσεων, περίπου το 80% απασχολεί έως 5 άτομα και μόλις το 0,38% χαρακτηρίζονται ως μεσαίες.
- Το 72% προωθούν τα προϊόντα τους στην τοπική αγορά και μόνο το 23% στην περιφερειακή και σε άλλες αγορές.
- Το 43% των επιχειρήσεων δεν απασχολούν καθόλου προσωπικό, αφού εργάζονται οι ίδιοι οι ιδιοκτήτες και τα μέλη της οικογένειας τους.
- Τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας χρησιμοποιούνται σε πολύ περιορισμένη κλίμακα και μόλις το 5,82% των επιχειρήσεων είναι πιστοποιημένες.
- Το 14% των έχει εισάγει την τελευταία τριετία κάποια καινοτομία, ενώ ελάχιστο ποσοστό της τάξης του 3,17% διατηρεί σχέση με τα πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα.

- Δεδομένου του κλάδου οι ρυθμοί ανάπτυξης των πωλήσεων είναι υψηλοί και σε μεγάλο βαθμό συναντάται η εξωστρέφεια των επιχειρήσεων.
- Η δημιουργία νέων και βελτιωμένων υπηρεσιών είναι σχετικά υψηλή, όμως οι περισσότερες από τις καινοτομίες στο σύνολο τους ένα ποσοστό 70% συντελούνται μέσα στην επιχείρηση χωρίς την βοήθεια ειδικών επιστημόνων.
- Ο κύκλος εργασιών παρά τις νέες καινοτομίες σχηματίζεται κατά το πλείστον από υπηρεσίες που παραμένουν αμετάβλητες ή έχουν οριακές τροποποιήσεις.
- Η εικόνα σε όρους καινοτομίας δεν είναι ικανοποιητική και αφορά σε δραστηριότητες υποστήριξης.
- Το χρηματικό κεφάλαιο που δαπανάται ετήσια για καινοτομία δεν υπερβαίνει τα 91.000€ και προέρχεται κατά κανόνα από ίδιους πόρους.
- Σημαντικότερες πηγές πληροφόρησης για την καινοτομία αποτελούν οι εσωτερικές πηγές, έπειτα οι προμηθευτές, οι πελάτες, οι σύμβουλοι και ακολουθούν οι εμπορικές εκθέσεις.
- Μεγάλη εφαρμογή και σ' αυτό το κλάδο έχουν οι οργανωτικές καινοτομίες με κυριότερους άξονες τη βελτίωση της ικανοποίησης των πελατών και την αναβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών.
- Στον επίλογο παράγοντες που αποτελούν τροχοπέδη στην ανάπτυξη της καινοτομίας είναι το υψηλό που συναντάμε και στους υπόλοιπους κλάδους και η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού.

10.5 Συμπεράσματα κλάδου νέων μορφών τουρισμού

Με τον όρο νέες μορφές τουρισμού εννοούμε μια νέα ιδέα τουριστικών διακοπών προσαρμοσμένων στις ιδιαίτερες προτιμήσεις των τουριστών ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τα γούστα τους. Ένας άλλος εφάμιλλος όρος που ακούγεται αρκετά τα τελευταία χρόνια είναι ο εναλλακτικός τουρισμός, που έχει ακριβώς την ίδια σημασία. Κυρίαρχη ιδέα της οριοθέτησης αυτών των όρων ήταν η καλύτερη αξιοποίηση του άπλετου ελεύθερου χρόνου των τουριστών – εκδρομέων κατά την διάρκεια των διακοπών τους, συνδυάζοντας από τους ίδιους προτιμώμενες δραστηριότητες, ξεφεύγοντας από τα γνωστά σενάρια του συμβατικού τουρισμού. Εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι ο Αγροτο-τουρισμός (διαμονή στην ενδοχώρα του νομού σε παραδοσιακά καταλύματα, στην οποία βιώνονται η καθημερινότητα και τα ήθη και έθιμα του κάθε τόπου), ο Συνεδριακός τουρισμός (διοργάνωση παγκόσμιων και

πανευρωπαϊκών επιστημονικών συνεδρίων), ο Αθλητικός τουρισμός²⁰ (ιπασία, οργανωμένες πεζοπορίες, ορειβατικές εκδρομές, γκόλφ, μηχανοκίνητο σαφάρι, κατάδυση, αναρρίχηση, ποδηλασία, ο Θρησκευτικός τουρισμός κ.α. Παρακάτω παρουσιάζονται τα κυριότερα σημεία των αποτελεσμάτων της τηλεφωνικής έρευνας στο κλάδο των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

- Το 30% των επιχειρήσεων απασχολούν προσωπικό άνω των 10 ατόμων και το 20% μεταξύ 15 – 20 ατόμων.
- Καλό κρίνεται το ποσοστό των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που κυμαίνεται 40% - 50%, όταν μόνο το 26% των επιχειρήσεων απασχολούν προσωπικό τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Στην εφαρμογή καινοτομικών ιδεών το 25% έχει αναλάβει σχετικής πρωτοβουλίες την τελευταία τριετία και το 15% έχει στενή επαφή με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα.
- Η εξωστρέφεια των επιχειρήσεων αυτών και λόγω της φύσης των δραστηριοτήτων τους κρίνεται ικανοποιητική και το 75% απευθύνεται στη διεθνή και σε άλλες αγορές. Αποτέλεσμα της εξωστρέφειας είναι να παρουσιάζουν εξαιρετικά υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης των πωλήσεων.
- Τα τελευταία χρόνια το 80% των επιχειρήσεων ενδιαφέρθηκαν να εντάξουν νέες και σημαντικά βελτιωμένες υπηρεσίες στις δραστηριότητές τους, γεγονός που καταδεικνύει πόσο σημαντική είναι γι' αυτές οι καινοτομίες.
- Η ετήσια δαπάνη για καινοτομία ανέρχεται στα 150.000€ και εδώ όμως απουσιάζει η δημόσια χρηματοδότηση.
- Ενημέρωση για νέες καινοτομίες, οι επιχειρήσεις παίρνουν πρωτίστως ενδοεπιχειρησιακά, από εκθέσεις και από έντυπο υλικό και συγκεκριμένα από ειδικές τεχνικές εκδόσεις.
- Οι κυριότεροι λόγοι που ανακόπτουν την εφαρμογή μιας καινοτομίας είναι η έλλειψη χρηματοδότησης από εξωτερικές πηγές, η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού και η έλλειψη ιδίων κεφαλαίων για χρηματοδότηση της καινοτομίας.
- Από μορφές καινοτομίας υπερέχει η οργανωτική καινοτομία και ακολουθούν η καινοτομία εμπορίας.,

²⁰ Στο ΤΕΙ Κρήτης δημιουργήθηκε μια ερευνητική μονάδα με τον τίτλο η Ερευνητική Μονάδα Ελλάδος του Διεθνούς Συμβουλίου Αθλητικού Τουρισμού με σκοπό την ανάπτυξη και προώθηση του αθλητισμού και μέσω προγραμμάτων από τα ιδρύματα. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στο <http://www.sport-tourism.com/>.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

11.1 Έρευνα του Επιμελητηρίου Ηρακλείου

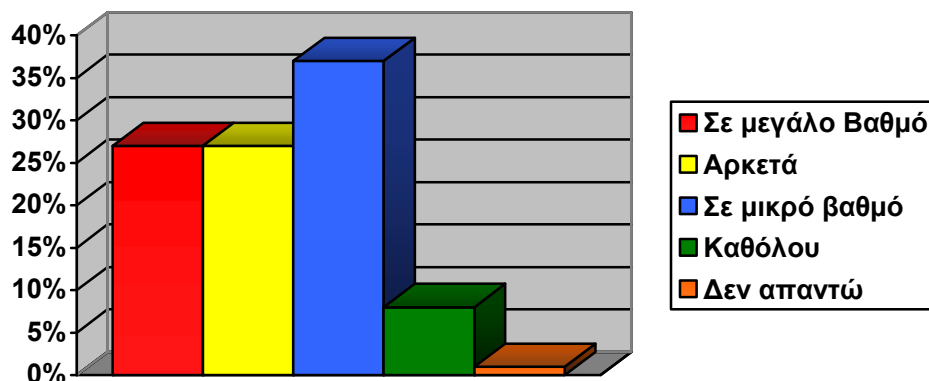
Το Τμήμα Ανάπτυξης και Κατάρτισης του Επιμελητηρίου Ηρακλείου πραγματοποίησε μια έρευνα ανά κλάδο και ανά νομό στην περιφέρεια Κρήτης και από 09 έως 16 Δεκεμβρίου 2008 με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου κλειστού τύπου. Στην έρευνα συμμετείχαν γύρω στις 225 επιχειρήσεις από όλους τους νομούς της Κρήτης. Στη συνέχεια θα αναφερθούμε στα στοιχεία μερικών από αυτών των ερωτήσεων με σκοπό να βγάλουμε χρήσιμα για την τωρινή κατάσταση στην περιφέρεια της Κρήτης.

11.2 Βαθμός επηρεασμού από την κρίση

Στο πρώτο μείζον ερώτημα σε τι βαθμό έχει επηρεάσει η παγκόσμια κρίση την κρητική οικονομία παρατηρούμε ότι η κατάσταση δεν είναι και τόσο απογοητευτική όπως αρέσκονται να την παρουσιάζουν κάποιοι. Στο παρακάτω διάγραμμα βλέπουμε ότι το 54% επηρεάστηκε πολύ, άρα μένει ένα ποσοστό περίπου στο 45% που επηρεάστηκε λίγο. Δεν είναι λοιπόν σωστό κάποιοι στο όνομα της παγκόσμιας κρίσης, να εκμεταλλεύονται τους απασχολούμενους και να μην τους αμείβουν ανάλογα.

Διάγραμμα 2

Βαθμός επηρεασμού από την παγκόσμια κρίση

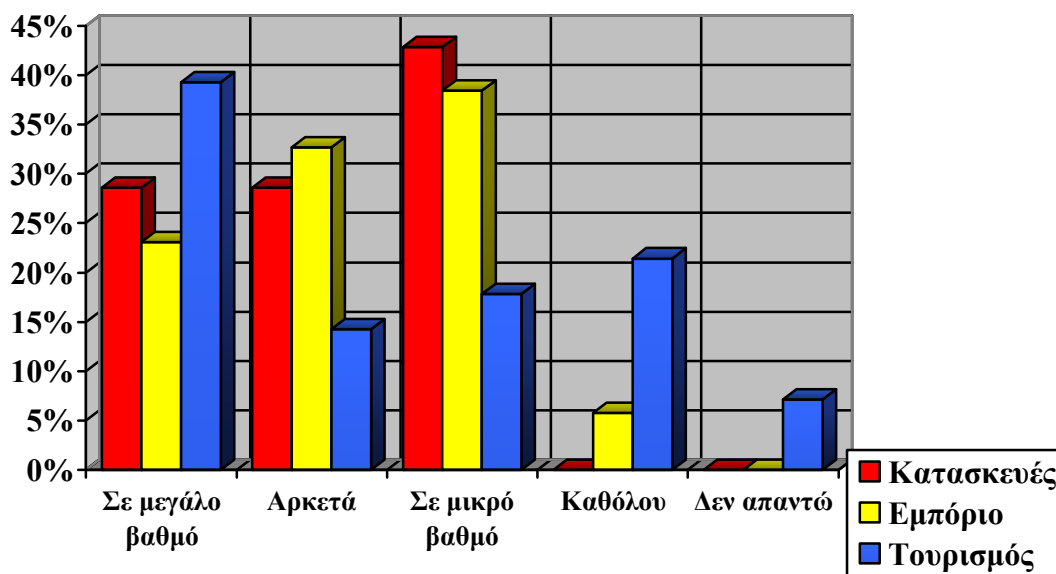
11.3 Βαθμός επηρεασμού ανά κλάδο δραστηριότητας

Στη συνέχεια τίθεται το ερώτημα σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν επιμέρους οι εξεταζόμενοι κλάδοι της κρητικής οικονομίας από την παγκόσμια κρίση.

Στο συγκεκριμένο διάγραμμα με βάση την ανάλυση περισσότερο επηρεασμένος είναι ο κλάδος των κατασκευών σε επίπεδο αρκετά και σε μεγάλο βαθμό και έπεται το εμπόριο και ο τουρισμός. Στη συνολική εικόνα περισσότερο επηρεασμένος με ποσοστιαία διαφορά περίπου στο 6% περισσότερο είναι ο κατασκευαστικός κλάδος από τον κλάδο εμπορίου. Έκπληξη αποτελεί ο κλάδος του τουρισμού, ο οποίος στην ερώτηση το 21% του ποσοστού απάντησε καθόλου, αλλάζοντας μια παγιωμένη άποψη πολλών ότι «ο τουρισμός δεν πάει καλά στην Κρήτη».

Διάγραμμα 3

Βαθμός επηρεασμού κλάδων από την παγκόσμια κρίση

11.4 Ποιους παράγοντες επηρέασε η κρίση ανά κλάδο

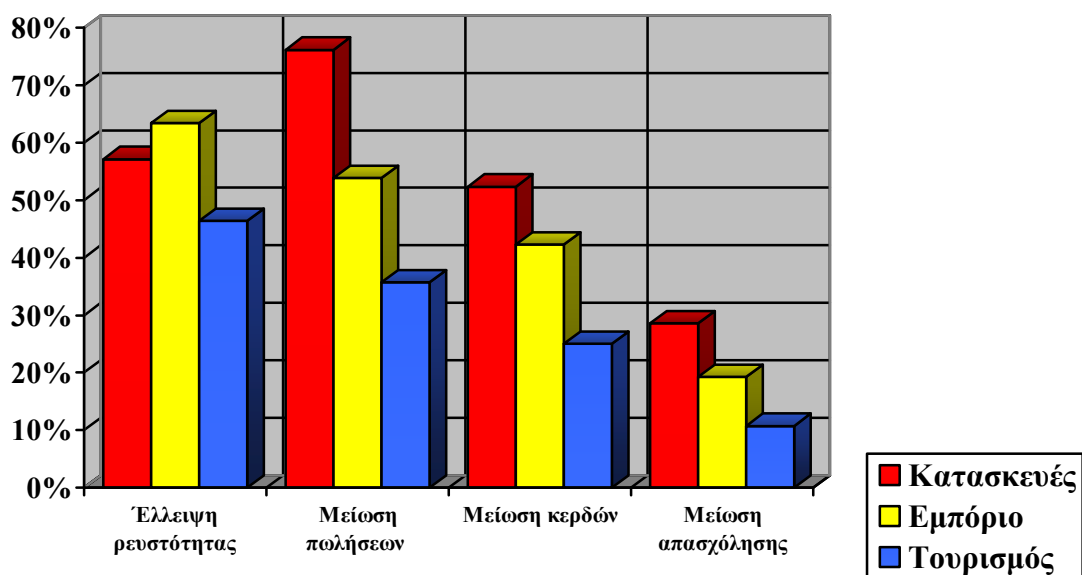
Τρίτο ερώτημα της έρευνας είναι η διερεύνηση κάποιων παραγόντων όπως η έλλειψη ρευστότητας, η μείωση πωλήσεων, η μείωση κερδών και η μείωση της απασχόλησης τους οποίους επηρέασε η παγκόσμια κρίση.

Η απάντηση του τρίτου ερωτήματος συμπληρώνει και επαληθεύει όπως φαίνεται και από το διάγραμμα, ότι ο κλάδος των κατασκευών δέχτηκε το μεγαλύτερο πλήγμα της κρίσης αφού σε όλους τους μελετώμενους παράγοντες έχει τη μεγαλύτερη μείωση. Οι

εταιρείες Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας που όπως έχουμε δει και από πηγές της ΕΣΥΕ έχουν τη 2^η μεγαλύτερη συνεισφορά στην ΑΠΑ στην περιφέρεια της Κρήτης έχουν τη μεγαλύτερη μείωση από όλους τους κλάδους. Στους επιμέρους παράγοντες βλέπουμε ότι τις μεγαλύτερες μειώσεις αντιμετωπίζουν οι παράγοντες ρευστότητας και πωλήσεων. Ο κλάδος του εμπορίου μαστίζεται περισσότερο από ρευστότητα με αποτέλεσμα να μην υπάρχει η απαιτούμενη κυκλοφοριακή ταχύτητα των αποθεμάτων και να επηρεάζεται η παραγωγική λειτουργία της επιχείρησης. Το γεγονός αυτό έχει ήδη αντιμετωπιστεί με κάποιες κρατικές ενισχύσεις μέσω της Ε.Ε. με τη μορφή εγγυήσεων ώστε να εισρεύσουν χρήματα στην αγορά και να ενισχυθεί η ρευστότητα. Ανάλογη της μείωσης των πωλήσεων είναι και η μείωση των κερδών, αφού είναι ποσά ανάλογα και το ένα επηρεάζει το άλλο. Άμεσο αντίκτυπο στη μείωση των πωλήσεων έχει και η μείωση απασχόλησης, όπου περίπου στο 1/3 της μείωσης των πωλήσεων κυμαίνεται η μείωση της απασχόλησης.

Διάγραμμα 4

Παράγοντες επηρεαζόμενοι από την παγκόσμια κρίση ανά κλάδο

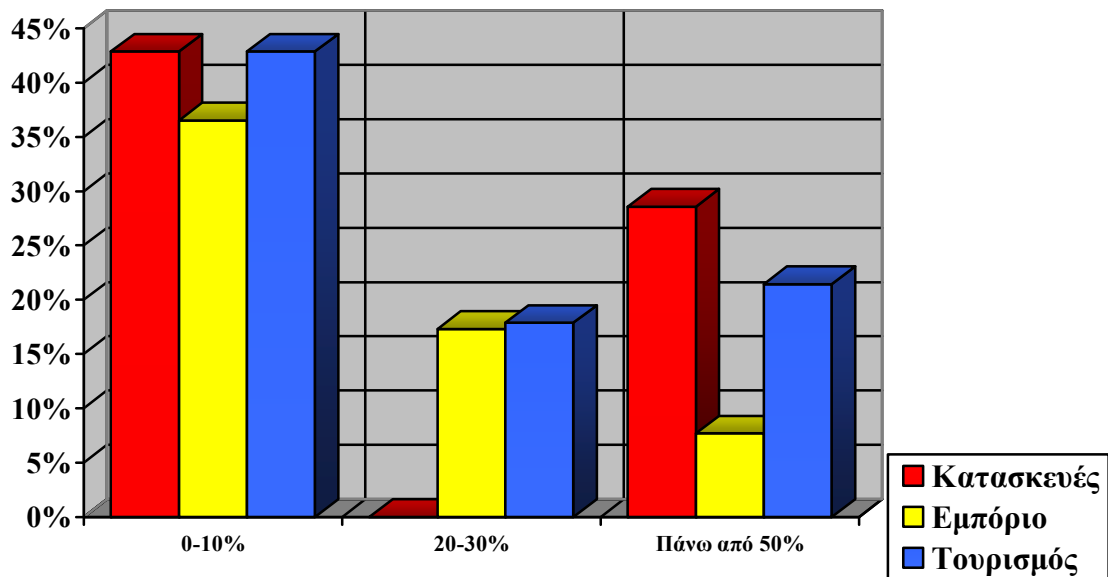
11.5 Επηρεασμός των κερδών ανά κλάδο

Σημαντικό είναι να δούμε και από οικονομική άποψη πως η οικονομική κρίση επηρέασε τα κέρδη ανά κλάδο των κρητικών επιχειρήσεων.

Μείωση έως 10% των κερδών είχαν 63 από τις 144 επιχειρήσεις του μείγματος δηλαδή οι μισές σχεδόν, ενώ μείωση από 20% - 30% είχαν μόνο 16 επιχειρήσεις (σε ποσοστό επιχειρήσεων το 11,11%). Όπως παρατηρούμε και από το διάγραμμα η μείωση πάνω από 50% αντιπροσωπεύεται από λιγότερες από 25 επιχειρήσεις αριθμητικά (σε ποσοστό 16,6%). Συμπεραίνουμε λοιπόν από όλα τα παραπάνω σε μικρά ποσοστά της τάξης του 10% και 20% που αφορά και το 60% της μείωσης. Έχουμε δηλαδή ένα μέτριο προς τον λίγο μειωμένο κέρδος στις επιχειρήσεις όπως ακριβώς προκύπτει και από τις πωλήσεις.

Διάγραμμα 5

Βαθμός επηρεασμού των κερδών ανά κλάδο

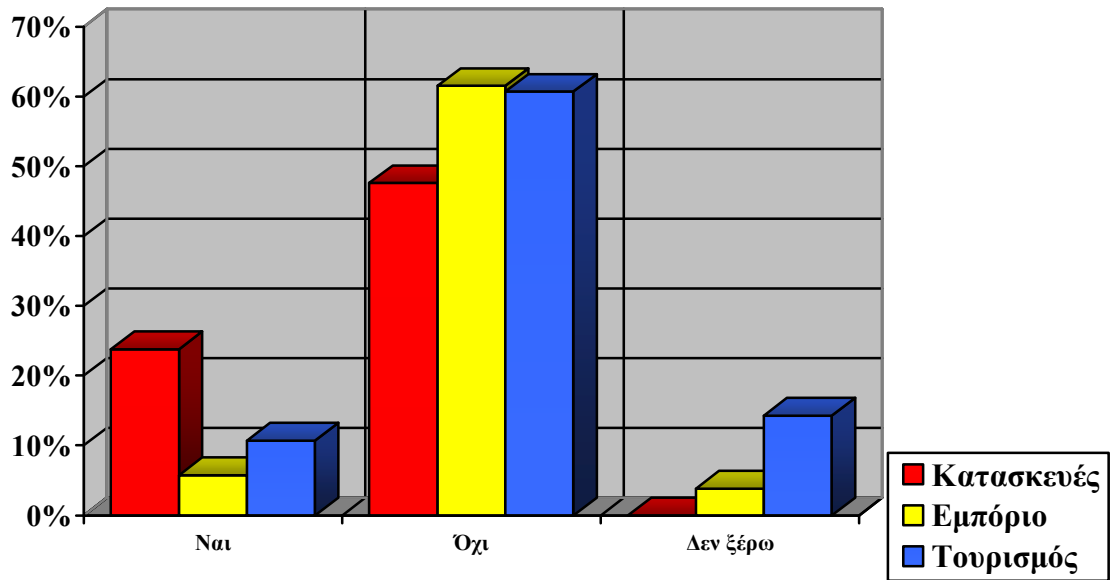

11.6 Τάση για περικοπή προσωπικού ανά κλάδο

Και τέλος αξίζει να αναφερθεί κανείς και στην τάση μείωσης του προσωπικού και ποιοι κλάδοι στην οικονομία της Κρήτης έχουν τάση μείωσης σε σχέση με τους άλλους. Εδώ το τοπίο είναι ξεκάθαρο με 55,70% των επιχειρήσεων να ψηφίζουν ότι δεν υπάρχει τάση μείωσης του προσωπικού, έναντι 10,74% να ισχυρίζονται ότι υπάρχει. Το ποσοστό των ουδέτερων γύρω στο 5% είναι πολύ μικρό και δεν μπορεί από μόνο του να επηρεάσει το ήδη προδιαγεγραμμένο αποτέλεσμα.

Διάγραμμα 6

Τάση μείωσης προσωπικού ανά κλάδο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

12.1 Περιφερειακός Πόλος Καινοτομίας Κρήτης

Ο ΠΠΚΚ ξεκίνησε τη λειτουργία του στα πλαίσια του έργου «Δημιουργία Περιφερειακών Πόλων Καινοτομίας», του ΕΠΑΕ που εντάσσεται στο Γ΄ ΚΠΣ, όπως προκηρύχθηκε από τη ΓΓΕΤ του Υπουργείου Ανάπτυξης. Σκοπό έχει τη διάχυση νέας τεχνολογίας και καινοτομίας σε όλους τους τομείς κοινωνικής και οικονομικής δραστηριότητας στη Κρήτη και περισσότερο σε ερευνητικές περιοχές όπως η Ιατρική τεχνολογία, η βιοτεχνολογία και στη κοινωνία της πληροφορίας, στις οποίες η Κρήτη έχει συγκριτικό πλεονέκτημα. Μέσω του ΠΠΚΚ επίσης υλοποιούνται διάφορες ενέργειες όπως μια τεχνολογική πλατφόρμα ευρυζωνικών υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας, δύο εταιρείες οι οποίες θα εκμεταλλεύονται τα ερευνητικά αποτελέσματα καθώς και δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης. Επίσης αναπτύσσει ένα φάσμα οριζόντιων δραστηριοτήτων που υλοποιείται από τους φορείς έρευνας και τεχνολογίας με σκοπό να ενδυναμώσει την ανάπτυξη της καινοτομίας λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες της περιφέρειας Κρήτης.

12.2 ΙΤΕ

Σύγχρονες τεχνικές λέιζερ για τη συντήρηση και τη διαγνωστική έργου τέχνης του Μαύρου Πίνακα του Ad Reinhardt χρησιμοποίησαν ερευνητές του Ινστιτούτου Ηλεκτρονικής Δομής και Λέιζερ²¹ (ΙΗΔΛ) του ΙΤΕ²². Οι ερευνητές με τη βοήθεια παλμικών λέιζερ έκαναν πρώτα δοκιμές σε πειραματικά δοκίμια και στη συνέχεια επιβεβαίωσαν ότι ήταν εφικτό να απομακρύνουν τις επιζωγραφίσεις από ορισμένες περιοχές του πίνακα. Το ΙΤΕ όπου πραγματοποιήθηκε το πρώτο στάδιο επεξεργασίας και το Art Innovation στην Ολλανδία, όπου ολοκληρώθηκε ο καθαρισμός του Μαύρου Πίνακα με εξαιρετική ακρίβεια διοργάνωσαν συμπόσιο στο μουσείο Guggenheim, το οποίο απευθυνόταν σε συντηρητές και ιστορικούς τέχνης αλλά και στο ευρύτερο κοινό. Έτσι για άλλη μια φορά επιβεβαιώθηκε η σημαντική προσφορά του ιδρύματος και η διεθνή αναγνώριση της χώρας στο τομέα της έρευνας και της καινοτομίας.

²¹ Νέα έρευνας και Καινοτομίας, Μάιος 2009, Ελληνικός Κόμβος Πληροφόρησης για Έρευνα και Καινοτομία στην ιστοσελίδα: http://cordis.europa.eu/greece/el/news_rd219.htm

²² Για περισσότερες πληροφορίες όσο αναφορά το Ινστιτούτο Ηλεκτρονικής Δομής και Λέιζερ επισκεφθείτε την ιστοσελίδα: http://www.forth.gr/index_main.php?c=21&l=g

12.3 Περιφερειακό Δίκτυο Τεχνολογικής Προσφοράς (RENTS)

Το Περιφερειακό Δίκτυο Τεχνολογικής Προσφοράς (RENTS), δημιουργήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος CRINNO και στοχεύει στην πληροφόρηση των ενδιαφερομένων για τα ώριμα ερευνητικά αποτελέσματα από τα Ερευνητικά και Ακαδημαϊκά Ιδρύματα της Κρήτης. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της δημιουργίας πλατφόρμας και βάσης δεδομένων, όπου θα αναφέρονται τα πιο ώριμα ερευνητικά αποτελέσματα καθώς και η γνωστοποίηση στον ιδιωτικό τομέα, για τις ευρεσιτεχνίες και τα θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Γραφείο Διαμεσολάβησης Π.Κ.

Σημαντική είναι η συμβολή του Γραφείου Διαμεσολάβησης του Πολυτεχνείου Κρήτης, το οποίο λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος μεταξύ του Π.Κ. και του επιχειρηματικού. Το Π.Κ. είναι από τα κατεξοχήν ερευνητικά κέντρα στην Κρήτη παραγωγής καινοτομίας, όπου οι ιδέες μετατρέπονται σε καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες με στόχο την κάλυψη των αναγκών των καταναλωτών.

12.4 ΕΤΕΠ – Κ

Το ΕΤΕΠ – Κ ξεκίνησε τη λειτουργία του με πρωτοβουλία ορισμένων στελεχών του ΙΤΕ και κύριος ρόλος του είναι η διάχυση της τεχνογνωσίας προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Σκοπός του είναι η ανάπτυξη στη περιφέρεια και ενός τρίτου πυλώνα αυτού της καινοτομίας και της έρευνας, εκτός αυτών της γεωργίας και της τουριστικής βιομηχανίας. Η Εταιρεία Διαχείρισης (ΕΔΑΠ ΑΕ) συστάθηκε το Δεκέμβριο του 1993 στο χώρο του ΕΤΕΠ –Κ με σκοπό την υποβοήθηση των ενεργειών του πάρκου Κρήτης όπως πληροφορίες για προγράμματα, χρηματοοικονομικές συμβουλές, κατοχύρωση ευρεσιτεχνιών κ.α. Το ΕΤΕΠ – Κ παρέχει παρέχει υπηρεσίες θερμοκοιτίδας (incubator) σε 25 επιχειρήσεις διαφόρων κλάδων και ειδικοτήτων, όπως της πληροφορικής, της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, των τουριστικών υπηρεσιών, των τραπεζών και το γραφείο του Οργανισμού Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ).

12.5 Κέντρο Μεταφοράς Τεχνολογίας (ΚΜΤ)

Το Κέντρο Μεταφοράς Τεχνολογίας παρέχει υπηρεσίες συμβουλευτικής και τεχνολογικής υποστήριξης στις επιχειρήσεις με σκοπό να προωθήσει την καινοτομία με τη διάχυση της εφαρμοσμένης έρευνας από τα ερευνητικά ιδρύματα.

12.6 Γραφείο Διαμεσολάβησης του ΤΕΙ Κρήτης

Το Γραφείο Διαμεσολάβησης του ΤΕΙ Κρήτης αποτελεί τον ενδιάμεσο κρίκο ανάμεσα στα ερευνητικά εργαστήρια του ΤΕΙ και στις τοπικές επιχειρήσεις και φορείς, ώστε να μεταφερθεί η τεχνολογία και η καινοτομία που παράγεται στα εργαστήρια.

Στρατηγικοί στόχοι του Γραφείου Διαμεσολάβησης αποτελούν:

- 1) Μεταφορά και προώθηση της καινοτομίας στις επιχειρήσεις
- 2) Δημιουργία καινοτόμων επιχειρήσεων έντασης γνώσης
- 3) Υποστήριξη ερευνητών υλικής και οικονομικής φύσης για την έρευνα
- 4) Μελλοντικές οικονομικές απολαβές του ΤΕΙ από την εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων από:
 - α) Συμφωνίες εκμετάλλευσης ευρεσιτεχνιών, εκχώρησης δικαιωμάτων κ.α.
 - β) Δημιουργία τεχνοβλαστών (επιχειρήσεων spin-off)

12.7 Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας (ΚΤΕ)

Το Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας συνδέεται με το ΤΕΙ Κρήτης, έχει έδρα το Ηράκλειο, άλλα δραστηριοποιείται και στους τέσσερις νομούς της Κρήτης, σε οκτώ τομείς μεταφοράς τεχνολογίας και έρευνας, οι οποίοι είναι:

1. Σχεδιασμού Τεχνολογίας και Ανάπτυξης. Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει 3 εργαστήρια, το εργαστήριο βιοϊατρικής πληροφορικής και τεχνολογιών ηλεκτρονικής υγείας που δραστηριοποιείται κυρίως στην ανάπτυξη λογισμικού οργάνωσης ιατρικών δεδομένων και υπάγεται στο ΤΕΙ Κρήτης. Το δεύτερο εργαστήριο ονομάζεται ΠΑΣΙΦΑΗ (PASIPHAΕ) και έχει αναπτύξει τεχνολογία για χρήση επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης μέσω ευρυζωνικού ασύμαρτου δικτύου για Παροχή Υπηρεσιών Τουριστικού και Αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και το τρίτο εργαστήριο Μή Ιοντιζουσών Ακτινοβολιών του τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής και Πολυμέσων του Τ.Ε.Ι. Κρήτης που ασχολείται με μετρήσεις ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας.
2. Γεωργικής Τεχνολογίας και ανάπτυξης.
3. Φυσικού και Δομημένου Περιβάλλοντος. Στο τομέα αυτό περιλαμβάνονται 2 εργαστήρια, το Τεχνολογίας και διαχείρισης για το περιβάλλον του ΤΕΙ Κρήτης και το Φωτοβολταϊκό Πάρκο
4. Επιχειρησιακής Έρευνας και Στρατηγικής ανάπτυξης. Εδώ υπάρχει το εργαστήριο εφαρμοσμένης έρευνας και αγοράς υπηρεσιών, όπου γίνονται

οικονομοτεχνικές μελέτες σε φορείς δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την ανάπτυξη και αξιολόγηση έργων.

5. Κοινωνικής φροντίδας και αντιμετώπισης εκτάκτων φυσικών και προκλητών καταστροφών. Στο τομέα αυτό μπορεί να συμπεριληφθούν σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιές, ψυχολογική υποστήριξη κ.α., γεγονότα που επιφέρουν σοβαρές αλλαγές στην προσωπικότητα των ατόμων.
6. Υγιεινής , Διατροφής και Διαιτολογίας.
7. Εφαρμοσμένης ακουστικής και φυσικής προτυποποίησης μουσικών οργάνων και χώρων. Ενασχόληση στο συγκεκριμένο τομέα έχει το παράρτημα του ΤΕΙ Κρήτης στο Ρέθυμνο στο τμήμα Μουσικής Τεχνολογίας και Ακουστικής.
8. Φυσικών πόρων και Φυσικών καταστροφών.

Το Ερευνητικό – Επιστημονικό προσωπικό του ΚΤΕ περιλαμβάνει 45 Κύριους Ερευνητές, 36 Επίκουρους Ερευνητές, 45 Συνεργάτες Ερευνητές και 116 Επισκέπτες Ερευνητές. Το ΚΤΕ αναπτύσσει τεχνολογικά προϊόντα και εφαρμογές και με τον τρόπο αυτό συνεισφέρει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Κρήτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

14.1 Virtual Trip ΕΠΕ

Η virtual Trip ΕΠΕ²³ είναι ο πρώτος επιτυχημένος τεχνοβλαστός φοιτητικής επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα στον τομέα της πληροφορικής και των επικοινωνιών. Δημιουργήθηκε με το όραμα για μια Ελληνική Εταιρεία Πληροφορικής υψηλής τεχνολογίας που θα αναπτύσσει προϊόντα λογισμικού για την Ελληνική και παγκόσμια αγορά. Χρηματοδότης αυτής της τεράστιας προσπάθειας υπήρξε και συνεχίζει να είναι η συμμετοχή σε μεγάλο πλήθος προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης χρηματοδοτούμενων από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους σε συνεργασία με κορυφαία ερευνητικά ιδρύματα της Ελλάδας και του Εξωτερικού.

Στην πενταετή λειτουργία της η VTrip ΕΠΕ ευελπιστεί στην καταξίωση της σαν κορυφαία εταιρεία λογισμικού υψηλής τεχνολογίας όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην υπόλοιπη Ευρώπη. Η μεγάλη έμφαση στον ανθρώπινο παράγοντα ήταν και είναι πρωταρχικός στόχος της εταιρείας. Ακολουθώντας η συνεργασία με καταξιωμένες εταιρείες του εξωτερικού με σκοπό την εδραίωση και την περαιτέρω αναγνώριση της εταιρείας. Ένα από τα κυριότερα προϊόντα της είναι το mVision, το οποίο παράγεται και θα διατίθεται από τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών της Ελλάδος (ΟΤΕ ΑΕ). Πρόκειται να ενσωματωθεί συνολικά στην υπηρεσία Conn – x View και με τη βοήθεια του ΟΤΕ θα προωθηθεί σε ολόκληρη την χώρα. Το mVision είναι βασισμένο στο ασύρματο σύστημα τελευταίας γενιάς και επιτρέπει τη μετάδοση σε πραγματικό χρόνο βίντεο και τηλεόρασης σε κινητά τηλέφωνα. Αρκεί βέβαια το κινητό να έχει το σύστημα 3GP ή ο ηλεκτρονικός υπολογιστής (PC) να συνδέεται στο διαδίκτυο με μια σύνδεση ADSL. Η συγκεκριμένη υπηρεσία είναι απολύτως ασφαλής, αφού μόνο ο εξουσιοδοτημένος χρήστης μπορεί να τη χρησιμοποιήσει. Αναφέρουμε επίσης κάποια από τα ερευνητικά έργα της εταιρείας όπως: Το Εστία που είναι μια ολοκληρωμένη πλατφόρμα ελέγχου, ασφάλειας υπολογιστών και παροχής προστασίας στο διαδίκτυο. Το Τάλως που αφορά ένα ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης για σεισμούς στο μέτωπο του Ελληνικού τόξου. Το Fish Trace είναι ένα λογισμικό για λογαριασμό του ΕΛΚΕΘΕ και αφορά την παρακολούθηση και καταγραφή της κίνησης μικρών ψαριών. Το Μέτατρο, ένα σύστημα που ελέγχει σε πραγματικό χρόνο το στόλο των φορτηγών

²³ Περισσότερα στοιχεία μπορείτε να βρείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://rtd.vtrip.net/rtd>, από όπου είναι και η συγκεκριμένη πηγή.

ψυγείων Διεθνών Μεταφορών που μεταφέρουν ευπαθή τρόφιμα, ώστε να ελέγχεται ανά πάσα στιγμή η θερμοκρασία, η υγρασία, και άλλοι παράμετροι που ευθύνονται για την ασφαλή μεταφορά τέτοιων προϊόντων. Συνεργαζόμενοι φορείς με το VTip είναι και άλλοι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς ανάλογα με την εκάστοτε έρευνα. Αυτές οι έρευνες μπορεί να διαρκέσουν από μήνες έως και χρόνια. Υπάρχουν ακόμα αρκετά τέτοια ενδιαφέροντα ερευνητικά έργα της εταιρείας που θα χρειάζονταν ξεχωριστή εργασία για να αναλυθούν εις βάθος.

14.2 Megaplast AE

Μια άλλη εξίσου καινοτόμα επιχείρηση είναι η Megaplast AE, με έδρα το Ηράκλειο της Κρήτης. Η εταιρεία ιδρύθηκε το 1995 και κατασκευάζει εξειδικευμένα υλικά συσκευασίας και μια πλήρη γκάμα καινοτόμων εύκαμπτων υλικών συσκευασίας προσαρμοσμένες με μια πελατοκεντρική φιλοσοφία. Κύριοι στόχοι της εταιρείας είναι η καινοτομία, η αποτελεσματικότητα και η ποιότητα των προϊόντων που παράγει.

Εξαγωγές κάνει σε ολόκληρη την Ευρώπη, ΗΠΑ, Καναδάς, Ιαπωνία, Ν. Αφρική, Αργεντινή, Ισραήλ είτε μέσω της θυγατρικής της στον Ηνωμένο Βασίλειο, είτε μέσω των τοπικών γραφείων σε ΗΠΑ και Ισπανία. Η ανάπτυξη της εταιρείας βασίζεται στην εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού, στην υιοθέτηση νέων τεχνικών μάρκετινγκ και στο καλά εκπαιδευτικό και οργανωμένο τμήμα Έρευνας και Ανάπτυξης.

14.3 Cytech AE

Η Cytech AE, είναι μια περίπτωση καινοτόμας επιχείρησης που ιδρύθηκε στο Ηράκλειο το Νοέμβριο του 2001 και έχει σαν κύριο αντικείμενο εργασιών την ανάπτυξη εξειδικευμένου λογισμικού, την παροχή υπηρεσιών διαδικτύου καθώς και συμβουλευτικές υπηρεσίες γύρω από τον τεχνολογικό τομέα. Το προσωπικό και οι επιστημονικοί συνεργάτες της ασχολούνται με την ανάπτυξη εφαρμογών, την ανάπτυξη βάσεων δεδομένων, δικτύων και τηλεπικοινωνιών, καθώς και τη διαχείριση συστημάτων.

Πρωταρχικός τους στόχος είναι ο σχεδιασμός και η παροχή εξελιγμένων καινοτόμων λύσεων που να ικανοποιούν πλήρως τις ανάγκες μιας σύγχρονης επιχείρησης και να στηρίζουν την υλοποίηση πρωτοποριακών ιδεών. Για την επίτευξη του στόχου αυτού συνδυάζουν σύγχρονες τεχνολογίες για την ανάπτυξη λογισμικού και νέου τρόπους παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών. Μερικά από τα προϊόντα που προσφέρει η εταιρεία Cytech AE είναι υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας, υπηρεσίες ίντερνετ,

εφαρμογές ίντερνετ, σχεδίαση και ανάπτυξη ιστοσελίδων, εξειδικευμένο λογισμικό, εκπαίδευση, συμβουλευτικές υπηρεσίες, ηλεκτρονικό εμπόριο και τεχνική υποστήριξη.

14.4 Palmera ΕΠΕ

Η Palmera ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 2002 και στεγάζεται στις εγκαταστάσεις του ΕΤΕΠ – Κ στο χώρο του ΙΤΕ στο Ηράκλειο Κρήτης. Δραστηριοποιείται στην παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών στο διαδίκτυο, στην ανάπτυξη πακέτων λογισμικού και στην έρευνα σε νέες τεχνολογίες. Μερικές από τις καινοτόμες λύσεις που προσφέρει η εταιρεία Palmera ΕΠΕ σε προϊόντα, παρουσιάζονται παρακάτω για να γνωρίσουμε την πολύ σοβαρή δουλειά που επιτελείται στα ερευνητικά ιδρύματα της περιφέρειας και πως αυτά μπορούν να βοηθήσουν καλύτερα την κοινωνική ζωή του τόπου μας.

Μια πολύ σημαντική καινοτόμα λύση που μας προσφέρει η Palmera ΕΠΕ απαντά στη μετατροπή του υπολογιστή σε ένα πλήρες τηλεφωνικό κέντρο με επιπλέον λειτουργίες όπως προσωπικός τηλεφωνητής ανά εσωτερικό νούμερο, δυνατότητα συνομιλίας πολλών χρηστών, αυτόματη απάντηση, δρομολόγηση εισερχόμενων κλήσεων, μουσική αναμονή, προώθηση των κλήσεων οπουδήποτε και αν βρίσκεστε, απόρριψη ανεπιθύμητων κλήσεων, αυτόματη αποστολή μηνυμάτων προσωπικού τηλεφωνητή, διαχείριση κεντρικού τηλεφωνικού καταλόγου και πολλές άλλες.

Η επόμενη υπηρεσία απευθύνεται σε εταιρίες και επαγγελματίες που θέλουν να απαλλαγούν από κακόβουλα μηνύματα και ιούς. Η Palmera ΕΠΕ αναλαμβάνει να απομακρύνει τα κακόβουλα μηνύματα και τους ιούς από την ηλεκτρονική αλληλογραφία, μια πολύ σημαντική υπηρεσία για τις επιχειρήσεις με εγγυημένη απόδοση και πλήρη εχεμύθεια.

Μια καινοτόμα λύση για χέρια των επαγγελματιών οδηγών ταξί ονομάζεται ΠΥΘΙΑ και αφορά σε ένα σύστημα αυτοματοποιημένης διαχείρισης του στόλου των ταξί. Έχει σχεδιαστεί και έχει αναπτυχθεί από εταιρείες του ΕΤΕΠ – Κ στο Ηράκλειο. Αποτελεί την πλέον σύγχρονη εξέλιξη συστημάτων τηλεματικής για ταξί και χρειάστηκε πάνω από δυο χρόνια για να αναπτυχθεί πλήρως. Το σύστημα βασίζεται σε τεχνολογίες Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφόρησης (ΓΣΠ ή GIS) και τη βοήθεια ενός τηλεφωνικού κέντρου. Κάθε ταξί είναι εφοδιασμένο με οθόνη που έχει ενσωματωμένο GPS και μόντεμ GSM (είναι ένα ασύρματο δίκτυο, για να λειτουργεί όπως ακριβώς και τα κινητά). Μέσω του GPS γίνεται αυτόματα ο εντοπισμός της θέσης του ταξί και στη συνέχεια η πληροφορία αυτή στέλνεται στο Κέντρο Διαχείρισης Κλήσεων (ΚΔΚ). Έτσι το ΚΔΚ του ΠΥΘΙΑ Όταν κάποιος πελάτης τηλεφωνήσει, τότε γίνεται

αναγνώριση του τηλεφώνου και το σύστημα αναθέτει την κλήση στο ελεύθερο ταξί που βρίσκεται κοντινότερα. Το ΚΔΚ λειτουργεί αυτοματοποιημένα χωρίς τηλεφωνήτρια μια πρωτοπόρα υπηρεσία για τα μέχρι στιγμής δεδομένα. Το σύστημα από μόνο του ρωτά αυτόματα χωρίς τη διαμεσολάβηση τηλεφωνητή αν επιθυμεί άμεσα ταξί στην διεύθυνση, αν θέλει να επιλέξει άλλη διεύθυνση ή θέλει να κλείσει κάποιο ραντεβού. Βάση των χαρτών του ΠΥΘΙΑ προσδιορίζεται η θέση του πελάτη αλλά και του ταξί που θα εξυπηρετήσει τον πελάτη. Οι χάρτες περιέχουν ακριβή και ενημερωμένα δεδομένα για όλους τους δρόμους, την ονομασία τους, την αρίθμηση καθώς και την επιτρεπόμενη κατεύθυνση των οχημάτων. Περιλαμβάνουν επίσης το εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο καθώς και πληροφορίες για νοσοκομεία, φαρμακεία, μουσεία, τράπεζες, ξενοδοχεία κ.α. Οι ίδιοι χάρτες που χρησιμοποιούνται στο ΚΔΚ χρησιμοποιούνται και στα ταξί, ώστε ο οδηγός να μπορεί να ενημερώνεται από ποιο ακριβώς σημείο θα παραλάβει τον πελάτη. Από το ταξί ο οδηγός μπορεί να χειριστεί το σύστημα με μεγάλη ευκολία από μια οθόνη αφής. Μέσα από την οθόνη αφής ο χειριστής επιλέγει πότε είναι διαθέσιμος για ανάθεση κλήσης και πότε δεν είναι. Πότε βρίσκεται σε σταθμό συγκέντρωσης των ταξί, ώστε να ενημερώνει το ΚΔΚ για να του αναθέτει ή όχι κλήσεις αυτόματα. Το ΠΥΘΙΑ περιλαμβάνει χάρτες για όλες τις μεγάλες πόλεις της Κρήτης του Ηρακλείου, των Χανίων, του Ρεθύμνου και του Αγίου Νικολάου καθώς και χάρτη με όλο το υπεραστικό δίκτυο της Κρήτης με τη θέση όλων των πόλεων και οικισμών. Βεβαίως υπάρχει και έκδοση για την Αθήνα, αλλά και για ολόκληρη την Ελλάδα με έμφαση στου οδούς κυρίως των μεγάλων πόλεων.

Στο παραπάνω σύστημα χαρτών στηρίχτηκε και η ανάπτυξη μιας νέας εφαρμογής που παρουσίασε ο εκπρόσωπος της Palmera ΕΠΕ κ. Αντώνιος Λουρίδας στο Συνέδριο του Περιφερειακού Πόλου Καινοτομίας Κρήτης. Η νέα αυτή εφαρμογή αφορά στη διαχείριση του στόλου των ασθενοφόρων του ΕΚΑΒ Κρήτης. Η λειτουργία του συστήματος έχει πολλά κοινά στοιχεία με το σύστημα του ΠΥΘΙΑ και είναι ένα πολύ σημαντικό επίτευγμα στην υπηρεσία των κατοίκων της περιφέρειας Κρήτης.

14.5 Infocharta ΕΠΕ

Η Infocharta ΕΠΕ είναι μια εταιρεία υψηλής τεχνολογίας με εξειδίκευση στην ανάπτυξη των ψηφιακών χαρτών και γεωγραφικών πληροφοριών με βάση τις αιτήσεις. Η εταιρεία έχει το τμήμα οικονομικού και μάρκετινγκ στην Αθήνα, αλλά η Έρευνα και Ανάπτυξη βρίσκονται στο ΕΤΕΠ – Κ στο ΙΤΕ, ένα από τα κυριότερα ερευνητικά κέντρα στην Ελλάδα. Τα προϊόντα της εταιρείας είναι οι ψηφιακοί οδικοί χάρτες για τις

αστικές περιοχές στην Ελλάδα. Εκτός των ψηφιακών χαρτών άλλα προϊόντα είναι η διαχείριση του στόλου των οχημάτων, η ανάλυση των γεωγραφικών δεδομένων στον τομέα business, η ανάπτυξη των GIS εφαρμογών, χαρτογράφηση και γεωγραφική συλλογή δεδομένων, σάρωση, ψηφιοποίηση και διόρθωση εικόνων, η ανάπτυξη εφαρμογών ιντερνέτ με τη χρήση γεωγραφικών δεδομένων και συστήματα πλοήγησης αυτοκινήτων.

Ο στόχος της Infocharta ΕΠΕ είναι διπλός. Από την μια θέλει να διατηρήσει όσο πιο ενημερωμένους τους χάρτες των δρόμων της Ελλάδας, που γνωρίζουμε ότι συνεχώς υπάρχουν αλλαγές και από την άλλη να προωθήσει την εφαρμογή καινοτόμων λύσεων για την ανάλυση γεωγραφικών δεδομένων στο επιχειρηματικό περιβάλλον και τον προγραμματισμό. Η συνεργασία με την καινοτόμα επιχείρηση Palmera ΕΠΕ από το ΕΤΕΠ – Κ επέτρεψε τη δημιουργία του λογισμικού με το οποίο παρακολουθείται και εντοπίζεται ο στόλος των φορτηγών κάθε εταιρείας. Μεγάλο πλεονέκτημα για τις επιχειρήσεις αν αναλογιστεί κανείς ότι σε διαφορετική περίπτωση έπρεπε να καλέσει τον κάθε οδηγό στο κινητό, να τον ρωτήσει που βρίσκεται και αν μπορεί να εξυπηρετήσει. Ενώ με το σύστημα αυτό ο χειριστής με το πάτημα ενός κουμπιού ελέγχει ακόμα και το στόλο δεκάδων φορτηγών και ελέγχει αποτελεσματικότερα την επιχείρησή του. Αναλυτικότερα κάθε όχημα είναι εξοπλισμένο με ένα κουτί που περιλαμβάνει GPS και ένα GSM μόντεμ. Κάθε 90 δευτερόλεπτα τα μητρώα GPS υποδεικνύουν τη θέση του οχήματος, η οποία στη συνέχεια μεταφέρεται μέσω του κινητού τηλεφώνου σε ένα διακομιστή. Οι πληροφορίες που μπορεί να πάρει ο χρήστης σε μορφή έκθεσης περιλαμβάνουν: Την κυκλοφορία των οχημάτων όλη την ημέρα, πότε το όχημα σταματά, το συνολικό αριθμό των χιλιομέτρων που διανύει κατά την διάρκεια μιας περιόδου, και πολλά άλλα.

Άλλη μια επαναστατική συσκευή της εταιρίας Infocharta ΕΠΕ σε συνεργασία με την εταιρεία AutoNavi Navigation Device αφορά σε ένα ολοκληρωμένο κέντρο ψυχαγωγίας αυτοκινήτου που εκτός από την πλοήγηση, μπορούν παράλληλα να χρησιμοποιηθούν αναπαραγωγή μουσική MP3, USB, μουσική μέσω i-rod, προβολή ταινιών DVD Video, προβολή εικόνων και φωτογραφιών MPEG 1/2 Video File και cd μουσικής. Στις εκδόσεις της η AutoNavi περιλαμβάνει χάρτες για: Αττική, Μητροπολιτική περιοχή Θεσσαλονίκης, Πάτρα μητροπολιτική περιοχή, Βόλος μητροπολιτική περιοχή, Κρήτη (Χάρτες μόνο για τις τέσσερις μεγάλες πόλεις) και όλο το περιφερειακό οδικό δίκτυο της Ελλάδας με τους δρόμους.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κλείνοντας αυτή την αναζήτηση, έτσι όπως εξελίχθηκε η εργασία θεωρώ ότι το κέρδος ήταν πολλαπλό, με την απόκτηση νέας γνώσης και με την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για την καινοτομία. Συγκεντρώνοντας όλα τα συμπεράσματα από τις μελέτες, βρισκόμαστε εις θέση να προτείνουμε ενδεδειγμένες λύσεις που θα βοηθήσουν αν μη τι άλλο, στη βελτίωσή της εικόνας και θα δώσουν νέα ώθηση στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην περιφέρεια της Κρήτης.

Πρέπει να εξαλειφθούν τα θεσμικά, οικονομικά και γραφειοκρατικά προβλήματα που ταλανίζουν χρόνια τις μικρομεσαίες και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Χωρίς την επίλυση αυτών ζητήματα τεχνολογικής και οργανωτικής καινοτομίας μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα και αποτελούν δευτερεύουσες επιχειρηματικές ανάγκες.

Η εικόνα των ελάχιστων κρητικών επιχειρήσεων με πιστοποιημένο σύστημα διασφάλισης – διαχείρισης ποιότητας πρέπει να αλλάξει. Πρέπει να υπάρξουν και άλλα τέτοια προγράμματα με ανάλογες δράσεις, ιδιαίτερα σε τομείς όπως το εμπόριο και τα πρωτογενή προϊόντα.

Η διαπιστωμένη από καιρό έλλειψη συνεργασίας μεταξύ ακαδημαϊκών – ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων είναι απαραίτητο να διαφοροποιηθεί. Επιπλέον κρίνεται απαραίτητη η σύγκλιση της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας με τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις. Πλέον χρειάζεται περισσότερη εστίαση και στη «μικρή» επιχειρηματικότητα.

Το υψηλό κόστος καινοτομίας είναι ένα από τα κυριότερα εμπόδια ανάπτυξης καινοτομιών, πράγμα που έχουν επισημάνει εδώ και χρόνια αρκετές έρευνες. Κίνητρα όπως φορολογικές ελαφρύνσεις, απαλλαγή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, ενισχύσεις κατάρτισης κ.α. θα πρέπει να εξεταστούν και αν είναι δυνατόν να επιχορηγηθούν με κρατικά κονδύλια. Εδώ τίθεται βέβαια και ένα άλλο μεγάλο θέμα της μη δημόσιας χρηματοδότησης, όπως διαπιστώνουμε από το σύνολο των επιχειρήσεων που εφαρμόζουν καινοτομίες.

Παράλληλα απαιτείται η αναγκαιότητα δικτύωσης με παράλληλη καλλιέργεια «κουλτούρας» σύμπραξης. Είναι δεδομένο ότι οι επιχειρηματίες φοβούνται για λόγους ανταγωνισμού τη συνεργασία, πρέπει όμως κάποτε να πειστούν για τα πολλαπλά οφέλη τέτοιων ενεργειών που έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγικότητας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία & Business Clusters, Πάνος Γ.Πιπερόπουλος, Εκδόσεις Σταμούλης
2. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα: 2007 – 2013, "Επισκόπηση από τη σκοπιά της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, Σταύρος Ιωαννίδης, Νοέμβριος 2007
3. Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών "Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2006 – 2007", Σταύρος Ιωαννίδης, Άγγελος Τσακανίκας
4. Διερεύνηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της καινοτομίας στη περιφέρεια Κρήτης, προϋποθέσεις ανάπτυξης – προτάσεις, ICAP ΑΕ, Οκτώβριος 2007
5. Έκθεση – Δείκτες Καινοτομίας περιφέρεια Κρήτης 2008, Περιφερειακός Πόλος Καινοτομίας Κρήτης 2008
6. Άρθρο για την Καινοτομικότητα και τους κλάδους υψηλής τεχνολογίας, Άγγελος Τσακανίκας, Πηγή: www.iobe.gr/media/deltyp/kainotomia.doc
7. Άρθρο για την υποχώρηση τεσσάρων θέσεων της Ελληνικής Οικονομίας, Διεθνή Έκθεση Ανταγωνιστικότητας 2009 - 2010
8. Ημερίδα Προγράμματος με Θέμα: "Τόνωση της συνεργασίας στον κατασκευαστικό τομέα στην Περιφέρεια Κρήτης". Πηγή: www.regcon.org
9. Ημερίδα Περιφερειακού Πόλου Καινοτομίας Κρήτης, Από 09 έως 11 Οκτωβρίου 2008 Πηγή: www.i4crete.gr
10. Ετήσιο Συνέδριο Ευρωπαϊκής Καινοτομίας 2009, Πηγή: www.europe-innova.eu/crete2009
11. Μελέτες Καινοτομικότητας σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας της Κρήτης από το ΚΕΤΑ Κρήτης με ανάδοχο την ΕΤΑΜ ΕΠΕ στην Οριστική Έκθεση Δεκέμβριος 2005. Πηγή: http://www.keta-kriti.gr/content/attachments.el/MELETES_KAINOTOMIKOTITAS.pdf
12. Έρευνα για την οικονομική κρίση, Από το τμήμα ανάπτυξης και κατάρτισης του Επιμελητηρίου Ηρακλείου, Γ' τρίμηνο 2008
13. Ινστιτούτο Τεχνολογικής Έρευνας, Πηγή: www.forth.gr
14. Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης ΕΤΕΠ – Κ, Πηγή: www.stepc.gr